START

START

MICRO FILMED
BY

KARNATAKA STATE
ARCHIVES
1991

[illegible]

1964-65

[illegible]

[illegible] 110 - 114 [illegible]

[illegible]

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ

ಯವರು [illegible] ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ [illegible] ಕನ್ನಡ ಸಾಲೆ-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ಕನ್ನಡ ಸಾಲೆ [illegible]

[illegible] ಬೆಳಗಾಂವಿ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

೧೮೬೭_ಯು॥ ಬೆಳಗಾಂವಿ

(Signed) Chanbassappa B. Dharwar.

ಡಿಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ

ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗ

ಸರಕ್ಯೂಲರ ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡೆಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆ-
ಕ್ಟರ ಇವರ ಕಡಿಯಿಂದ ಸದರ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು
ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ— ಈ ಕೆ-
ಳಗೆ ಛಾಪಿಸಿದ ನಮೂನೆಯಂತೆ ಒಂದೊಂದು ನಮೂನೆ-
ತ್ರಯಾರು ಮಾಡಿ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ತಂಮ ತಂಮ ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ
೧೦ ರೂಪಾಯಿಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಗಾರವುಳ್ಳದವರ ಹೆಸರು
ಗಳೂ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತುಂಬಿ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊ-
ಡಬೇಕು.

ತಾರೀಖು ೩೧ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೭೬ ಇ॥ ಬೆಳಗಾವಿ.

(Signed) Chanbasappa B. Dharwar.
ಡೆಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ
ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವಿ.

(ಇನ್ನೈಲಾರ ಹೆಸರು ಬರಿಯಲಿ.) ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ೧೦ ರುಪಾಯಿಗಳ್ಳಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಗಾರ ತೊಗೊಳ್ಳುವವರ ರಜಿಸ್ಟರು

ಅನುಕ್ರಮ ನಂಬರು.	[illegible] ಹೆಸರು….	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ಕುಟುಂಬವು ಇರುವಸ್ಥಳ.			[illegible]	[illegible]	ಶೆರಾ.
						ಊರು	ತಾಲೂಕು	ಜಿಲ್ಲಾ			

[illegible]

(Signed) Chanbassappa B. Dharwar.

ಡೆ. ಎ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವ

(०१६)

Appointments.

नेमणूका.

खालीं लिहिलेल्या नेमणुका जुलै १८६७ च्या महिन्यांत एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिणभाग यांचे आफीसांतून झाल्या, त्या.

१ रंगो रामचंद्र सिरहट्टीकर यांस एज्युकेशनल् इन्स्पेक्टर दक्षिणभाग यांचे आफीसांत कारकुनीचे कामावर नेमिलें दरमहा २५ रु.

१ केशव बाळाजी हुजूर असिस्टंट बेळगांव अँग्लोव्हरन्याक्युलर स्कुल्स यांस हानगळ जिल्हा धारवाड येथें २० रु. वर असिस्टंट मास्तर नेमिलें.

१ मोरो नारायण गडपोले अ. मास्तर गोकाक यांस करजगी, जिल्हा धारवाड येथें ३० रुपयांवर हेडमास्तर नेमिलें.

१ देवापा चन्नापा बिडीकर यांस विज्यापूर येथें हेडमास्तर ३० रु. पगारावर नेमिलें.

१ बाबूजी रामचंद्र कणबर्गी यांस विज्यापूर येथें २५ रु. वर असिस्टंट मास्तर नेमिलें.

१ अनंत अंपाजी हुंदीगंडेकर यांस कुमठा तालुक मजकूर येथें हेडमास्तर ३५ रु पगारावर नेमिले

मुक्काम बेळगांव तारीख २० जुलै १८६७

(Signed) W. A. Russell

ए. डु. इं. नाग.

मास्तरांच्या नेमणुकांविषयीं.

जिल्हा कलादगी.

माहे एप्रिल महिन्यांत.

१ मल्हार केशव रंगापुर हेडमास्तर हिपरगा यांस कलादगी येथील कानडी शाळेचे हेडमास्तर नेमिलें. पगार ३५ रुपये.

१ लक्ष्माजी यलगुर्द हेडमास्तर विज्यापूर शाळा नंबर २ यांस कलादगी येथें पहिला असिष्टंट नेमिलें पगार सोळा रुपये १६

१ अनंत भिकाजी गोखले इंग्लिश टिचर हिपर्गी यांस त्याच शाळेंत आक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार ३० रुपये.

१ गणेश बल्लाळ अठवले हेडमास्तर मुद्देबीहाळ यांस पर्वती येथें औद्योगिक स्कुलचे हेडमास्तर ने मिळे पगार ३३ रु.

१ श्रीनिवास नारायण दरसुंदकर हेडमास्तर पर्वती-शाळा नंबर १ यांस तालीकोट येथें हेडमास्तर ने मिळे पगार रुपये २५

१ विष्णु कृष्ण अरीमली हेडमास्तर तालीकोट यांस बादामी येथें हेडमास्तर ने मिळे पगार १५ रु.

मे १८६७ महिन्यांत.

१ रामचंद्र भिमाजी कलघटगी हेडमास्तर बिळगी-यांस केरूर येथें हेडमास्तर ने मिळे. पगार १८

१ नारायण अनंत वायद हेडमास्तर केरूर यांस विज्या पूर शाळा नंबर १ येथें पहिला असिस्टंट ने मिळे प. रु. १८

१ शिवाजी भास्करदेव वर्वे असिस्टंट विज्यापूर शाळा नंबर १ यांस बिळगी येथें हेडमास्तर ने मिळे पगार रु. १८

जून १८६७ महिन्यांत.

१ गोविंद सखाराम तांबोळवाडकर पहिला असिस्टंट इंडि यांस मुद्देबिहाळ येथें हेडमास्तर ने मिळे. पगार स-

रकारी २० रुपये.

येणें प्रमाणें नेमणुका मेहेरबान इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब बहादूर दक्षिणभाग यांच्या मंजरीनें करण्यांत आल्या आहेत.

मुकाम कलादगी } (Signed) Vishwanath Vishnu.
ता० २६ जून १८६७ } डि० इ० इ० कलादगी.

ನೇಮಣೂಕಗಳು ಹೊಸಶಾಲೆಗಳು ಬಾಬತ್ತು

ಜಿಲ್ಹಾಧಾರವಾಡ.

ತಾರೀಖು ೧೫ ಮಾಹೆ ಜೂನ ೧೮೬೭ ಇಸವಿಯಿಂದು ತಾರೀಖು ೧೫ ಜುಲಾಯಿ ಇಸಂನಮಜಕೂರವರೆಗೆ.

೧ ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಶಾಲಾದಮೇಲೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕಾಶೀನಾಥ ಉಮೇದವಾರ ಇವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿದೆ.

೧ ಗದಗ ತಾಲೂಕ ಅಳ್ಳಣಾವರದಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ವಿನಾಯಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ ಇವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿದೆ

೧ ಬಂಕಾಪೂರ ತಾಲೂಕ ಇಂಗಳಗಿಯಲ್ಲಿ ಬುಟಾಚಾರ್ಯ ಅಜ್ಜಾಚಾರ್ಯ ಮದರಸ್ಸ್ರಸ್ವವನಾಕಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರನೇಮಿಸಿದೆ.

೧ ಸದರ ತಾಲೂಕ ಕಲ್ಲನದಲ್ಲಿ ಸುಬಾಜಗೋಪಾಲ್ಗಮದ-
ತನಿನ ಪಾರಸವಾಡ ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾವ ಯುವರಿಗೆ ಸ್ಕೂಲ
ಮಾಸ್ತರನೆಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಕರಜಗಿ ತಾಲೂಕ ದೇವಿಹೊಸೂರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ
ಮಹಾದೇವ ಗಣೇಶ ಜೋಗಳೇಕರ ಮದತನಿನ ಹಾನಗಲ ಯು.ನಿ.

೧ ನವಲಗುಂದ ತಾಲೂಕ ಶಿರುರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ದೊಂಡೊ
ನಾರಾಯಣ ಮದತನಿನ ನವಲಗುಂದ ಯುವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಸದರ ತಾಲೂಕ ಶಿರಕೊಳ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಹಜರತಖಾನ
ವಲ್ಲದ ರಹಿಮಾನಖಾ ಮದತನಿನ ಹೊರಟ ಯುವರಿಗೆ ನೆಮಿ-

೧ ರೋಣ ತಾಲೂಕ ಆಕಲ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ
ವ್ಯಂಕಟೇಶ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜ ಯುವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಕೋಡ ತಾಲೂಕ ಮಾಸೂರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ರಾಮಚಂ-
ದ್ರ ವಿಶ್ವನಾಥ ಮದತನಿನ ಕರಜಗಿ ಯುವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಕಲಘಟಗಿ ತಾಲೂಕ ಗಳಗಿ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಬಾಗಾ-
ಜಿ ಸಖಾರಾಮ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ದೇವರಶಿಗಿಹಳ್ಳ ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳ-
ಗಾಂವಿ ಯುವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಗದಗ ನ್ಹಾಂದ್ರಜಿ ಮದತನಿನ ಜಾಗೆಕ್ಕೆ ಅಬದುಲಬೆಗ ಹಜ್ಜಾದ
ಮಿರಜಾ ಸಾಹೇಬ ವೃತ್ಯದವಾರ ಯುವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿಧೆ.

೧ ಶಿಗಾಂವಿ ಮಹಲ ತನಿಖಿ ಪ್ರಭಾಕರ ದಿನಕರ ಯವರಿಗೆ ಕಲಾದ-
ಗಿ ಜಿಲ್ಹೆದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಆದ ಮುಳ್ಕಿ ಅಂಬಾಗಿದ ಮಸ್ತ್ರೆಷ್ಠಾನದ
ಲ ಮಹಲ ತನಿಖಿ ಶೇಷಗಿರಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ಯಾಂಗಾಹಾನಗಲದಲ್ಲಿ
ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಶ್ವತ್ಥ ಪಾಂಡ್ರೆ ಯವರಿಗೆ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಕೋಡ ತಾಲೂಕ ಶಿಬೆನೂರ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು
ಬಹಳ ಕಮಿ ಆದ ಕಾರಣ ಸದರ ಸಾಲೆ ಬಂದ ಮಾ-
ಡಿ ಮಾಸ್ತರ ಕೃಷ್ಣ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಯವರಿಗೆ-
ದಂಬಳ ತಾಲೂಕ ಹೊರಟೂರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾಸ್ತರನೆಂದು
ಇಟ್ಟಿದೆ-

೧ ಹಮಸಿನ್ಯಾಲ ಮಾಸ್ತರ ಹುದ್ದೆದ ಸಂಬಳ ನಿಶ್ಚಲಂಗ
ಪ್ಪಾ ಯವರಿಗೆ ವಂದು ತಿಂಗಳ ರಜಾ ದೊರೆತದೆ.

ತಾರೀಖ ೧೭ ನೇ ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ಸನ ೧೮೭೭
ಯಾಸಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಧಾರವಾಡ.

(Signed). Nagesh Vinayek.
ಡೆ॥ ಇಂ॥ ಜಿಲ್ಹಾ ದಾರವಾಡ.

ನೇಮಣೂಕುಗಳು

(ಶಿಕ್ಷಣ ಖಾತೆ.)

[illegible] ಸರಕಾರದವರು [illegible] ಭಾಗ [illegible] ಅಪ್ಪಣೆ [illegible].

೧ [illegible] ಇವರಿಗೆ [illegible] ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. [illegible] ಇವರು [illegible] ಅಪ್ಪಣೆ [illegible] ... ——

೧ [illegible] ಅಸಿಸ್ಟಂಟ [illegible] ಇವರು [illegible] ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

೧ ವಿನಾಯಕ ಪರಶುರಾಮ ಇವರಿಗೆ [illegible] ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

೧ [illegible] ಮಂಜುನಾಥ ಇವರಿಗೆ [illegible] ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

೧ ಸುಬರಾವ ಶಾಮರಾವ ಇವರಿಗೆ [illegible] ನವರಿಂದ

ಭಟಕಳ್ಳಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಾಚಾರ್ಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ಇವರಿಗೆ ಭಟಕಳ್ಳ-
ದಿಂದ ಚಿಂಕೊಳ್ಳಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ಗೋವಿಂದ ಬಿ ಮಹಾಜನ ಶ್ರೀರ ಸಾಲಿಯ ಮೊದ-
ಲನೇ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ ಇವರಿಗೆ ತೆರಗಾಂವ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತರ ಮಾ-
ಡಿರತದೆ.

೧ ವಾಸುದೇವ ಅನಂತ ಹೊನ್ನಾವರ ಸಾಲಿಯ ಅಸಿಸ್ಟೆಂ-
ಟ ಇವರಿಗೆ ಸಿದ್ದಾಪೂರ ಸಾಲಿಯ ಹೆಡ್ ಮಾಸ್ತರ ಮಾಡಿರತ-

೧ ರಂಗೋಬ ಮಾಜಿ ಇವರಿಗೆ ಸಿದ್ದಾಪೂರದಿಂದ ಮಲ್ಲ-
ನ ಸಾಲಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ಶೇಷೋ ಶಿವಾಜಿ ಇವರಿಗೆ ಮಲ್ಲನ ಇಂದ ಹುನಸುಂದ-
ಕ್ರಾನ ಸಾಲಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ನರಸೋ ವೆಂಕಟೇಶ ಇವರಿಗೆ ತೆರಗಾಂವ ಇಂದ ಸಾಂ-
ಬರಾಣಿ ಕ್ರಾನ ಸಾಲಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿರತದೆ.

೧ ವಾಸುದೇವ ವೆಂಗಾಜಿ ನಿಡ್ಯಾಶಿವಗದ ಸಾಲಿಯ ಮಾಸ್ತ-
ರ ಇವರಿಗೆ ಕಾರವಾರ ಹೆಂಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಲಿಯ ಮಾ-
ಸ್ತ್ರರ ನೆಮಿಸಿದೆ

೧ ವೆಂಕಟೇಶ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇವರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾವರ ಸಾಲಿ-

ಯಲ್ಲಿ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟ ನೆಮಿಸಿದೆ.

೧ ಚನಬಸಪ್ಪಾ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪಾ ಇವರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡ ಸಾಲಿಯ
ಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಅಸಿಸ್ಟಾಂಟನೇಮಿಸಿದೆ.

ಹುಲ್ಲಪ್ಪಾ ನಾಗಪ್ಪಾನವರಿಗೆ ಇಂದೂರ ಸಾಲಿಯ ಮಾ. ನೇ.–

ರಾವಜಿ ನಾರಾಯಣನವರಿಗೆ ನದಾಳಿ ವಗದ ಸಾ. ಮಾ. ನೇ.

ಶಿವರಾಮ ರಘುನಾಥನವರಿಗೆ ಅವರಸಿ ಸಾ. ಮಾ. ನೇ.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಇವರಿಗೆ ಕ್ಕಗ ಟೆ ಸಾ. ಮಾ. ನೇ.

ಮಹಿಪತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನವರಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡ ಕೆಂಗಾಪು. ಸಾ. ಮಾ. ನೇ.

(Signed) Appaji Baburoa.

ಡೆ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಕನ್ನಡ.

नेमणुका (जिल्हा बेळगांव)

नवीनशाळा झाल्या त्याबाबद.

१ बेळगांव येथें मुसलमानीशाळा करून, त्याजवरपं
तोजी सेख गोसू बलद दसगिर साब दरमहा रुपये १६
आणि शिक्षक शेक शोदीन वा मोहदीन दरमहा ८ रुवा.

१ कसबा कसापूर तालूक संपगांव येथें उमेदवार शि
क्षेया कलेया यांस दरमहा १२ रु. वर नेमणूक करण्यांत

आली आहे.

बर्गाबर्गीबद्दल नवीन लोक नेमल्याबद्दल.

१ बेळगांव कानडी अँग्लो व्हर्न्याक्युलर स्कुलांतील मदतनीस बाळकृष्ण गुंडो यांस चालू महिन्यापासून दरमहा १२ रु. दराने नेमण्यांत आलें आहे.

२ हारुगिरी हेंगल येथें नार्मल स्कुलांतील स्वामी रामचंद्र यांस १० रु. प. दराने नेमून तेथील पंतोजी दादजी अनंत कामत यांस डोलगरवाडी येथें पंतोजीचे जाग्यावर दरमहा १२ रु.

ता० ३० जानेवारी १८७३ बेळगांव

(Signed) Vishwanath Vishnu.

डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर

जिल्हा कलादगी.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಸ್ತಕ ೩   ಸಂಚಿಕೆ

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಆಗಸ್ಟ ೧೮೭೭

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು -

೨ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣ.

ಒಂದುಮನೆತನದ ಯಜಮಾನನು ಅಂದುಸೇವನದ ಪರಿಚಿತ್ರಾಭ್ಯಾಸದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜೀವರ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಒಳ್ಳೇ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಇಂಥ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆಯುವವನೇ ಸತ್ಪುರುಷನು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ, ಧರ್ಮಬೋಧನೆಗಳು ಲೇಖನ, ವಕ್ತೃ, ಗಣಿತದಲು ದಾಖಲೆಗಳು, ಪ್ರಾರಂಭ ಭೂಗೋಲ, ವಾಚನಪಾಠಗಳು, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳ್ಗುಪಡಿಯೋ,

ಹಾಗಂದರೆ, ಇಂಥಾ ವಿಷಯವೆಂದರೇನು, ಯೆಂಬಪ್ರ
ಶ್ನೆಕ್ಕೆ ನಿಃಸಂದೇಹವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆ ವಿಷಯಗಳ
ನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳಬಹುದೋ, ಆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಾವು ಮಾಡಿದ ಉದ್ಯೋಗದ
ಫಲವು ಅರಸಿ ಕಾಣಿಸುವದಾಗಿದ್ದರೆ, ಬಾಲಕರು ಮನಃ
ಪೂರ್ತಿ ಕಲಿಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಕ್ಷೆ ಗಣಿತ ಈ ಯೆ
ಮು ವಿಷಯಗಳು ಬೇರೆಯವುಗಳಿಂತ ಪ್ರತ್ಯೇಕಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಷೇ
ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಕ್ಷೆಯ ಪಾಠಕೊಡಬೇ
ಡಶೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಇಂಥಾ ದೇಶದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋ
ರಿಸಿ, ಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು
ಭೂಗೋಳ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿ, ಬೆಂದುನ
ಮುನ್ನ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇದರಪ್ರತ್ಯಯಂನು
ಗಿಸಿ ತೋರಿಸಿ ಬನ್ನಿ, ಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅವರು ತಾ
ವೇ ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಿ ಸಿದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆ
ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವರು. ಅಂಕಗಣಿತ, ಭೂಗೋಲ,
ವ್ಯಾಕರಣ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿ
ಯಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆ ವಿಷಯಗಳ ಪುಸ್ತಕಗಳ
ಉಪಯೋಗ ಹತ್ತರ ... ಇಲ್ಲವೋ, ನೋಡಬೇಕು.

ಶಾರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡುಬಂದಪಾಠಗಳನ್ನುಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಶಿಕ್ಷಕನು ತಕ್ಕಷ್ಟು ವೇಳೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕೆ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಶಾಲೆಯು ಪ್ರವರ್ಧೆಯುಟನ್ನಾಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿನಿಟುಗಳು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವವು. ಈ ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ ಯಾವದೆಂದರೆ, ಅವನು ಆ ಹುಡುಗರ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಲಕರು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಈ ಉದ್ಯೋಗವು ಫಲಬಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಗದು.

ಈಗಿನ ವೃತ್ತಮಂತ್ರದ ಶಾಲೆಗಳ ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವು ನಾವು ಸೂಚಿಸುವದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ—

ಸೋಮವಾರ ಸಾಯಂಕಾಲ —— ಚಿತ್ರಕೊಡಿಯೋಗ್ಯ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭೂಮಿತಿ.

ಮಂಗಳವಾರ ,, ,, ,, ,, ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ನಕ್ಷೆ—

ಬುಧವಾರ ,, ,, ,, ,, ಅಂಕಗಣಿತ, ಬೀಜಗಣಿತ,

ಕೋಷ್ಟಕಗಳು.

ಗುರುವಾರ „ „ „ ನೀತಿಯ ಬೋಧನೆಗಳುಳ್ಳ ನೀಯ
ಮಗ್ಗಿಗಳು.

ಶುಕ್ರವಾರ „ „ „ ಅಂಕಗಣಿತ, ಚಿತ್ರ, ಪಾಠನ
ಪಾಠಗಳು.

೩. ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ.

ಮೂರನೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಅತ್ಯಗೌರವವಾದ ಸುಧಾರಣೆಯೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾವ ತರದ ಶಾಲೆಯೊಳಗಾಗಲಿ, ಅದು ಶಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯಲಾರದು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. (೧) ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಲಿಸಿ ಅನುಭವಿಸದ ನಂತರ ಶಾಲಾ ಗುರುಗಳ ಕೈಲಿ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. (೨) ಇದರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಸ ನಡಿಸುವ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಹಲವು ಹೊಂದಿರುವ ಅಗತ್ಯ. ಮಾಸ್ತರನು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕ ದಾಖಲ

ಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.
ಆವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅಭ್ಯಾಸವಿಷಯ
ಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಲಿಸ
ಬೇಕು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸತ್ವವನ್ನು-
ಒರೆಹಚ್ಚಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರು ಕಲಿಸುವರೀತಿ
ಯನ್ನು ಬರೆದಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾತು ಪರರಿಂದ ಮಾಸ್ತರರು
ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವದರಿಂದ, ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಲವುಂ
ಟು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದ
ಫಲವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಅನುಮಾನಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ
ಅವರು ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ
ನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗದು. ಆದದರಿಂದ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ
ಆದ ಫಲವನ್ನು ಬರೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಸ್ತರನು ಒಂ
ದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರಜಿಸ್ತರದಿಂದ ಮಾ
ಸ್ತರನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಈ ಶಿಕ್ಷ
ಕರ ಕಲಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆ-
ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೊದ

ಬು ಟಿಪ್ಪಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರನು ಸೈತ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

೪ ಮಿಶ್ರಪದ್ಧತಿ.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ರಮವು ನಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರನು ತನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡವಾದ ಮೂಲಾಭ್ಯಾಸದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸಂಯೋಗವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬಹಳ ಹಾಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಜನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಷಯಕ, ಗೃಹಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವಾಗ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವದು ತಕ್ಕದ್ದು.

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

೩೯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಾವಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರು-
ತ್ತವೆಯೋ, ಅದೇಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಿರವಾಗಲಿ ಚರವಾಗಲಿ)
ಉಳಿಯುವ ಗುಣವು ಜಡತ್ವವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
ಬಾಹ್ಯಪ್ರೇರಣೆಯ ಹೊರತು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾ-
ಗದು.....

೪೦ ಒಂದು ದಪ್ಪವಾದ ಕಾಗದದ ಸಣ್ಣ ತುಂಡನ್ನು ಎಡ-
ಹಸ್ತದ ಒಂದು ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು, ಆ
ದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದುಡ್ಡು ಇಟ್ಟು, ಬಲಗೈಯ ನಡುವಿನ ಬೆ-
ರಳ ತುದಿಯನ್ನು ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ತಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಕಾಗದ ತುಂ-
ಡಿಗೆ ಹೊಡೆದರೆ, ಅದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋದಾಗ್ಯೂ
ದುಡ್ಡು ಬೆರಳಿನ ಮೇಲೇ ಉಳಿಯುವದು

೪೧ ಎರಡು ಪಂಚಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು
ಸಮನಾಗಿ ಇಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತುಂಡನ್ನು
ಇಡುತ್ತೇವೆ; ಆ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು
ಪಂಚಪಾತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದು ದುಡ್ಡು ಇಟ್ಟು ಆ
ತುಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಬಡಿ, ಅಂದರೆ ಅದು-

ಹಾರಿಹೋಗಿ ಅದರ ಮೇಲಣ ವಸ್ತುಗಳು ಬಿಂಬಪಾತ್ರಗಳೊಳಗೆ ಬೀಳುವವು. ಇದರಿಂದ ಆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಾವಸ್ಥೆಯ ಗುಣವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೪೨ ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು-ಸರ್ವಕಾಲವೂ ಗತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಓಡಹತ್ತಿ, ಥಟ್ಟನೆ ನಿಂತರೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬೀಳಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದವರು ಓಡುವ ಕುದುರೆಯು ನಿಂತಕ್ಷಣವೇ ಮುದಕ್ಕೆ ಹೊರಳಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಓಡುವ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತವರಾದರೂ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ರಥವು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

೪೩ ಮೊಲದ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಲವು ಇದೇ ಗುಣಕ್ಕೆ ತಾನಿರುವ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿರುವ ನಾಯಿಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾಯಿಯು ಬಹಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಆ ಮೊಲವು ಥಟ್ಟನೆ ಅಡ್ಡ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾಯಿಯು ಶರೀರವು ಗತಿಗೆ ಒಳಗಾದದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೊಲದ ಸಂಗಡ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ತಿರುಗುವ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ

ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಣ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ವಸ್ತುಗಳು ಹೊಲವು ದೂರ ಓಡಿಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅದು ಹೊರಟ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೊಲವು ಮೂಡಣ ಅಷ್ಟು ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವತತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವೇ ಗತಿಯ ಜಡತ್ವದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಜಡತ್ವವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಈ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯುಂಟು. ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮರೆಯಬಾರದು.

೪ನೇ ಭಾಗ.

ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಗಳು.

೪೩ ಆಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿಯು ಉತ್ಸಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಭೇದಗಳು ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಕಾಠಿಣ್ಯ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ, ಘನವರ್ಧನೀಯತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು

ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೪೪ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಠಿಣ್ಯವು ಅವುಗಳ ಘನತ್ವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಸೀಸಿನಕಿಂತ ಗಾರಗಲ್ಲು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಗಾರಗಲ್ಲಿನಕಿಂತ ಸೀಸು ಹೆಚ್ಚು ಘನವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಜ್ರವು ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಕಿಂತ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ಬೆಣ್ಣೆಯು ಮೃದುವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಠಿಣ್ಯವು ಪರಮಾಣುಗಳ ಪರಸ್ಪರಾಕರ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೪೫ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇರಣೆಯು ಬರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ ಪರಮಾಣುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಬಿಟ್ಟು ದೂರಾಗಿ, ಪ್ರೇರಣೆಯು ಇಲ್ಲದಹಾಗಾದಕ್ಷಣವೇ ಅವು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವವು. ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ

೪೬ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕದ ಧರ್ಮವು ಉದ್ಭಿಜಕೋಟಿ ಯಲ್ಲಾ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಖನಿಜಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಸ್ಥಿತಿಯು

ಬಹುಶಃ ಯೆಲ್ಲಾ ಕಠಿಣ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರಬ್ಬರು, ಕೇಸಿಕು ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಮೃದು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವುಂಟು. ಎಲ್ಲಾ ವಾಯು ರೂಪಿ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೪೭ ಒಂದು ಬಲೋಕ್ಕಿನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡು ತುದಿಗಳು ಕೂಡುವವರೆಗೂ ಮಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಕೂಡಲೆ ಅದು ಮುಂಚಿನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮಣಿಸುದುಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಅದು ಪುನಃ ನೆಟ್ಟಗಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಟೀಲ ಯುಂಬ ಮಾನಿಸಯಲು ಬಿನಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಛತ್ರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅದು ಬರುತ್ತದೆ. ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಆಗುವ ಷ್ಟಿಯಾರಗಳ ಕಮಾನುಗಳು ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತುಂಟು.

೪೮ ಆನೆಯ ಕೋರೆ ದನ್ನಾನಿ ಬಲತರೆ ಅದು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಂತದ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಅದು ಯೆಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪುಟನೆಗೆಯುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟು ಬೀಳುವ ಸದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಲ್ಲು ತಗ್ಗಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಗುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ... ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಳ್ಳ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ

ವು ಬಿಡಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನಂದರೆ, ಶಿ-
ಷ್ಟ ತಗಳ ದಮೂತ್ತೆ ಆಗುಂಟಾದ್ದರಿ ಅದರ ವತುರ್ಗಾಕಾರವಾ
ದ ಪ್ರಯು ಕಲ್ಲಗೆ ಹತ್ತಿಕ್ಕು ಬಿಡಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲ
ದತ್ತರಿಗಿದನಂತರ ಆಗುಂಟುಬುನಃ ಮುಂಚಿನ್ನದ್ದ
ಹಾಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ.

ನಮನಿನಿತೋರಿನುಸುಮಿಂ
ದಮಿಂದೆಯಿಂಬಿವೃತ್ತಿಯ ಯಾಕ್ಷಕಾ
ರಮ ಬೊಂದೆ ಮಣ್ಣಿಯಗೆ.
ನಮುಚಿತ ಮಾದೆಶ್ಶ ಮರದು ಶಾಲ್ಕ್ರಯ॥ ೩೭

ಅರ್ಥ— ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದೆ, ಯಿಂ ದ್ವಿತೃತೀ
ಯಾ ಮೂರರ ನಾಮಾನ್ನೋದು. ಇವ ಕಾದೇಶ ಮಾಡಿ-
ದಾಗ ಕಾಂದಕಾರ ಮಸ್ತುದು. ಉದಾ.— ತುರಗ-
ದಹಾ ಕಾಲ್ಗಯಿಂ; ಭಯದಿಂದಂ, ಮುಗ್ಗಿಸಿಂದಂ, ಯ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದೆ, ಮುಗ್ಗ ಯಾಕ್ಕ ಗಳ್ಳಿಂದೊಸಂದು ತಿಳಿ
ಬೇಕಾಗ. ಆದೇಶದ ಪಕಾರ್ಯ-ತ್ರಮದೆ,

ನಯದಿ, ಭಯದಿ.

ವಿದಿತ ಇವರ್ಣಮುವರ್ಣಂ
ಕೃದೊಳಂ ಕೃನ್ನೈತ್ತದೊಳಮಿನಾಗಮವಿಭಕ್ತ,
ಷ್ಠ್ಯದುವತ್ಸಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್
ಮುದಿತತೃತೀಯೆಯೊಳಮರಿವಿಕಲ್ಪಸ್ಥಿತಿಯಂ ||

ಅರ್ಥ — ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪ ಉವರ್ಣದೊಳಂ ಇಉವರ್ಣದೊಳಂ, ಋಕಾರ ಮೊಕಾರದೊಳಂ, ಕೃನ್ನಾಮವೈಕಾರದೊಳಂ, ತೃತೀಯೆ ಮೊದಲಾದುವರೊಳ್ ಇನಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ತೃತೀಯೆಯೊಳಂ ವತ್ಸಸಂಧಿಯೆಡೆಯೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಕ್ಕುಂ. ಪ್ರಯೋಗಂ — ತಗರ್ದಿನಿಂದೆ, ಮಾವಿನ್, ಪಿತೃವಿನ್, ಭೂಮಿನ್, ನಿನ್ನಿನ್, ಮೊನ್ನಿನ್, ವ್ಯಂಜನದೊಳ್ ಮುಂಟು — ಕುಸುಮಿನ್, ತೃತೀಯವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ — ಮಾತಿಂ, ಮಾತಿನಿಂ, ಕಮುವಿಂ, ಕಮುಪಿನಿಂ; ವತ್ಸಸಂಧಿಯವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ — ಮಮುವಿಂ, ಮಮುವಿನಂ, ಮಮುಗೆ, ಮಮುವಿಂಗೆ, ಮಮುವ, ಮಮುವಿನ, ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ ಸಾಕಗುರು, ವಿನಯಿಯುವು ಪವಮಾನಸೂನು ಪೊಂದ ಯತಿಪಂ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪಗಲ್ ರುಕ್ಕೆಂಬಲ್ಲದಿರ್.

ಪ್ರಕೃತಿಯಿನಾ ವ್ಯಂಜನಾಂತದೊಳ್ವೆಳ್ಸರ್ಗಮೊ

ಇನಾಗಮಗಳ್ ಗಳ್ಕಂಟಿಡಿ.

ಸನಕ್ಷುಗಳ್ದೆಡೆತ್ಗಿನಾಗಮಂ ದೋಷಕರಂ ॥೩೯॥

ವೃತ್ತಿ — ಪಗಲ್ ರುಕ್ಕಂ ಬಿಟ್ಟು ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದಂಗಳೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ಬಿಕ್ಕದಿನಷ್ಟದು. ಅಸಳ್ಗೆಗಳ್ಬ ವ್ಯಂಜನಾಂತಶಬ್ದದೊಳ್ ಇನಾಗಮಂ ಸತ್ತ್ವಂ - ಮಿಕ್ಕಿದೆಂಬೊಳ್ಗಳ್ಗಂ ದೋಷಂ. ಉದಾ - ಪಗಲಂಚಿದೊಟ ವೆಳ್ಗಂ ಗಳ್ತೆ ಪಗಲನರವಿಕಿರಣಂಗಳ್, ಇರುಳ್ಗನಗೋಜ ಪಾದುದರಿರಾಯರವಿಂಪಾರಂ, ಇದುಳ್ಳನಚಕ್ರಾಕ್ಷಯುದವ್ಯಾಲದಗಪೇಂಪಂಬಂಬವೆದವಿ। ಸತ್ತ್ವಕ್ಕೆ — ಅಸಳ್ಗನಕಜವಂ, ಬಚ್ಚುಕಿಂಗಳನಜಿಸೆಗೆ, ದೋಷಕ್ಕೆ — ಸಿವಡಿನ, ಮುನಿಲನ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜನಿಯಿಸುದುದಂತಕೃತ್ತ

ವನಾಮಗುಣವಚನಸಂಖ್ಯೆಗಳ್ವಿಸರ್ಗಾದಿ

ವಿನಯಗೆ ನಾರಂಭದಿಂ

ದಿನಿತೆ ಪ್ರತೀಹಾರ ದೊಗದೊಳ್ ಬಹಳಿನೆಪದೇಸಂ

॥೪೦॥

అర్థ॥— అకారాంతమస్త్రీ కృత్రింగం, సర్వనామష్టం, గుణవచనక్షం, సంఖ్యేయం, విపర్ణం కృత్రిపిమొద-లాదువగోర్కు అగుంటు ఆగమమగు - ద్విగావనేల సిద్ధనిచెయొర్లంత కృత్రియాదికి అణాగమమగు.

ఉదా- కృత్రింగి, మొదిదువరి, సర్వనామకై, అవరల్లు, అవర్కొర్కు, గుణవచనకై, సిరిదర్కొర్కు, గుణవచనమల్లవల్లయు అర్ధకారమోమ్మగాయు.

ఉ- సంఖ్యకై, మూడరి, నాల్గరి, పదకై, అం-నిదరి, ఇనిటరి, ద్విగువకై, మూవరి, తొంద-రి, ఒక్కరా, మోరగరా, ముంతరా, ఖంతరా, వదు నేంబుదుర్బరిగరము పరిశుద్విగాటకము, మధ్యము సరియద్విగుటకం. ఎపే యాంబుదుతేరవం పరితుపేక్కద్విగాటకం, అం హుతేయుగినందణోప

వృత్తము

మొదషతిరమాదొంక్షం
దూరిగొర్కుమదర్పుగుక్కద్విగాటకొర్కు
పరిద్విగాటకటొంక్షం
చరిపుపుదాతీరదదర్తయిక్కిగాద్విక్కరి॥౪౧॥

ಅರ್ಥ:- ಆಣೆವೆತ್ತದದಿಸ್ವಾರ್ಥಂಗಳಿಂಗಮುಪ್ಪಡೆಯೊಳ್
ಕಾರಮಂ ಕೃತೋಕ್ಷಂ. ಉದಾ- ಮೂಡಣಂ, ತೆಂಕಣಂ,
ಕಡೆಯಣಂ, ಮುಂತಣಂ, ಹಿಂತಣಂ. ಆಣೆವೆತ್ತದಿಸ್ವಾ
ರ್ಥಕದೊಳ್ ದಕಾರಾಗಮಮಕ್ಕುಂ, ಕೆಳದಂ, ಬಲದಂ, ಅಲ್ಲಿ
ದಂ, ಇಲ್ಲಿದಂ.

ಪನೀತರನಿಕಾಮಾದಿಯೊಳ್
ಖಾನೆಗಳ್ ಚತುರ್ಥಿಗಕ್ಕುಂ ಮೀತರ್ಕ್ಕೆಂ
ಬೀನುಡಿಯೊಳ್ ತರ್ದ್ಪ್ರಕೃತಿಯೊಳ್
ತಾನಕ್ಕುಂ ತೃತೀಯೊ ಮೊದಲಾಮವರೊಳ್ ॥೪॥

ಅರ್ಥ:- ಯೀನೆಂಬ ಸರ್ವನಾಮಂ ಪ್ರಥಮೆಗೆ ಏನಂ
ದುಂ ಪೆತರೆಂದುಮಕ್ಕುಂ, ಚತುರ್ಥಿಯೊಳ್ ಪೆತರ್ಗೆಂದು,
ಪೆತ್ತಂದುಂ ಅಕ್ಕುಂ. ತೃತೀಯಾ ಮೊದಲಾದವರ್ಕ್ಕೆ ಪೆತರೆಂದು
ಪ್ರಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ.

ಒದವುವುದ ದಂತಮುಳ್ಳಂ
ಗದೊಳ್ ಯೆಂದಾದಿಬಿಂದು ಬಿಂದುತ್ವಂಮೆ
ಗೊಂದವುವುದು ನಪುಂಸಕಂ
ಗದೊಳ್ ಚತುರ್ಥಿಗೆಯಕ್ಕು ಮುಳ್ಳವೆಪೆಗಳ್ಳಂ ॥೫॥

ಅರ್ಥ:- ಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರಮೂದ ಚತುರ್ಥಿ-

కి బిందువిరామగు కి యుందక్కు - అకారాంతనపుంసక
లింగక్కె పరమాద చతుర్థీ విభక్తిగె వికల్పదిం ద్విత్వాభావమక్కు -
అకారాంతమల్లదుళిదవ్యంజనాంతంగళిగె పరమాద-
చతుర్థిగె లింగవచనత్రయక్కెయల్లదెడె యుందక్కు -

ఉదా. — అరసంగె, అతంగె - అతంగమాకెగం విక్రాన్త
య: కృతావస్థితం తులక్కం చలక్కం | భూతళదొళాగిప
ధృతం, నపుంసకలింగద్విత్వవికల్పక్కె - బనకె, బనక్కె
హూలకె, హూలక్కె; లింగత్రయసాధారాంతవ్యంజనాంతక్కె
కవిగె కెళ్ళెందు అన్నినాతం నుడిదం | తెళ్గె, కళ్గె,
మరళ్గె, బెరళ్గె; వచనత్రయక్కె — కవిగళ్గె -
ఇత్యాది.

जाहीरात

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुल मास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षण भाग यांजकडून-
या सोबत नमुना छापला जात आहे. त्या प्रमाणें पत्रक
तयार करून, ज्या मास्तरांस रजा पाहिजे असेल
त्यांणीं आपले डिपुटी इन्स्पेक्टर यांजकडे पाठवावें.

सदहू नमुन्या प्रमाणें पत्रक न पाठविल्यांस त्या मास्तरांस रजा मिळणार नाहीं. रजा मागण्याच्या पत्रका बरोबर दुसरा रिपोर्ट पाठविण्याचें कारण नाहीं.

कळावें तारीख २ अगस्ट १८६७ इसवी.

(Signed) W. A. Russell.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग.

☞ १८७ पृष्ठावर नमुना छापला आहे तो पहावा.

रजेबद्दल नमुना.

जावकनंबर तारीख माहे	रजा पाहिजे त्या इसमाचें नांव व हुद्दा व पगार.	पूर्वी रजा भोगलेली.		हाली पाहिजे ती रजा.		रजा मागण्याचें कारण (थोडक्यांत) व रजा मिळाली असतां मागें कामाचा बंदोबस्त कसा राहिल त्या विषयीं.
शाळा.		रजेचा प्रकार.	+ रजेची मुदत.	कोणते प्रकारची.	किती मुदत पावेतों.	

\+ या सदरांत पूर्वी रजेवर गेल्या आल्याची तारीख, महिना वगैरे दर्शवावा.

हेडमास्तर शाळा तालूक.

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯ ವಲ್ಲರು ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾ-
ಗಳ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ - ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ
ಬರುವ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವದೇನಂದರೆ - ಈ ಸಂಬಂಧ ಮುತಂಗ
ಕ್ರಮ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಕಾಗದ ಪತ್ರ
ಪ್ರಶ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು
ಸೂಚಿಸಿದರೂ ಕೆಲವರು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವರ ಕಡೆಯಿಂ
ದ ಪ್ರಶ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲಾ. ಆದರೆ ಇನ್ನು
ಮೇಲೆ ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರಶ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುತ್ತ ಹೋ
ಗಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನ ಬರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಅವರು ಕ
ಪ್ರಮ ಬರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕು. ತಾರೀಖು ೧೧ ಅಗಸ್ಟ-
೧೮೬೭ ಇಸವಿ. ಬೆಳಗಾವಿ.

(Signed) Chanbasapa B. D.

ಡೆಪುಟಿ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸರಕಾರಿ ಜಿ. ಬೆಳಗಾವಿ

नोटीस

सर्व मास्तर लोकांस कळावें की, रजिस्टर बुकांत ना
व दाखल असल्या शिवाय कोणास शाळेंत अभ्यास

करिण्या करितां घेऊं नये. आणि रीतीप्रमाणें नांव दा-
खल करण्याची फी व महिन्याची फी दिल्या शिवाय र-
जिस्टरांत नांव दाखल करूं नये. कळावें ता २६ आगस्ट
१८५७
मुकाम बेळगांव.

(Signed) Chanbasapa B. D.

डि.इ.इ. जिल्हा बेळगांव.

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील सर्व मास्तरलोकांस कळावें कीं
आम्हीं सालमजकुरीं शाळांची परीक्षा घेण्याकरितां
गेलों होतों त्यावेळीं पाहतां, कांहीं पंतोजी लोकांनीं जीं
माफी मुलें शाळेंत घेतलीं होतीं तीं वास्तविक गरीब-
नसून फी देण्यास लायक होतीं, व खरोखर जीं गरी-
ब होतीं त्यांजला माफी न करितां फी घेत होते. तरी
या पुढें तसें न करितां कोणास शाळेंत माफी मुलें घे-
णें झाल्यास इकडील हुकूमाशिवाय घेऊं नये. त्यामुळां
स माफी करण्याबद्दल हुकूम इकडून जाईल त्याजबद्द
ल रजिस्टर निराळें ठेवित जावें. माफी मुलें घेणें-

तीं पांचमुलें फी देणार असली ह्मणजे साहेबें मुल माफी, ए

करुं घ्यावें. या नियमाप्रमाणें घेत जावी. जास्ती घेऊंनयेत.

कळावें ता० २० अगष्ट १८६७ बेळगांव.

(Signed) Channbasappa B. Dhar...

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगाव.

नोटीस सर्व पंतोजीस — मे. इ. इ. साहेब बहादूर यां

जकडून दरमाही पट कोणत्या रीतीनें पाठवावा. याचा नमुना

वई कानडी स्कुलपेपरमध्यें छापून गेला आहे. त्यांतील टवे कोष्ट

तील तपशिल वर्षअखेरीस मात्र लिहून पाठवावा. दरमाही

पट पाठवावयाचा तो हाल्लीं नमुना छापविला आहे त्याप्र.

कोणत्याही तारीखेस मुलगा शाळेंत आला तरी त्याजकडू

न फी रीतीप्रमाणें घेऊन त्याचें नांव रजिस्टरास दाखल करा

शिवाय नांव दाखल करूंनये.

दरमही पट महिन्याचे पहिले तारखेस तयार करून ट

पालांत घातला पाहिजे. वक्तशिर पट न आल्यास योग्य त

जवीज करणें पडेल. ता० २१।८।६७ मु॥ बेळगांव.

(Signed) Channbasappa B. Dhar

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव.

आवक नंबर   सन १८६   इ.

कसबा   तालुका   जिल्हा बेळगांव एथील सरकारी शाळेचे माहे   सन १८६   इसवीच हिशेब-

शाळेतील मुलांचा व फीचा तपशील.	अर्धा आणा शिक फी देणारी मुलें.	दोन आणे चार आणे शिकणारी मुलें.	मुली.	एकूण.	तपशील.	
					दार	नादार.
१	२	३	४	५	६	७
माहे गुदस्त अखेर शिलक मुलें						
माहे मजकुरीं दाखल झाली तीं.						
माहे मजकुरीं गेलीं तीं.						
माहे मजकुरीं अखेर शिलक.						
दररोजची हजेरीची सरासरी.						
फी देणारे मुलें कजून चालत्या महिन्यांत वसूल.						
अर्धा आणा देणारीं मुलें.					फीच्या कुलीचा आकार.	
दोन आणे ,, ,, ,,						
चार ,, ,, ,, ,,						
एकूण फी जमा.						
दोन आणे गणारीं मुलें.						
चार ,, ,, ,,						
एकूण.						

हुजूर रवाना तारीख   माहे   सन १८८ इसवी   [illegible]

बद्दलपत्रक. मेहेरबान डिपुटी इन्स्पेक्टर [illegible] यांजकडे.

शाळेंतील फीचा हिशेब.	सामान व पुस्तकांचा तपशील.	शेरा.
८	९	१०
माहे गु॥ बद्दल शिल्लक. माहे मजकुरीं जमा.	मुलें शिल्लक माहे गु॥ माहे मजकुरीं जमा. शाळापत्रक वगैरे.	शाळेंत काम चालले दिवस संख्या. रविवार. बाजाराबद्दल ॥ दिवस, प्रमाणें. इतर सणांबद्दल वगैरे.
भरणा झाला तो. तारीख बाकी शिल्लक राहिली ती.	शाळेंत हल्लीं सामान आहे त्याचा तपशील. नवीन माहे मजकुरीं आलें तें.	इंग्रजी शाळेंत मुलें शिकावयास गेलीं ती. माहे मजकुरीं शाळेंत येऊन परीक्षा घेतली व शेरा लिहिला असेल तो. माहे गुदस्त महिन्याचा पगार वगैरे सर्व पोंचला तो.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ

ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರರಿಗೆ.

ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ — ನಿಮ್ಮ ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಂಕಗಳಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದರಂತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕೆಲವು ಮಾಸ್ತರರು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ವೆಂತ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದ ತಿರಿಗಿ ಈ ನೋಟೀಸು ಛಾಪಿಸಿಯಿದ್ದೇವೆ.

ತಾರೀಖು ೨೮ ಅಗಸ್ಟ ೧೮೬೭ ಇ॥ ಮುಕ್ಕಾಮ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

(Signed) Chanbasapa B. D

ಡೆ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

जाहिरात.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस, कळविण्यांत येते कीं, मेहरबान डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव यांणीं माहे ऑगस्ट सन १८६७ च्या कानडी मठपत्रकांत (पान ११४ यांत) दिलेली नोटीस, कलादगी जिल्ह्यांतील स्कुलमास्तरांस लागू आहे असें समजून, त्यांणीं

त्याप्रमाणें अमलांत आणावें. कळावें ता० २९ माहे अगष्ट १८६७

(Signed) Vishwanath Vishnoo.

डि. इ. इ. जिल्हा कलादगी.

Appointments.

नेमणूका

जिल्हा धारवाड.

(ता० १९ माहे जुलै सन १८६७ पासून ता० १।१०।६७)

१ बाळाप्पा बिन रानापा धारवाड यांस रोणयेथील शाळेंत इंग्लिश मदतनीस नेमिले.

१ केशव बाळाजी मदतनीस ॲग्लोव्हरन्याक्युलर स्कुल बेळगांव यांस हानगळ येथील स्कुलांत इंग्लिश मदतनीस नेमिलें.

१ सदाशिव कृष्ण गोखले यांस कसबा बनकुंद येथील शाळेंत इंग्लिश मदतनीस नेमिलें

१ मोरो नारायण इंग्रजी मदतनीस गोकाक यांस कर्जगी येथें इंग्लिश मास्तर नेमिलें.

१ भास्कर रामचंद्र लेंकडे मदतनीस ऍंग्लोव्ह र्न्याक्युलर स्कूल हुबळी, यांस व्याडगी येथें बदली करून, तेथील मदतनीस सिदापा बिन करिलींग प्पा यांच्या करजगी येथें बदली करण्यांत आली.

१ चिंतो धोंडदेव नरवणे स्कुलमास्तर कसबा-नरगुंद यांस दहा दिवसांची हक्काची रजा मिळाली.

१ गुरुनाथ बाळाजी डोंगलकर स्कुलमास्तर व्याडगी हे, जून सन १८६७ महिन्यांत दोन तीन वेळां विगर हुकूम आपली जागा सोडून दुसरे गांवीं गेले होते सबब त्यांस एक महिन्याचा पुरा पगार दंड झाला. या गोष्टीकडे आमचे तालुक्यांतील पंतोजी लोक चांगलें लक्ष पुरवितील अशी आशा आहे.

तारीख १६ माहे अगष्ट १८६७

[Signed] Nagesh Vinayak

डि. इ. इ. जिल्हा धारवाड.

मास्तरांच्या नेमणुका बदल्यांविषयी.
जिल्हा कलादगी.

(ता॰ २५ जूनपासून २५ अगष्ट पावेतों)

१ माहादेव श्रीपत देवस्थळी यांस बागलकोट येथें प्रोबेशनरी इंग्लिश टीचर नेमिलें पगार रुपये २०

१ कृष्णाजी केशव साने हेडमास्तर बागलकोट यांस तालिकोट येथें हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये ३०

१ श्रीनिवास नारायण नरगुंद हेडमास्तर तालीकोट यांस बागलकोट येथें हेडमास्तर नेमिलें. पगार रुपये २५

१ नारायण अनंत बापट आसिस्टेंट विज्यापुर शाळा नंबर १ यांस इंडी येथें असिस्टंट नेमिलें प॰ रु॰ २०

१ राघो श्रीनिवास असिस्टंट पर्वती शाळा नंबर १ यांस गुडूर येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर हेडमास्तर नेमिलें पगार रु॰ ११

१ गोपाळ खंडो कुमठेकी हेडमास्तर शिरसाळ यांस मुकरवी येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रु॰ १४

१ हणमंत श्रीनिवास इतरकी हाळकर असिस्टंटमनगोळी यांस नालवलर येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर आक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये १२

१ सांबाजी मार्तंड हणमसागर यांस मनगोळी येथें प्राबेशनरी असिस्टंट नेमिलें.

१ पुरुषोत्तम गोविंद पळसुले यांस कमतगी येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर आक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें. पगार रुपये १२

१ प्रभाकर दिनकर जोगळेकर यांस जालीहाळ येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर आक्टिंग हेडमास्तर नेमिलें पगार रुपये १५

१ गुरुराव राघवेंद्र बादामी आक्टिंग असिस्टंट बागलकोट यांस कटगेरी येथें आक्टिंग हेड मास्तर नेमिलें पगार रुपये १०

१ भीमाजी मनोहर काथवटे बागलकोट येथील मुलींचे शाळेचे हेडमास्तर यांस कंदगल येथें आक्टिंग हेड मास्तर नेमिलें.

१ आपाजी रामचंद्र कळ्ळुर बागलकोट मुलींचे शा-

केवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिले.

१ हणमंतराव बिन षण्मुखप्पा यांस सालवडगी-
येथें लोकल फंडाच्या शाळेवर अक्टिंग हेडमास्तर नेमिले.

१ संगनबसया बिन मुनय्या असिस्टंट सिंदगी
यांस सिंदगी येथील लोकल फंडाच्या मुलींचे शाळे-
वर हेडमास्तर नेमिले. तारीख २८ माहे अगष्ट १८६७
इ॥ मुकाम कलादगी.

[Signed] Vishwanath Vishnu.

डि·इ·इ· जिल्हा कलादगी.

Physical Geography.

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರವು.

(ಪ್ರಸಂಗಗಳೆಂಬ ಖಂಡ)

ಸಂಬಂಧಗಳು, ಗತಿಗಳು, ಉತ್ಪಾದನಗಳು.

ಪೃಥ್ವಿಯ ಕಕ್ಷಪಾತಳಿಗೆ ಅದರ ಅಕ್ಷವು ಸೊಟ್ಟಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅದು ಪೃಥ್ವಿಯ ವಾರ್ಷಿಕಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದೊಳಗಿನ ಒಂದೇ ಬಿಂದುವಿನಕಡೆಗೆ ಮೋರೆಮಾಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣ ಸೋಂಬೂ ಧ್ರುವಗಳು ಸೂರ್ಯ

ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಉಷ್ಣವನ್ನು ಸಮರೀತಿಯಿಂದ ಅನು-
ಭೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ಎರಡು ಗೋಲಾರ್ಧಗಳು ಸಮಪ್ರಾ
ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಉಷ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ ಅಕ್ಷ-
ಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗೆ ಬೀಳುವ
ದರಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಬೀಳುವದರಿಂದಲೂ
ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭೇದಗಳುಂಟು. ಎರಡು ಗೋಲಾ
ರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ
ಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುವದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅತಿ ಕಾದು ಹೋಗುತ್ತ
ವೆ. ಧ್ರುವದ ಕಡೆಗೆ ಮತ್ತು ಧ್ರುವದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಸೂರ್ಯ
ನು ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಉ-
ಷ್ಣಮಾನವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಣ ಪ್ರದೇಶವು ಕಟಿ-
ಬಂಧಗಳೆಂಬ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಇವೆ, ಮತ್ತು ಆ ಕಟಿಬಂಧ
ಗಳು ಕವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಕಟಿಬಂಧಗಳೆಂದರೆ
[illegible] ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧ ಒಂದು, ಸಮಸೀತೋಷ್ಣ
ಕಟಿಬಂಧಗಳು ಎರಡು, ಮತ್ತು ಸೀತಕಟಿಬಂಧಗಳು-
ಎರಡು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಐದು ಕಟಿಬಂಧಗಳವೆ. ಉಷ್ಣ-

ಕಟಿಬಂಧವು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಅಂದರೆ ಅತಿ ಉಷ್ಣ ಭಾಗವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಅದೆ. ಈ ಕಟಿಬಂಧವು ವಿಷುವವೃತ್ತದ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ೨೩॥ ಅಂಶದಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಎರಡು ಅರ್ಧಗೋಲಗಳ ದನಿ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧದ ಉತ್ತರದ ಯಾದಿಯು ಕರ್ಕವೃತ್ತವು. ದಕ್ಷಿಣದ ಯಾದಿಯು ಮಕರ ವೃತ್ತವು. ಈ ಎರಡು ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತಗಳ ನಡುವೆ ಉಷ್ಣ ಇದ್ದು ಮತ್ತು ಇದರೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೆತ್ತಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧವು ಕರ್ಕಸಂಕ್ರಾಂತಿವೃತ್ತದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಧ್ರುವ ವೃತ್ತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧವು ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವ ವೃತ್ತದ ನಡುವೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಟಿಬಂಧವು ೪೩ ಅಂಶ ಅಗಲವಾಗಿ ಉಂಟು ವಿಷುವವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಧ್ರುವವೃತ್ತದ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಈ ಕಟಿಬಂಧದೊಳಗಿನ ಭಾಗಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಉಷ್ಣ ಅಥವಾ ಶೀತವು ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲ ಇದರ ನಿಮಿತ್ತ ಪೃಥ್ವಿಯ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧಗಳೆಂಬ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಅದೆ

(ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೬

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ನವೆಂಬರ, ೧೮೬೮

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಏಕೀಕರಣ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ಮೂಲತತ್ವಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಏಕೀಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಹು ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಾನು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಕಡಿಯಬೇಕು. ತರುವಾಯ ಈ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಜೋಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ, ತಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವನೋ, ಅವು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಏಕೀಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಿಸಬಹುದು.

ತರ ಆದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂ
ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ ಬಹು ಲಾಭವಾಗುವದು. ಸಿದ್ಧಮಾತ
ಭೂಮಿತಿಯ ಕೃತ್ಯಗಳು ಈ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ
ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶಾಲೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವದೊಂದು ಪ
ರದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನು
ಸರಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕ-
ದೊಳಗಿಂದ ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದನಂತರ ಆ ವಾಕ್ಯ
ದಿಂದ ಬೋಧ್ಯವಾದ ವಿಷಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳನ್ನು
ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗಿ ಮೂಲಭೂ
ತವಾದ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಯೋನಿಮ ಅವಯವಗಳು
ಸ್ವಾಗೆ ಕೂಡುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದವೆಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿ-
ಳಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಪಾಠಗಳ
ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಡೆಯಲಾರನು. ಘಂಟ
ನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶೋಧನದ ಪ್ರಯೋಜನವು. ಅದರಂತೆ
ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜ್ಞಾನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕಲಿಸಲಾರದವನಿಗೆ
ಪಾಠ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಗತ್ಯವು.

ಒಂದೊಂದು ಸಾರೆ ಈ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು

ಚರಿಸಿ ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವದು.
ಆದಕಾರಣ ಯೆಂಥಾ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ನಿಯಮಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಪವಾದಗಳುಂಟು ಇದರಿಂದ ಕುಂದುಮುಂದು ನೋಡದೆ ಒಂದೇ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಯಾರೂ ನಿಲ್ಲಬಾರದು

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ.

೬೯ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಿರುಸಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಿಸ್ಸಾರ ಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣವು ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅತಿಶಯ ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಾಜು, ಚೀನಾಪಾತ್ರೆಗಳು, ಸೋಸಿದಿ-ಇದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣ, ಬಹು ಬಿರುಸಾದ ಉಕ್ಕು ಮುಂತಾದವುಗಳು.

೭೦ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಆಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಎಷ್ಟೆ ಜಗ್ಗಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತವೋ ಅವು

ಅದಕ್ಕೆ ಘನವರ್ಧನೀಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರು. ಘನವರ್ಧನೀಯತ್ವವೆಂದರೆ ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದರೆ ತೆಳ್ಳಗಾಗುವ ಗುಣ. ಚಿನ್ನವು ಬಹು ಘನವರ್ಧನೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ತಗಡುಗಳು ಎಷ್ಟು ತೆಳುವಾಗುತ್ತವೆಂದರೆ, ೧೬೦೦ ತಗಡುಗಳು ಕೂಡಿ ಒಂದು ಕಾಗದದಷ್ಟು ದಪ್ಪ ಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತವೆ. ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ತವರು ಗಳು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಘನವರ್ಧನೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೩೧ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಎಳೆಯಬಹುದೋ, ಅವು ತಾಂತ್ರಿಕಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಗುಣವಾದರೂ ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣದಿಂದೇ ಉಂಟಾದದ್ದು. ಪ್ಲಾಟಿನಾ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ಚಿನ್ನಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕಗುಣವುಳ್ಳವುಗಳು. ಡಾಕ್ಟರವಾಲಸ್ಟನ್ ಎಂಬವನು ಪ್ಲಾಟಿನಾ ಧಾತುವಿನ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಜೇಡಹುಳುವಿನ ತಂತುಗಳಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಎಳೆದನು.

೩೨ ಕರಗಿದ ಗಾಜಿನಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ತಂತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ತಂತುವಿನಿಂದ ಗಾಜಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕಧರ್ಮವಾದದ್ದುಂಟೆಂದು ತಿ

ಯುತ್ಪತ್ತಿ.

೫೩ ಪ್ರಕೃತಿ, ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನವೆಂಬ ಗುಣಸ್ವಭಾ ಅ-
ನೇಕತರದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಧಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾಣಿಶರೀರಸ್ಥ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾ-
ಣಸಿಗ ಉಂಟು. ಸ್ನಾಯುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಸ್ಪೃಹಿತ್ವ ಸಹ
ಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೂದಲೂ, ಕೊಂಬು, ಜೇಡಬಲೆ,
ನಾರಿನ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಜಗ್ಗಿದವಾಗಿ ಬಿಳಿ ಯುತ್ಪನ್ನ ಪದಾರ್ಥ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ವಸ್ತು ಪ್ರಯೋಜನವಾ-
ಗಿದೆ.

೫೪ ಧಾತು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಸೊಲಾಯಿಗಳು, ಬಂದು ಚ-
ಚೌಕ ಇಂಚಿನ ೧೦೦೦ ಪೌಂಡು ಸರತರವಿದ್ದರೆ, ಅ-
ಷ್ಟು ಭಾರವನ್ನು ತಾಳುವವೆಂಬುದರ ವೃತ್ತಗಳ ಬರೆ-
ದಂತೆ.

	ಪೌಂಡು		ಪೌಂಡು
ಉಕ್ಕು —	೧೩೪	ಬೆಳ್ಳಿ —	೧೧
ಶುದ್ಧಕಬ್ಬಿಣ ,, ,,	೭೦	ಚಿನ್ನ ,, ,,	೯
ಅಶುದ್ಧಕಬ್ಬಿಣ. ,, ,,	೧೯	ತವರು ,, ,,	೫
ತಾಮ್ರ.... ,, ,,	೧೯	ಸೀಸ ,, ,,	೭
ಪ್ಲಾಟಿನಾ.. ,, ,,	೧೭	ತೇಗು ,, ,,	೧೨

ಜನ ——— ೨ { ಅಸ್ಥಿ(ಮೂಳೆ) " " ೧೪

ಚರ್ಮ(ಮೈಲ)- ೧೪ { ದೇವದಾರು " " ೧೧

ಉತ್ತಮ ಶುಂಠಿಯು ೬ ತ್ರಿಸ್ತ್ರೀಯ ಉತ್ಪಾದನಾವಶಮಲ್ಲಿನ

ತನ್ನ ಭಾರವನ್ನು ತಾನೇ ತಾಳುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅಮರೀಯಪ್ರತ್ಯಯತಂ

ಸಮಾಸದಧ್ವಾದಮಾದತಾಣದೊಳ್ ಸಲ್ಲಂ॥

ನಮಸಂತಚತುರ್ಥಿಗೆ.

ಪ್ರಮಾಣದೊಳ್ ಲಕ್ಷ್ಯಮುಂಟು ತಾನೀ(ತೆರೆಂ)॥ ೪೪

ಅರ್ಥ- ಸಮಾಸದಲ್ಲಿಯು ಸಮಾಸಲಕ್ಷಣಂಮ- ಹೊಸ್ಸಚತುರ್ಥಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗ ಪ್ರತಿಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಉ- ದಾ.— ಕಾಳ್ಪ, ಸಾಳ್ಪ, ಎರ್ಪ, ಅರಸ್ಪ, ಅನಿಸ್ಪ, ಬರ್ಕೆಂದುಮುಂಟು.

ವಿಂದುಂ ಚತುರ್ಥಿಗಂ ಸ್ಸೂತ್ರ.

ಮರುಷಸ್ತ್ರೀವಿಷಯ ಚಾಕಿತ ಬಹುವಚನದೊಳ್ಗಂ

ದಿರೆಕ್ಷಿಥಿಲವೃತ್ತಿ ತಾನ

ಚತುರ್ಥಿಗೆಯಾಕೃಷ್ಟಮೆಂದು ತಳ್ಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ॥೪೯

ಅರ್ಥ– ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪುಲ್ಲಿಂಗದ ಬಹುವಚನದೊಳಂ, ಬರಿದುಮೆಂಬುದರಿಂ ತದ್ಭವದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳಂ, ಚತುರ್ಥಿಗೆ ದ್ವಿತ್ವವಿಕಲ್ಪಂ. ಉದಾಹರಣೆ- ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ– ಬುಧರ್ಗೆ, ಬುಧರಿಗೆ, ಬಾಂಧವರ್ಗೆ, ಬಾಂಧವರಿಗೆ, ಕಾಂತೆಯರ್ಗೆ, ಕಾಂತೆಯರಿಗೆ, ತದ್ಭವಕ್ಕೆ– ಅರಿವರ್ಗೆ, ಅರಿವರಿಗೆ, ಹೊಲೆಯರ್ಗೆ, ಹೊಲೆಯರಿಗೆ.

ಅತ್ರಣಿನೆಂದು ನಿರುಕ್ತವ
ಅತ್ರಂದಾಗಿರ್ದ ಪಂಚಮಿಯಕ್ಕುಮದರ್ಕೆ
ಪತ್ತಿಸುವರ್ ಮೂರರೊಳ್
ಇತ್ತ ಪ್ರತ್ಯಯಂಗಳ ಅನೇಕಾರಮಂ ಪಡೆವವು ॥೫೦

ಅರ್ಥ- ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಬರ್ಪ ಪಂಚಮಿಯ ಅತ್ರಂ ಎಂದು ಹೇಳ್ವ ಲಕ್ಷಣಂ.- ಆ ಪಂಚಮಿಯೊಳ್ ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದೆಯೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಂಗಳ ಮೂರು ರೂಪಮಂ ಕೆಲರ್ ಪತ್ತಿಸುವರ್. ಆ ಮೂರರಕ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೂದೆ ಕಾರಮುಂ ಬರುವವು. ಉದಾ.— ಅಲ್ಲಿನತ್ರಂ, ಅತ್ತನತ್ರಣಿಂ. ಪ್ರತ್ಯಯ ರೂಪಕ್ಕೆ– ಕೆರೆಯತ್ರಂ, ಕೆರೆಯತ್ರಂದಂ ಕೆರೆಯತ್ರಂದೆ ಕೆರೆಯತ್ರಣೆ ಎನಲಾಗದು.

ಪ್ರಚುರಿಸಿರೆ ಕೇಳಬರೆದಿಂ
ಬ್ಬಾರ್ದೇಶ್ವ ಮನಸ್ಸು ದಳ್ಪ ಸ್ಪೃಯಶಾ।
ಕ್ಷಾ ಪೀಯೂಷರಸವರದೆರೆ ಬರೆ
ಛಂದದ ಸಂಭ್ರಮದ ಮೃಯೊಳ್ಳು ತ್ತಾದಿಸುವರ್॥೪೨

ಅರ್ಥ— ಆ ಯಿಂಬಱ್ ಸ್ಪೃಯ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಕೇಳಬರೆದಿಂ ಬಾ। ದೇಶ್ವದ ಮನೋಹಂಬಡುವರ್. ಅಾಧೀಯ್ಯದು ಕೇಳರ್ದಿಃ ದ ದೊಳ್ಳಂ, ದಿಂಭ್ರಮದೊಳ್ಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರ್. ಬ ದಾ. ಮೃಹಸಾ, ಸಂಸಾಂಬುಧಾ ರಾಜಮಿಲನಾ, ರಾಹುನಾ, ಛಂದಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಷದಾ ಮರುಸ್ತ್ರಂ ಬಗಳ್ಗೆ ಸಂಬಿಗಳೊಳ್ಳ ಗೆಸಾಂಮ ಪೋಗಿ ಸಿಗೆಯಿತ್ತಾಬಿಂ, ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ, ಚಹಗ ಾ ಚಹಗಹಾ ನಿನಾತನೊಳ್ಳುಲಂ. ವಧ ಪೋಳ್ಗಯುಂ ಬು, ಪತ್ರುಮುಂ ಮಥನಹಾನೀನಾಕ್ಷ ಪೋಳ್

Physical Geography

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರವು.

(ಪ್ರಸಂಗಕಾಲೇಜು...)

ಶೀತಕಟಿಬಂಧಗಳು ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವವೃತ್ತಗಳಿಂದ ಧ್ರುವಗಳ ತುಟ್ಟಿಸುನ್ನರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅಗಲದಲ್ಲಿ ೨೩॥ ಅಂಶಗಳು. ಈ ಕಟಿಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಶೀತವು ಅತಿಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಅದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧ್ರುವಗಳ ಹತ್ತರ ಅತಿ ವೃತ್ತಟ ಶೀತವು ಇದ್ದರ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಛಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಇರುವದೇ ಇಲ್ಲ ಬ್ಯಾಸಿಗೆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸೊಟ್ಟಾಗಿ ಬೀಳುವದರಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಷ್ಣ ಶಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಟಿಬಂಧವು ಇಷ್ಟು ಅಗಲ ಇಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಸಮವಾಗಿ ಆ ಕಟಿಬಂಧಗಳ ವಿಸ್ತೃತಿ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ-ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದರೆ ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧದ ಪಾಲಿಗೆ ೪೦ ಭಾಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಕಟಿಬಂಧಕ್ಕೆ ೨೬ ಭಾಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶೀತಕಟಿಬಂಧಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಅತಿಶೀತವಾದ ಭಾಗವು, ಮತ್ತು ಜನರಹಿತವಾಗಿರತಕ್ಕದಂಥ ಸ್ಥಳವು, ಮತ್ತು ಜನರು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ತು-

ಲೆಕ್ಕಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ೧೦೦ ರಕ್ಕೆ ೮ ರಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ,
ಆದರೆ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಬರದಂ
ತಹ ಸ್ಥಳವು ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಇರುವದು ನೀವು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತರಬ
ಹುದು, ಮತ್ತು ಆ ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನ ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಪ್ರಕಾ
ವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪಯೋಗವೆಂದು ನಮಗೆ ತೋ
ರುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದು ನಿರುಪಯೋಗಿ ಎಂದು ತೋ
ಸ್ವಲ್ಪವೆಂದು ಕಾಣಬರುವದು. ಆದರು ನಮಗೆ ಯಾವದು
ನಿರುಪಯೋಗವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆಯೋ, ಅದು ಅವನಲ್ಲಿ
ಸಾಧಕಾರಣವಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೀತು. ಪ
ತು ನಮ್ಮ ಅಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಯುಕ್ತಿ
ಯು ತಿಳಿಯದ್ದರಿಂದ ಮೂರ್ಖರಂತೆ ಅವನ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ
ಕ್ಕೆ ನಾವು ದೂಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೂರ್ಖತನವೇ ತ
ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದೇ ಸರಿ —

ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲ ಬಂಧ [illegible] ಭಾಗ
ಳು ಸ್ವಲ್ಪ ವಸ್ತಿಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು ಆದರೂ, ಈ ಭಾಗಗ
ಳ ಹತ್ತರದೊಳ್ಳೆ ವಾಸಿಸುವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ
ಇಲ್ಲದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಭಾಗವು ಮನಕಾವಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ
ಇದೆ. ನ್ಯಾಯಗಿ [illegible] ಕೆಲಬಂಧಗಳೋ, ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ [illegible]

ಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನಮಾನಗಳುಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಇದರ ಸ್ಥೂಲಾಂಶ ಪೃ-ಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹವೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿರು-ತ್ತಾರೆ. ವಿಷುವೃತ್ತದ ಮೇಲಣ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಗಲು ಇರುಳುಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಹಗಲು ೧೨ ತಾಸು ರಾತ್ರಿ ೧೨ ತಾಸು. ಹೀಗಿರಲು ವಿಷುವೃತ್ತ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅಹೋರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನು ಉತ್ತರಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಹಗಲು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಷುವೃತ್ತದ ಮೇಲಣ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ದಿನರಾತ್ರಿಗಳು ಸಮವೆಂದು ಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ವಿಷುವೃತ್ತದಿಂದ ೪೫ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅರ್ಧತಾಸಿನ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ನಾವು ಒಂದು ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹವೆಯು ಒಂದೊಂದೇ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾತ್ರ ೪-೧೦ಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ,

ಅಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೧೬-೪೪ಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರೆ, ಹಿಮದ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹೊರದ ಸಂ ಪಟ್ಟಿಗೆ ೧೩ ದಿವಸ ೧೩ ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿಷುವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವದ ಕಡೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಉದರೂರ್ಧ್ವ ವವೃತ್ತದಿಂದ ಧ್ರುವದವರೆಗೆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಆಗುವದು ಅರ್ಧ ತಾಸಿನದಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳ ವಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧ್ರುವವು ಆರು ತಿಂಗಳು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದುಂಟು.

ಅಂದರೆ ದಿನಮಾನದ ಮೇಲಿಂದ ಉಷ್ಣಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಾರದು. ಯಾಕಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಲ್ಯಾಬ್ರಡರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಐರ್ಲಂಡ, ಇವು ಒಂದೇ ಕಡೆಯ ಪಟ್ಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ದಿನಮಾನವು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಾಂಶದ ದೂರತ್ವವು ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರವು ಇರುವವು. ಪರಂತು ಇವು ಅನುಭೋಗಿಸುವ ಉಷ್ಣತೆಯು ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಬ್ರಡರದಲ್ಲಿ ಚಳಿ ಬಹಳ ಎಂದು ಕೇಳಿಯುಂಟು. ಅದರ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೩೪. ಐರ್ಲಂಡಿನ ಮಧ್ಯದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೫೦ ಅಂಶವು. ಅಂದರೆ ನಾ-

పుటంధాణవ ఉష్ణమానవృత్తికలు, వీరుండపుస్త

గన ఉష్ణమానవు ౫౦ అంశలానిఇరుత్తదె. ఇదర

టందయూద యూవత్రిగళగళల్లి ఏమాన ఉష్ణమా

ఇరుత్తదో, అదక్కె ఒందు కోష్టయం మాడి,

దక్కె ఏమాన ఉష్ణమానకోష్టయందు హెసరు. ఇదర

విషయ దల్లి ముందిన వ్యాఖ్యానదల్లి మాతాడువా.

Notice.

నోటిసు.

శ్రీరాజా అప్పాజీరావు ...

న శాలేయ విద్యార్థిగళు హానిద్రపంచాయతి ...

మనిల్లిట్ట నంతరదరగతి ...

దశాలేయ కలాప వస్త్రనోటు ...

ల్లయ ...

... తొందరెయింద ముంచె ...

... విద్యార్థియల్లి కలకాదిద ...

..., గుట్టాసే.

... [illegible]

ಸೆಪಟಂಬರ ೧೮೫೪ ಇಸವಿ.

/Signed/ W. A. Russell

ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಕ್ಷಿಣ
ಭಾಗ.

Notice.

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೇದ ಡೆಪುಟಿ ಇಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ರವರಿಂದ, ಗೋಕಾಂವಿ, ಪರಸಗಡ ಮತ್ತು ಸಂಪಗಾವಿ, ಈ ಮೂರು ತಾಲೂಕುಗಳೊಳಗಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ — ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಂಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಲಬೋಧ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಆದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಾಚನದ ನಿಬಂಧನಾಧೀನರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಂಕ ಹಿಡಿಯುವದರಲಿಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೆ ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ಸಹ ಅಂದ ಬಾಲಬೋಧವನ್ನು ಕಲಿಸುವದು ಬಂದು ಮಾಡಿದೆಕು. ಮತ್ತು ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಬೇಕು. ಬೇಕಾದರೆ ಆರಂಭಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಬಹುದು

ತಾ॥ ೬ ಮಾ॥ ೧೧ ನವಂಬರ ೧೮೭೬ ಇಸ್ವಿ ಬೆಳಗಾಂವಿ.
/Signed/ Chanbasappa B. Dhawar

ಛಾಪಖಾನೆವಾಲಾ ಮು॥ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ನೋಟೀಸು.

ಗೋಕಾಂವಿ, ಸಂಪಗಾವಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಸಂಪಗಾಂವು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಪೋಸ್ಟರಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ- ನೀವು ನಿಮ್ಮ ದಫ್ತರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತೀರಿ. ಉತ್ತರಗಳಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮುಖ್ತ್ಯಾರಗಳಿಯಾಗಲಿ ನಿಮಗೆ ಇಂಗ್ಲೀ- ಷದಲ್ಲಿ ಬರದು ಬಂದಾಗ್ಯೂ ನೀವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ಬರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬರುವ ಕಾಗದಗಳು ಆಂಗ್ಲೇದಲ್ಲಿ ಬರಬಾರದು. ತಾ॥ ೬ ಮಾ ೧೬ ನವಂಬರ

೧೮೭೬ ಇ॥ ಬೆಳಗಾಂವಿ
/Signed/ Chanbasappa. B. Dhawar

ಛಾಪಖಾನೆವಾಲಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆದ ಛಾಪಖಾನೆ ಪ್ರಕಾಶಕರೆಲ್ಲರನ್ನು-

ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಮಾಪತ್ರಗಳ
ಹಾಗೆ ನಕ್ಷೆ ಮಾಪ್ರಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಗಳು ನಿಂತಲ್ಲಿ
ಕೆಲವರು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುವ ಕಾಗದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು
ನೆಟ್ಟಗೆ ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟು ಬರೆಯದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ
ಪ್ರಕಾರದ ತಪ್ಪುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ತಪ್ಪು ಬರೆಯುವದ
ರಿಂದ ನಾವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದ ನೋಟೀಸಿಗೆ
ಬಾಧಕ ಬರುವ ಕೆಲವು ಕಾಗದ ಚಿತ್ರಗಳು ಅನುಕ್ರಮ
ವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಳು
ಹಿಸುವ ಮಾಪತ್ರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಬರೆದು ಒಳ್ಳೆ
ಯವಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.
ತಾರೀಖು ೧೮೭೪ ನೇ ಇಸವಿ ...

(Signed) [illegible]

ಡಿ. ಎಂ. ಗ್ರಾ. ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್.

ನೋಟೀಸು.

ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆಯ ಶಾಲೆಗಳ ...
ಜನರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ... ಜಿಲ್ಲೆಯ ...
... ಕೊಡುವದೇನೆಂದರೆ

ಸರಕಾರದವರು ಭೂಗೋಲ, ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ
ಗಳಲ್ಲಿ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

(Signed) Chanbasappa. [illegible]

[illegible]

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील सर्व पंतोजी लोकांस कळ-
वितें कीं, पुढील वर्षाचे [illegible]
[illegible]
अमुक कामाकरितां अमुक रुपये पाहिजेत [illegible]

बद्दल रिपोर्ट तारीख १० माहे फेब्रुवारी १८६८ रोजीं पाठ वून यावें. ज्या पंतोजीकडून ता० २० फेब्रुवारीचे आंत दुरुस्तीच्या बद्दल यादी येणार नाहींत त्याजला- ज बाब घावा लागेल या वरील मजकुराकडे पंतोजी नीं चांगलें लक्ष यावें. ता० १८ माहे सपटंबर सन १८६७ मु॥ बेळगांव.

(Signed) Chanbasappa B. Dharwar

डि० इ० इ० जिल्हा बेळगांव

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील स्कुलमास्तरांस.

१ पगाराचीं दोन अभिस्त्राक्टें मामलेदार मार्फत सही करितां आलीं ह्मणजे आपलें नांव ज्या अभिस्त्रा क्टांत नसुन असेल तेथें मात्र सही करीत जावी. कित्ये क मास्तर दुसरे अभिस्त्राक्टांत आपलें नांव नसून आपले हातानेंच नांव घालून सही करितात असें जरेस आलें आहे, तर या पुढें असें होऊं नये. कांहीं इसमानीं दोन्हीं अभिस्त्राक्टांत नांवें हुकहुब लि॥

न गेलीं असतील तर दोन्ही ठिकाणीं सही करावी.

२ नमुन्या प्रमाणें साध्याच कागदावर दरमाही-पट बरेच मास्तरांकडून वक्तशीर येत नाहींत. फि-लास घालण्याकरितां वरचे बाजूस २ बोटें जागा सोडून अर्ध्या तावावर आडवे पत्रक आंखून तयार करून गांवचें नांव वरचे बाजूस मोठे अक्षरानें लि-हून आमचे हुजूरास दरमहा पहिले तारखेस रवा-ना करीत जावें. ह्यगय झाल्यास उपयोगी पड-णार नाहीं. ता०१८।१।६७ धारवाड.

(Signed) Nagesh Vinayek.

डि. इं. इ. जि. धारवाड.

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यातील पंतोजी लोकांस.

देण्यांत येते कीं,— पंतोजी अगर शिक्षकलोक आपले बढतीकरितां वगैरे विनाकारण आमचेक-डे रिपोर्ट करितात. याजकरितां कोणी पंतोजी अ-

गर शिक्षक लोकांनीं आपले चढती करितां वगैरे रिपो र्ट वारंवार आमचे कडे करूं नयेत. हुषारीनें आणि मे हनत घेऊन शाळेचें काम केलें ह्मणजे त्यांची मेहनत लक्ष्यांत आणुन त्यांजला पगार वाढविण्याची तजवि ज होत जाईल. तसेच पंतोजी लोकांनीं आपले शाळे करितां शिक्षक पाहिजेत ह्मणून वारंवार रिपोर्ट क रूं नयेत. मुलांची संख्या योग्य वाढतांच सबडीम मार्फत शिक्षक देण्याची तजविज होईल. इतकें हीअ सून कधीं कोणास रिपोर्ट करण्याचें जरूर पडल्यास आमचे कडील पगाराबद्दल वगैरे क्वार्टर्ली सपटंबर, डिसेंबर, मार्च, आणि जून या महिन्यांत होत अ सते त्या वेळेस कमजास्ती इसम आणि पगार- वगैरे करितां त्या महिन्याचे १० वे तारखेचे आंत आमचे कडे रिपोर्ट पाठवून द्यावे. या शिवाय विना कारण रिपोर्ट आमचे कडे पाठवून देऊं नयेत.

गुजरात प्रांतांत कित्येक ठिकाणीं असें दिसून आलें कीं, पंतोजी लोकांकडून मुलें ... (incomplete)

आमेच एक मेकांस नव्हता. मन मानेल तसे भरून आणे होते ते छिद्रोप परंतु पाठविले असतां विलायतेस का मनमानेल याजकरितां पंतोजी लोकांनीं तालुके पंतो- जीकडे अगर नजीकचे हुजूर पंतोजीकडे आपण होऊ- न समजून घ्यावे आणि आम्ही परीक्षेस येऊं त्यावे- ळेसही समस्त माहिती आणावी. पुढील ईर्षेचे पेपरांत ते कोणाकडून कुठले आम्हास त्याजबद्दल योग्य नज विज केली जाईल. यावरील मजकुराच्या समज पंतो- जी लोकांनीं नीट पडेल त्या प्रमाणें वहिवाट ठेवावी.

ता० २१।१।६७ बेळगांव

Signed Chanbasappa B. Dhar...

डे. इ. इ. जि. बेळगांव

Appointments.

नेमणुका.

(जिल्हा धारवाड.)

तारीख १५ अगष्ट १८६७ पासून ता० १५ सपटंबर पर्यंत.

१ ओंकाजी रामचंद्र विद्यार्थी ट्रेनिंग कालेज बेळगांव

यांस हुलकोटी नवीन शाळेवर अक्टिंग मास्तर नेमि
लें. पगार रुपये १२

२ आत्माराम गोविंद पाणकर [illegible] मास्तर यांस
बमीगटी येथील नवीन शाळेवर [illegible]. पगार रु
पये बारा १२.

३ [illegible] मास्तर यांस [illegible]
हळी येथील नवीन शाळेवर मास्तर नेमिले. पगार
रुपये बारा.

४ हुलगेरी शाळेंतील मदतनीस [illegible] यां
स कुपेकूर नवीन शाळेवर अक्टिंग मास्तर नेमि
लें. पगार १२ रुपये.

५ रामदत्त [illegible] मास्तर यांस
[illegible] येथें नवीन शाळेवर अक्टिंग मास्तर नेमि
लें. पगार रुपये १२.

तारीख १६ माहे सपटेंबर १८६७ इसवी.

(Signed) Nagesh Vinayek.

डि. इ. इ. जिल्हा धारवाड.

बेळगांव जिल्ह्यांतील नेमणुका

आगस्ट महिन्यांत झाल्या त्या

१ बाळकृष्ण जगन्नाथ गद्रे यांस कसबा होनगा ता[illegible] गा येथें पंतोजीचे कामावर. पगार १२ रुपये.

२ आणाजी कृष्ण सरलगेकर यांस कसबा [illegible] तालुक चिकोडी येथें पंतोजीचे कामावर नेमिलें दरमहा १२ रुपये.

३ महादेव गणेश शास्त्री यांस कसबा सौदलगी तालुक चिकोडी येथें पंतोजीचे कामावर नेमिलें. दरमहा १२

४ स्वामीराव कृष्ण यांस कसबा [illegible] ता- परसगड येथें पंतोजीचे कामावर नेमिलें द. १२ रुपये.

बगाबगी झाल्या त्या.

१ नारायण शेषगिर सौदलगी पंतोजी यांचा बगी बेळगांव ए. ब. शाळेंत दरमहा ११ रुपये पगारावरने.

२ गोरीबा बाबासाव अंकलगी शिक्षक यांचा बगी किणुर येथें मदतनीस आठ रु. [illegible]

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव.

[illegible]ಗಳು, ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವು.

[illegible]

೧ [illegible] ಯೆಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨ [illegible] ಯೆಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೩ [illegible] ಯೆಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೪ [illegible] ಯೆಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೫ [illegible] ಯೆಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೬ [illegible] ಯೆಂದರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

[illegible]

ಗಾವ ತ್ರಿನಿಧಾನಿ ಯವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೪ ಮಂಗಳವಾಡೆ ಪೇಂಟೆಯೊಳಗೆ ಪಂಚಾಯತರಲ್ಲಿ ದಾದಾಜಿ ಅನಂತ ಯವರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ತಾರೀಖು ೨೯ ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೯೦೭

(Signed) Appaji Babu.

ಡಿ. ಇ. ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಲಾ ...

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರ ಕಡೆಗೆ- ಯಾರಾದರು ಏನು ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವದಿದ್ದರೆ ಅವನ್ನ ನಂಮ್ಮ ದ್ವಾರದಿಂದ ಕಳಿಸಬೇಕು. ನೇರವಾಗಿ ಕಳಿಸಬಾರದು. ಇದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ ಜೋಕೆ ತಾಕೀದು॥ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರು ಉತ್ತರ ಕಡೆಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿ- ಯಾದ್ದಾರೆ. ತಾ॥ ೨೭ ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ ೧೯೦೭. ಬೆಳಗಾಂವಿ.

(Signed) Chanbassappa B. D.

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತರಜನರಿಗೆ-ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಹರ್ಬಾನ ಇನ-ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರಾಗಲಿ, ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನು-ಷ್ಯರಾಗಲಿ ಬಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರು ಎದ್ದುನಿಂತು ಅವರು ಕೂಡ್ರುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಂದಾಗಿ ಬೋ-ಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಾ|| ೭ ಮಾಹೆ ಏಪ್ರಿಲ ಬರಸನ ೧೮೮೭ ಈ||

/Signed/ Chanbassapa B.D.

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ.

ಬೆಳಗಾಂವಿಯ ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಬರಲಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಯಾವತ್ತು ಉಮೇದವಾರ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ- ಬರುವ ಅಕ್ಟೋಬರ ತಿಂಗಳಿನ ೨೫ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವವರು

ಈ ತಾರೀಖಿಗೆ ಮುಂಚೆ ೧ ದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹೆಸರ ಬರಸಿ ಸರಟೀಫಿಕೀಟುಗಳನ್ನ (ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆತೆಯನ್ನಾ ಕುರಿತು.) ಹಾಜರುಪಡಿಸಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸವು- ಕನ್ನಡ ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ ಬರಿಯೋಣ, ಓದೋಣ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ಭೂಗೋಲದ ನಾಲ್ಕು ಖಂಡಗಳು, ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಅಂಕಗಣಿತ ಸಂಪೂರ್ಣವು. ಇಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸವು ಯಾರಿಗು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅವರೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದರೆ ನಂಬರ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನವರಿಗೆ ಮೊದಲು ತರುವಾಯ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ-ಸರಟಿಫಿಕೀಟುಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಮುಂದೆ ಸ್ಥಳಗಳು ತೆರವು ಆದಹಾಗೆ ಅವುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಡುವವು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವವರು ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರಾರ ಬರದು ಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು.

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರ ವಯಸ್ಸು ೧೮ ವರ್ಷದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಕೂಡದು.

ಪರೀಕ್ಷೆ ಇಳಿದ ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಬರುವದೋ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಸ್ಥಳಗಳು ಸಿಕ್ಕ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಬರುವವರಿಗೆ

[illegible]

[illegible]

(Signed) Bhujangrao. K. M. [illegible]

[illegible]

नोटीस.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर व अ॰मा॰ यांस एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिण भाग यांजकडून कि तीएक मास्तर व असिस्टंट मास्तर आह्मांकडे विनाकारण परभारे रिपोर्ट करितात, तसें करणें अगदीं गैर आहे याजकरितां हुकूम देण्यांत येतो कीं, कांहीं विशेष कारण असल्यावांचून मास्तरानें आह्मांकडे बिलकुल लिहूं नये. तसेच असिस्टंट मास्तर यांस अर्ज करणें असेल तर तो अर्ज हेडमास्तर यांचे मार्फत करीत जावा. आमचे हुजूर जो कागद पाठवायाचा तो, डिपुटी इन्स्पेक्टर यांचे मार्फत आला पाहिजे, या हुकूमा विरुद्ध वर्तणुक कोणा मास्तराकडून झाल्यास त्यांचा रिपोर्ट त्यांजकडे परत नाटपेत पाठविला जाईल. तारीख २६ सप्टेंबर. बेळगांव

१८६७

(Signed) W. A. Russell.

೩೩ನೇ ಭಾಗ

The Director's Report for 1866/1867

ಮೈಸೂರಿನ ಎಜುಕೇಷನ ಡಿಪಾರ್ಟ್ಮೆಂಟಿನ ಸಂವತ್ಸರ ೧೮೬೬|೬೭

ಡೈರೆಕ್ಟರವರ ವಾರ್ಷಿಕ ರಿಪೋರ್ಟು

ಈ ರಿಪೋರ್ಟು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಈ ರಿಪೋರ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ—

ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಖರ್ಚಿನ ಜಮೆಯು, ಸರಕಾರದ ೧೦೬೬೬೭-೯-೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೨೬೬೯-೧೪-೧೧ ರೂಪಾಯಿ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಉಳಿದವು.

ಮುಖ್ಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಖರ್ಚು ಆಯಿತೆಂಬದರ ವಿವರ-ವೇನೆಂದರೆ, ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜಗಳು ಕೂಡಿ ೧೦೬, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧೦೬೬೯೪, ಸರಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯ ಹೊಂದಿದ ಶಾಲೆಗಳು ೫೭, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೬೯೦, ಸರಕಾರದವರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವ ಶಾಲೆಗಳು ೬೬, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೪೪೬. ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ಶಾಲೆಗಳು ೧೭೫೪, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧೧೩೪೯೭

ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಶಾಲೆಗಳು ೩೦೭, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ೧
ಹೋದ ವರುಷ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಂತೆ ಶಾಲೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ
ನಡೆಗೊಂಡಿತು. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ ಬೋರ್ಡಗಳ ನಂಬರು ೧೫೯ನೇ ಸರಕಾ
ರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಕೀಮಿನ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ ಸ್ಕೂಲ ಅಂತಲೇ
ಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತದೆ, ಇದೇ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಿ
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪರೀಕ್ಷೆ
ಲ್ಲಿ ಪಾಸ ಆಗತಕ್ಕ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡಗಳು (ಮರ್ಯಾದೆಗಳು)
ಕಾ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಸ್ಕೂಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗ
ಳ ಅನುಸಾರ ನಡೆದಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರತಿಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೭೭
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋದ ವರುಷದ ರಿಪೋ
ರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಡಿರೆಕ್ಟರ ವರು ಘೋಷಿಸಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯು
ಲರ ಶಾಲೆಗಳ ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಇನ್ನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವೇನೆಂದರೆ, ಇಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದಿಂದ ಹೊಸ ನೇಮಣೂಕು-
ಇನ್ನೂ ಆಗಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕ ವಿ
ಸ್ತಾರ ಕಾರಣೆಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು.

ಈ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ
ರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೯೧೮ —

ಮಧ್ಯಮ ತರದ ಹಾಯಸ್ಕೂಲುಗಳೂ, ಯುನಿವರ್ಸಿ

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಮುಂದರಿಸದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ದೇಶಭಾಷೆಯ ವಿ-
ದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಹೇಳತೀರದಷ್ಟು ತ್ರಾಸಕರವಿದೆ. ಕ್ರೈಸ್ತಜನಪದವು
ಪ್ರಾಣಿವಿದ್ಯಾಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ವರ್ಷ ಕ್ರೈಸ್ತಜನರೊಂದರೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆ-
ಚ್ಚಿಯಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆ ನೋಡ್ಕುನ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾ-
ಲೆಗಳಿಗೆ ಕಲಿಯಮೇಲ್ತರದ ಶಾಲೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.
ಆದರೆ ಉತ್ತಮ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳೂ, ಕನಿಷ್ಠತ-
ರದ ಶಾಲೆಗಳೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಾಷೆಯ ೭ನೇ ಇಯತ್ತೆಯ-
ಲ್ಲಿ ೪೧ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಸಾದರು. ಉತ್ತರಭಾಗದ-
ಲ್ಲಿ ೨೩೭ ಜನ, ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ೩೭೬ ಜನ, ಸಿಂಧದಲ್ಲಿ
೫೧ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ೪ನೇ ಇಯತ್ತೆಯ ಪರೀಕ್ಷಾ-
ದ ಪಾಸ್ ಆದರು. ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಶಾ-
ಲೆಗಳು ಬಹು ಮುಂದುವರಿದವು.

“ಕೇವಲ ದೇಶಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಯಾವ ಶಾಲೆ-
ಯಲ್ಲಿ ೪ನೇ ಇಯತ್ತೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತ ವಿ-
ದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇಶ-
ಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು-

ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಅರ್ಧದವರು ಅಂದರೆ ೧೦ಕ್ಕೆ ೫ ರ ಪ್ರಕಾರ, ಮೊದಲಿನವು ದು ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ೩೦ ರ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪಾಸ ಆಗತಕ್ಕವರು ಸಂದರೆ, ೧ ಜನ ಮೂರನೇ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ೩ ಜನ ಎರಡನೇ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ೨ ಜನ ಮೊದಲನೇ (ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ) ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಕಾರ.

ಈ ಅಂದಾಜಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನವಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೨ ಸಂಚಿಕೆ ೭.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮೊದಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೬೭

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಮಿಶ್ರೀಕರಣ ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಡು. ಕಲ್ಪನಾವಸ್ತುವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ತತ್ವ ಕ್ರಮಾನುಸಾರ ಸಂಕೇತ (೧) ಮಿಶ್ರೀಕರಣ ಪದ್ಧತಿ — ಒಂದು ಚಿತ್ರವಾದ ಸ್ವಳದಿಂದ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತ, ಬರುತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾದವುಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯುವವರು ಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಕೆಳಿಗೆ ಬರುವದು. ಉದಾಹರಣೆ ಕಡೆಗೆ ದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟ ಹಂತದ ಮಾಯವರು ತಾಡೆಂಬವರಕ್ಕೆ-

(=೪ಕ್ಕೆ) ಹದಿನಾರರಿಂದ ಗುಣಿಸಲಾಗಿ ಆ ಎರಡು ಸೆಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟಿದ ಅಂತರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಅಂತರ ಅಡಿ = ೨^2 × ೧೬. ಮೂರನೇ ಸೆಕೆಂಡದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹದಿನಾರರ ಒಂಬತ್ತರಷ್ಟು ಅಂತರವನ್ನು ದಾಟುವದು. ಆದದರಿಂದ ಮೂರು ಸೆಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟಿದ ಅಂತರ ಅಡಿ = ೩^2 × ೧೬. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೆಕೆಂಡಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅದರ ಇಳಿಯುವ ವೇಗವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮವೇನೆಂದರೆ, ಬೀಳುವ ಸೆಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸೆಕೆಂಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ೧೬ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಬಂದಷ್ಟು ಅಡಿ ಅಂತರ ದಾಟಿ ಪದಾರ್ಥವು ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮ ಪ್ರಕಾರ ೭ ಸೆಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬರುವದೆಂದರೆ, ೭^2 × ೧೬ = ೭೮೪ ಅಡಿಗಳು. (೨) ಪ್ರಥಕ್ಕರಣ ಪದ್ಧತಿ — ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವ ಪದಾರ್ಥದಿಂದ ದಾಟಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದ ಅಂತರವು ವೇಳೆಯ ವರ್ಗದಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಂದರೆ ಅಂತರ ಅಡಿ = $(ವೇಳೆ)^2$ × ೧೬. ಈ ಪ್ರಕಾರ ೫ ಸೆಕೆಂಡಗಳಲ್ಲಿ ದಾಟಿದ ಅಂತರ ಅಡಿ = ೫^2 × ೧೬ = ೪೦೦

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ, ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಶ್ನಣಾಪದ್ಧತಿ-ಯು ಅಧಿಕ ಸಂತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

— ೨ ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿ.

ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಎರಡು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು — (೧) ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ್ದು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ - (೨) ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ - ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಗಮನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಲಿಸುವಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವವರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತಾವೇ ಹೇರಿ, ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯ ವಾಂಸ್ಯ ಬರೆಯುವದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ತರಗತಿಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು-

ಈ ಆಗಮನ ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರ

ಯೋಜಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ನಿಯಮಗಳು ಕೆಲವು ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ನಿಯಮಗಳು ಉಭಯಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ

ಉಭಯವಿಧ ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿಯಮಗಳು.

೧ ಪ್ರಶ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಚಿಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಶ್ನಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮುಂಚೆ ಉತ್ತರ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕೋ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೊಡಬೇಕೋ, ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದಾಗ ಯಾವವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತರಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಒಬ್ಬನ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ, ಅದು ನೆಟ್ಟಗೆ ಇರದಿದ್ದರೆ, ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ರಹಿತರ ಯಲ್ಲರ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

—೨ ಕಲಿಸುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕನ ಭಾಷೆಯು ಶಕ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಬೋಧವಾಗಿಯೂ, ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಅವನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾ-

ಥೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ನಾವು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಅರ್ಥ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಉತ್ತರದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು. ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಕ್ಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು. ಅನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕ, ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ಣ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಂದೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಬಾರದು.

೩. ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ "ಹೌದು" "ಅಲ್ಲ" ಎಂಬು ಶಬ್ದಗಳೇ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರಗಳಾಗುವವೋ, ಅಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಹಸಾ ಕೇಳಬಾರದು.

೪ ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವು ಕ್ರಮದಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕ್ರಮವೂ, ಸಂಬಂಧವೂ ಇರಬೇಕು. ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿರದ ಅಸಂಬದ್ಧ, ಅಕ್ರಮವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಕೂಡ ಕೇಳಬಾರದು.

೫, ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಡುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು.

೬ ಬಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಭಾಷೆಯಿಂದ ಉತ್ತರಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

೭ ಒಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮನಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಹಾಗೆ ಒಂದೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು.

೮ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ಹಿತಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೯ ಕಠಿಣಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾನಕೊಡಬೇಕು.

೧೦ ಶಿಕ್ಷಕನ ಕಣ್ಣುಗಳು ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಪಾಠವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೧೧ ಕಲಿಸುವಾಗ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇ-

ಳ್ಳುವುದು. (೧) ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಕಲಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವ-
ನ್ನು ಕುರಿತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವದಕ್ಕಾ
ಗಿಯೂ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನುಂಟುಮಾಡು
ವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಅವರ ಯೋಗ್ಯತಾನುರೂಪವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕನು
ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಬೇಕಾಗಿಯೂ.
(೨) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಯೆಳೆದು
ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವನ್ನಾಗಿ
ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೂ. (೩) ಕಡೆಯಲ್ಲಿ,
ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯದ ಸಾಧಾರಣಸ್ವರೂಪವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ
ಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿಯೂ, ಅವರು ಯೆಷ್ಟರಮ
ಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ
ವಾಗಿಯೂ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಅವಿಶೇಷದನಾಮಾರ್ಥಂ
ಪ್ರವೃತ್ತಶಬ್ದಾಂತರಂಗಳೊಳ್ಪೆಕ್ಷದಿಸು.
ಧವಿಕೃಂದ್ವಿತ್ರಿಯೋಗಂಮ್.

ದವತರಸವರಾದ ಸ್ವರ ಪ್ರಯೋಗದ ಕಂಗಳ್॥೪೭॥

ಅರ್ಥ— ಅಂತುಂ ಅರ್ಥಂ ಶಬ್ದಂ ತಾಳ್ದುವೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿಗೆ ಸ್ವರಂ ಪರಮಾಗೆ ಯುಂ ಎರಡಿನಿತ್ತುಂ। ಶಬ್ದಂ ತಳ್ಗಕ್ಕು॥ ಇಂತೊಳ್ದಂ। ಇಂತಾಳ್ದಂ। ಆಳಾಗಿಸಿದಂ। ಅಳಾಗಿಸಿದಂ। ಎಣಿಸಿಣಂ। ಎಣಿಸಣಂ। ನೆಯಂನ ನೆಯನಂ। ದ್ವಿತೀಯಾಗೆ। ಕಬ್ಬಿಗನಿದಂ। ಕಬ್ಬಿಗನಿದಂ। ಬಲ್ಲನನಂ। ಬಲ್ಲನನಂ। ಎನಿತ್ತನಿತ್ತುಂ ಇದು ಪಿತ್ತನಿತ್ತ ಯಾ ಅನಿತ್ತನಂಗಳ್ ಬಗ್ಗನಂ ಕಿರಾತೆಯಾ। ಅನಿತ್ತನಿ ತ್ರನಸಿದೊಳ್ನಂ ಬರ। ಅನಿತ್ತು ಬಲ್ಲಾನದನಿತ್ತು ಕಿಸುವ ನೋಲ್ ದಿಕಯಾ ಬಲ್ಲಾದು। ಅಂತಸ್ಸು ದುಂಟು। ತಂದ ನುಳಿಯಾ ನೋಳಿ ದಲ್ಲಿಂ ದುಗುಣವ ದುನದರಿದಂ ಪ್ರ ಯೋಗಂ॥

ಸ್ಮಲ್ಲಂಗಾಳಂ ಬಿವೃ ಯಿಕ್ಕೆ ದೆ.

ಕಲ್ಲಿನ ದ್ವಾಚಿ ಯಪ್ಪಿದಂ ತಕ್ಕಲ್ ವು॥

ತ್ರಿಅಯು ದಂತಕ್ಕೆ ತ್ತಂ

ಬಲ್ಲಿದತನದಿಂ ವಿಕಲ್ಪದಿನಾದ ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಗ॥೪೮

ಅರ್ಥ— ಅಲ್ಲಯಾಂದುಂ ಬಲ್ಲ ಎಂದುಂ ಪ್ರಯೋಗ ದಾ ಯಾಪ್ರತಿಸಿಕ್ಕು। ದ್ವಾಚಿ ಯಕ್ಕಿ ಗಾದಂ ತದಮೆಂತೆ.

ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಲ್ ಅರ್ಥಂ। ಉಕಾರಾಂತದಿನ್ದ್ರಾ ಆರಂಗಳ್-
ತ್ರ ಮುಕ್ತಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಕೋಳ್ವಲ್ಲಿ। ಕೋಳ್ಕೊಳ್। ಬ-
ನದಂ। ಬನದೊಳ್। ನಿಧಿಯುಳ್ಳ। ನಿಧಿಯೊಳ್। ಅಲ್ಲಿ।
ಇಲ್ಲಿ। ಉಳ್ಳ। ಎಲ್ಲ। ಯೂಥಸ್ಥಳಯುಕ್ತದೊಳ್ವಿ-
ಶಕ್ತಿಮೊಳ್ಪು। ಸಿರಿನೆರೆಗೊಂಡುದಲ್ಲ। ಮದನಂ ಮನೆಗ-
ಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ। ಅಲ್ಲಿಯ ಪಿಂಡದನಸ್ತ್ರಮುತ್ತ್ರಕಂ। ಪ್ರಥಮಗಂ।
ಸಪ್ತಮಿಗಮಲ್ಲಿಯಿಂ ದೇವರೂಪಿಮುಕ್ತಂ। ಅನಂತದವಿಕ
ಲ್ಪದಲ್ಲಿ। ಉತ್ಸಾಹಂ ಪೆಮವದೂರದಿಂ ಬದಗನೊ-
ಪದಿದೆತಗಳ್ಳಿನೆಯ್ದುನ ಇದುಗಳ್ದುಪಿತ್ರದಕ್ಕೆಯೋಳ್
ಮುತ್ತ್ರದನತ್ತ್ರತ್ತ್ರತ್ತ್ರಸಾದಂಸ್ಥಿತಕಂಗಳ್। ಮೂಡ-
ಲ್। ತೆಂಕಲ್। ಬಡುವಲ್। ಬಡಗಲ್। ಮೂಡಲದಿಂದ-
ದೊಳ್ಳಾರಾದುವೋ ವಲ್ಲಭಂ। ಅತ್ತಲ್ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಮುತ್ತ್ರ
ಲ್ ಭುಜಗೇಂದ್ರಮುತ್ತ್ರಲಾಕಾಧಿಪರಿತ್ತ್ರಕೆ ಘೇಂಧನಿಪ-
ವಿತ್ರ ತ್ರಯುದುಸಿಗೆ ಪೋಂದಶಿಕ್ಷಾದಕ್ಷಂ ॥ ಉತ್ತರೆಯುಂ
ವಿಕಲ್ಪಂ ಬೆಳ್ಗಸು। ಕೂರಸು। ತೆರಸು। ಮುಂಸು। ಕೆಳ್ಗಸು। ಬೆ-
ಳ್ಗೆ। ಕೂರಕೆ। ತೆರಕೆ। ಕೆಳ್ಗೆ। ಕದಿಮೊಗೆದ ಕೆಂಗೂಳ್ಗೆ
ಕೆ ಯಿದಿರಳ್ಗ ಮೊಂತುರಗಬಂದವೊನ್ನೆಪುದು ದರಮೊ
ನತುವ ಯಿಂ ಬನಾಮದರಿದಸ್ಥಾನಾಗಿ ದತ್ತಂ ಮೊತ್ತದು॥

ಸವನಿಪುದು ಮುಂದುಪಿಂದಂ

ಬವರಂ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರವಿಕಲ್ಪದಿಂದೆ ತುಕಾರಂ

ಪ್ರವಹಿಸುಗೆ ತದ್ವಿಧಿಯಿಂ

ದಿವರಿಂ ಮೇಲೆಂದುಕೇಳ್ದುದೀ ಲಕ್ಷಣಕಂ ॥೪೯॥

ಅರ್ಥ— ಮುಂದು ಪಿಂದೆಂಬವರಂ ತ್ರ್ಯಕ್ಷರವಿಕಲ್ಪದಿಂ ತುಕಾರಾದೇಶಮಾಗಿ ಬಂದುದಂತೆ ತತ್ವಮಕ್ಕುಂ | ಮೇಲ್ | ಎಂಬ ವ್ಯಂಜನಾಂತಕ್ಕೆ ತತ್ವಮಕ್ಕುಂ | ಮುಂದು | ಮುಂತು | ಪಿಂದು | ಪಿಂತು | ಮುಂದೆ | ಮುಂತೆ | ಪಿಂದೆ | ಪಿಂತೆ | ಮೇಲೆಂಬುದಕ್ಕೆ ||

ಆನೆಯ ಮೇಲೆಯುಮಾಳ ಮೇಲೆಯುಂ | ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆಯುಂ ಬಂದು ಕೃಗಜಭುವನೈಕರಾಮನಾ ||

ಮೊದಲೆರಡುವಿಭಕ್ತಿಯೊಳ್

ಮೊದಲ್ದು ಮತ್ತಾಳವಾಚಿಯಂ ಬಂದೆಡೆ

ಬುದು ಮೇಕರೂಪ ಮಾಗಿ

ಪುದು ಮೊದಲೆರಡುಂ ವಿಭಕ್ತಿಗಂ ಸಪ್ತಮಿಗಂ ॥೫೦॥

ಅರ್ಥ— ಸಪ್ತಮಿಗೆ ಬಂದ ಅಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು | ಪ್ರಥಮೆಯಾಕಂ ದ್ವಿತೀಯೊಳ್ ಅಕ್ಕುಂ | ಕಾಲವಾಚಕಂಗಳಪ್ಪ | ಅಂದು | ಇಂದು | ಎಂದು | ಎಂಬ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೆ ಪ್ರಥಮೆಗಂ ದ್ವಿತೀಯೆಗಂ ಸಪ್ತಮಿಗಂ ಸರಿ ವಿಭಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಂ | ಮೂ

ವಲ್ । ಮೂವರ್ । ಮೂವರಿಂ । ಮೂವರ್ಗೆ । ಮೂವರ
ತ್ತಣಿಂ । ಮೂವರ । ಮೂವರೊಳ್ । ಅಂದು । ಅಂದು । ಅಂದಿಂ ।
ಅಂದಿಂಗೆ । ಅಂದಿನತ್ತಣಿಂ । ಅಂದಿನ । ಅಂದು । ಉಳಿದವಕ್ಕ
ಮೀಪರಿ ॥

ಅವುಮೆಂದುಸಿರ್ದನಿಯುಟ್ಟಯ
ದುವುವಿಧಿನಿರುತಂ ದ್ವಿತೀಯಯಾರ್ಗಂ ಪ್ರೋಕ್ತಮ
ಸವುನಿಸವೆಂದುಂ ಷಷ್ಟಿಯೊ
ಳ್ವಮುಮವುಮುಕ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಮೇಲಕ್ಕುಂ ॥೫೧॥

ಅರ್ಥ — ಅವ್ । ಉವ್ । ಎಂದು ಪೇಳ್ದ ನಿಯುಟ್ಟಯ
ದ ಉವ್ ಎಂಬುದು ದ್ವಿತೀಯೆಯಿನವೆ ಪ್ರೋಕ್ತಮ
ಷಷ್ಟಿಯೊಳ್ ಪ್ರಯುಕ್ತಮಪ್ಪತ್ತರದು । ಅವ್ ಉವ್ ।
ಗಳ್ಗಿಕ್ಕವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಮೇಲೆ ಯಿನ್ನರೂಪ ಮಾಗಿಪ್ಪುವು ।
ದ್ವಿತೀಯೆ ಯೊಳ್ಗಗಣ ಉ ಮುಮಿಂಗೆ । ಅವರುಮನಂತ್ಯ
ಸೋಮರ್ಣ್ಣಯಿಸವಿಸ್ತೋವಲ್ । ಎಂತೆಂಯೊಳ್ಗೆ ಕಟ್ಟುವ್ರು
ಮುಬಯುಮುಂ ಕವಿತೆಯುಮುಂ । ಮಿಕ್ಕ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ ಮೇಲ
ಣಸಮುಟ್ಟಯಕ್ಕೆ । ನರಸುಂ । ನರನಂದನನುಂ । [illegible]
ಶಾಲಿಂದೆಯುಂ । ಕ್ರಯುಂದೆಯುಂ ಷಷ್ಟಿ [illegible] । [illegible]
ದ್ವಿ ಯೊಳ್ಗೆ ರಮುಪ್ಪುದಗೆ । ದ್ರೋ [illegible]

ಲ್ಜಾಣಾಂತೆಯಮಮಗ್ನಣಿಮ। ವಂಚಿಸುದವಂಗೆಯುಂ
ನನಗೆಯುಂ ನಿಜಂ ಬಿಡಿಗಿತ್ತು ಬರ್ಗಣಿ। ಜಾಡಿಯತ್ರ-
ಣಾಂ ಜಿಯುಂ ಕೇದಗೆಯತ್ರಣಾಂ ಪಿಯುಂ ಕಂಬುಬಂ ದುದು।
ನೆಧ್ರಿತುಯ ಬಿರ್ಗ ಎಂಬುದರಕುಂ ತೆಅರ್ ಪತ್ರ್ಯದು।
ಬಲಪೊರ್ಗದುಣಾರಕೂರ್ಗಂ ಕಅತನಕೂರ್ಗಂ। ಅಲ್ಲಂಡಿಂ
ದರಕುಂತೆ ಮಮ ವಿತ್ರ್ಯಣಂ। ಅಲ್ಲಿಯುಮಿ ಪ್ರಯೋ-
ಗ್ರಯುಂ॥

ಎಲ್ಲಿಯುಮಾಮಂತ್ರಣಾರ್ಥ—
ಬಲ್ಲವಿಧಪ್ರಾರವಚನದಂ ಪಾಂಬಿಸುವರೆ
ನಿಲ್ಲದೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಬರಂ
ಕೊಳ್ಳುವುದರ್ಪ್ರಸ್ತುತಿಂ ಪ್ಲುತಂ ತಾಮಗಳ್ ಕರ್ತು॥ ಸ್ರ॥

೨೪೯— ಆಮಂತ್ರಣಾರ್ಥಸ್ಥಾನಂ ತದ್ರೂಪಜಪಾಂ ತಂ
ಗಳ್ ಪ್ರಿಧಮ್ಯರವಟ ನಕ್ಷತ್ರಯುಂ ಪೋಂದಿಂ। ಆಸಂ ಬುದ್ಧಿ
ಯಾಂ ಪ್ರಸ್ತುತಿಂ ಪ್ಲುತಮುಂ ಬಿರಮ ತಾಮಗಳ್ ವಿಕಲ್ಪ-
ದಿಂ ಪೇಳ್ಗೆ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಕಿಂರಲಂ ನಪಿಂ। ಎನೆಯ-
ವಿಶೇಷಾದು ಮಾಯುಕ। ಕೇಳ್ಗಮಾಧವ। ಪ್ರಸ್ತಾಪದಿಂಗೆ।
ಎರೆಗಣಿ ಎಂಬಮಾತು ಬಂದಪುದಿಂ ಗಳ್। ಎರೆ ಎರೆ
ರಂಭಿಯಾರ್ದಸಿಪಿ ಪೋತ್ರದು ಮೊನೆಕೆ ಮಂ ಜಾ-

ಷ್ಟಾಂಶೋಂಷ್ಣಗಾಣತಿಂಗೆ। ಸುಖಾನಂದಮುಂದೃಷ್ಟಿ
ನಗೆ ಪರಮಜನಂಗ್ರ। ತತ್ವಂತಿಂಕಾರಣಂ ಪರಮಾತ್ಮ
ಮಾಂಗಳ್। ಪತಿಕೋಂಕರಣ। ಪರತಂಬಲಕೆ. ॥

Natural philosophy

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನವು.

೧ನೇ ಭಾಗ — ಗತಿಯ ನಿಯಮಗಳು.

೧.೧ ಗತಿಯೆಂಬುದು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು; ಅದರಿಂದ ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರಪಂಚವು ಬರುತ್ತೇನೋ ಜನವಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಸ್ವೇಕರ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಗತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳು ಕಂಪ್ಲಗಾಗಿ, ಅದನ್ನು ನಡಿಯ ತೋರಿಸಿ, ಮಾಂಗಲೆ ಯೆಂದು ಹೇಳುಹರನಂತೆ. ಗತಿಸ್ಥ್ರೀಲಥದ ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದರೇಖೆಯೂ, ಅಂತರ್ಯಾಕ್ಷಮಧ್ಯದ ಮಾನುತ್ತವೆ. ಗತಿಯ ಮೂಲಕಾರಣವು ದೇವರೇ.

೧.೨ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದಗಳುಂಟು. (೧) ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ವಸ್ತುವು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು, ಉದಾ. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಚಲ್ಲಿದ ರಶ್ಮಿ, ಹದ್ದು, ಇತ್ಯಾದಿ. (೨) ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ

ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತರ ಮಾಡುವದು. ಈ ಗತಿಯು, ಪದಾರ್ಥಗಳ ರಚನೆಗೂ, ಪೃಥಕ್ಕರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣವು.

೨೭ ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವು ಭೌತಿಕಪ್ರೇರಣೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇರಣೆ, ಅಥವಾ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವು ಸ್ಥಿರತ್ವವೇ ಆಗಲಿ, ಗತಿಯೇ ಆಗಲಿ.

೨೮ ಗತಿಯು ತೀವ್ರವೂ, ಮಂದವೂ, ಸರಳವೂ, ವಕ್ರವೂ, ವರ್ಧಮಾನವೂ ಕ್ಷೀಯಮಾಣವೂ; ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳುದಾಹರಣೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ— ಮಿಂಚು, ಘಡಿಯಾಳದ ಮುಳ್ಳು, ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುವ ಕಲ್ಲು, ತುಪಾಕಿಯ ಗುಂಡು, ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುವ ನೀರು, ಬಿಟ್ಟರೆ ಮೇಲೇರುವ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ.

೨೯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿನ ಗಮಕಶಕ್ತಿಯು ಚಾಲಕತ್ವವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿರವು ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾ ಮಾನುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಪ್ರವೃತ್ತಮಾಣವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಚಾಲಕತ್ವವಿದ್ದರೆ, ಅಸಮಾನಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವವು.

೬೦. ಒಂದು ಸೇರಿಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂತರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ... ಶ್ವೇತಭಾಗವು ತೋರುವ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸೇರಿಂದ ಮೂಲಕ ... ಅದಿ ಹೋಗುವ ... ಭಾಗವು ಬಾಕಿಯ ಗುಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಬಾಲವು ಒಂದೇ ನಮೂನೆ ಇರುತ್ತದೆ.

೬೧ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿರುವುದುಗಳಿಂದ ಮುಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಗಗಳು ತೋರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಗತಿ ... ಪ್ಟ್ಟಳಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದುಂಟು. ಆದರೆ ಅವು ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥೋ ... ಲಾನಿ ಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಮನುಷ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕವುಗಳು.

ಗತಿಯ ನಿಯಮಗಳು.

೬೨ ಮೊದಲನೇ ನಿಯಮ - ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ಥಿರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಮಗತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

೬೩ ಎರಡನೇ ನಿಯಮ - ಗತಿಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಭೇದವು ಅದನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪ್ರೇರಣೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ....

೬೪ ಮೂರನೇ ನಿಯಮ - ಆಘಾತಪ್ರತ್ಯಾಘಾತಗ-

ಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದೆಯೂ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಚಲಿಸುತ್ತ-
ವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

೬೧. ಮೊದಲನೆ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು.

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧ ಪ್ರೇರಣೆಗಳೂ ಇಲ
ದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದಾದರೆ, ಅದು ಹೊಂದಿರುವ ವೇಗವನ್ನು ಬಿಡದೆ
ಆ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಅಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಪ-
ದಾರ್ಥವು ಹೆಚ್ಚು ಬಲವುಳ್ಳ ಪ್ರೇರಣೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಾಗು
ವದು.

೬೨ ಎರಡನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು. ಒಂದು ಪದಾರ್ಥ
ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅದರ ಎದುರ್ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ
ಹೊಸ ಪ್ರೇರಣೆ ಯಾದರೆ, ಅದು ಮೊದಲಿನ ದಿಕ್ಕಿಗೆ,
ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುವದು, ಆದರೆ ಬೇರೊಂದು
ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಯಾದರೆ, ಅದು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ-
ದಿಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಓಡುವದು.

ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎದುರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವೇಳೆ
ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳಾದರೆ, ಅದು ಆ
ಪ್ರೇರಣೆಗಳ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವುಗಳ

ಮುಟಿನ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೋಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಿಯಮ ವೆಂಬ ಹೆಸರು.

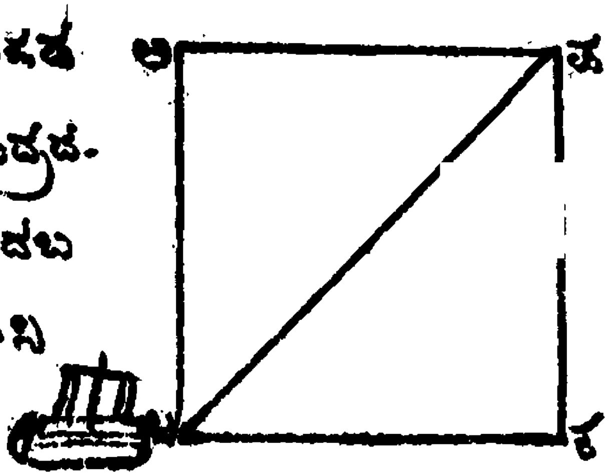

ಬ ಎಂಬುದೊಂದು ಕಡಗಟ್ಟಿಯು. ಅದು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಿಂದ ಬ ಕ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಳಿಯು ಬ ಅ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೀಸುವದರಿಂದ ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ದಿಗ್ಗನದಿಂದ, ಅದು ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ಅ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಕ ವೇಗಗಳು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೂ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಲಂಬವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸೋಣ. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಆ ದೋಣಿಯು ಆ ಎರಡು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಕೋಣದ ಮೇಲೆ ಬಡ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ಡ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವದೇನೆಂದರೆ, ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ಲಂಬವಾಗಿದ್ದರೆ ಪರಿಣಾಮವು ಆ ಲಂಬಗಳ ಕರ್ಣರೇಖೆಯಿಂದ ಹೋಗುವದು.

ಗಾಳಿಧೀಟಗಳೂ, ಹೊಳೆಯನ್ನು ಪಾರಾಗುವ ನಾವೆಗಳೂ
ಇದೇ ನಿಯಮದಂತೆ ಸಾಗುತ್ತವೆ.

೬೭ ಮೂರನೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಕುರಿತು. ನಾವು ನೆಲಕ್ಕೆ
ಚೆಂಡು ಹೊಡೆದರೆ, ಆ ಚೆಂಡು ಎಷ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ
ತಗಲುತ್ತದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ವೇಗದಿಂದ ನೆಲವು ಚೆಂಡಿಗೆ ವಿ-
ರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಗಲುವ ಕಾರಣ ಚೆಂಡು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪುಟಿಯು-
ತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತವು. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತದಿಂದ ಎ-
ಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ವೇಗ ಬರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು.
ಚೆಂಡು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕವಾದದ್ದರಿಂದ ಅದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪುಟಿಯು-
ತ್ತದೆ. ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದರೆ, ಅದು ಒಡೆದು ಪುಡಿ-
ಯಾಗುತ್ತದೆ, ಕೈಹೊಡೆದರೆ, ಕೈಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹತ್ತುತ್ತದೆ.
ಹೀಗೆ ಪ್ರ[illegible]ರ ಜಾತಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಾಘಾತದ
ಪರಿಣಾಮವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೬೮ ಈ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ-
ಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವದರಿಂ-
ದ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

೬೯ ಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅನೇಕ
ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಯಾವ-

ವಂದನೆ,

೧ ಗತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರೇರಣೆಯು.
೨ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥದ ಪ್ರತ್ಯಂಶಗಳು (ಭಾರ)
೩ ವೇಗ, ಅದರ ದಿಕ್ಕು.
೪ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥದಿಂದ ಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಕಾಶವು.
೫ ಕ್ರಮಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವೇಳೆ.
೬ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಎದುರಾದ ಬೇರೊಂದು ಪದಾ-
ರ್ಥಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ಆಘಾತವು.

೭೦. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮವಾಗಿ ಇರುವ ಗತಿಯು ಸಮ-
ಮಾನಗತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಶುದ್ಧವಾಗಲಿ,
ಮಿಶ್ರವಾಗಲಿ ಇರಬಹುದು. ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಉಂಟಾ-
ಗುವದು ಶುದ್ಧಗತಿಯು; ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದಂ-
ಥ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದು ಮಿಶ್ರಗತಿಯು.
ಮೇಲೆ ೨ನೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ನೋ-
ಡು...

೭೧ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ವರ್ಧನವಾಗುವ ಗತಿಯು ವರ್ಧ-
ಮಾನಗತಿಯು, ಸಮಕಾರಣಪ್ರೇರಣೆಯು ಮೇಲೆ-
ಮೇಲೆ ಆಗುವದರಿಂದ ಈ ಗತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಂತ

ಮಿತವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತಮಾನದಿಂದ ಗತಿಯು ಬೆ-ಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಯತವರ್ಧಮಾನಗತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು.

೬೨ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗು-ವ ಗತಿಯು ಕ್ಷೀಯಮಾಣಗತಿಯೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಯ-ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತಮಾನದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಗ-ತಿಯು ನಿಯತಕ್ಷೀಯಮಾಣವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೬೩ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥವು ಯಾವ ಬಲದಿಂದ ಗತಿಸುತ್ತ-ದೆಯೋ, ಅಥವಾ ಚಲಿಸುವ ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲಿದ್ದು ಗತಿಸುತ್ತದೆಯೋ; ಅದಕ್ಕೆ ಚಾಲಕತ್ವವೆಂಬ ಹೆಸರು. ಚಾಲ-ಕತ್ವವು ಸದಾ ಚಲಿತಪದಾರ್ಥದ ವೇಗಭಾರ (ದ್ರವ್ಯ-ಪ್ರಮಾಣ)ಗಳ ಗುಣಾಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೬೪ ಯಾಕಂದರೆ, ಯಾವತ್ತು ಸಮಭಾರವಾದ ಪದಾ-ರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೇಗಗಳಿಂದ ಗತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವು-ಗಳ ಚಾಲಕತ್ವಗಳು ಅವುಗಳ ವೇಗಗಳಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ-ಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ-ತ್ತು ಅಸಮಭಾರಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಮಾನವೇಗದಿಂದ ಗತಿಸು-ತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳ ಚಾಲಕತ್ವಗಳು ಅವುಗಳ ಭಾರಗಳಂತೆ

ಬೀಜ ಪೇಶೀವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ
ನಿಯಮವು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು.

೩೫. ಬಂಗಾಲದ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ-
ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಒಂದೇ ಬೀಜದಳಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ-
ವೆ, ಸ್ಥಿರ ಗುಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಇವುಗಳ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೆ-
ಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇವುಗಳ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ. ಮೋ-
ಟಕ ವಿಷಯವು ಇದರಿಂದಾಗಿರುವುದು.

೩೬. ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಶರೀರದ ಭಾಗಗಳು ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನದ-
ಲ್ಲಿದ್ದು, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಮೂ-
ಲ್ಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮಾನ ವಸ್ತುವೆನ್ನುತ್ತೇವೆಂದು ಕಲ್ಪಿ-
ಸಿದರೂ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

೩೭. ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಧರ್ಮವುಳ್ಳ ಪೊರೆಯು ಬಾಧಕವು
ತ್ತಕೆಂತ ಪಾತ್ರದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವಾಗ ಅದಿ-
ಕಾರುತ್ತದಲ್ಲ, ಆಗ ಅದು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಗಾತ್ರ ವಸ್ತುವಿ-
ನಷ್ಟು ಹೊಂದಲು ಶಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಸೈಯಾ-
ಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನೀರನ್ನು ಹೀರು-
ವಷ್ಟು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಗಗಳಾಗಿ,
ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ. ಈ ಪೊ-

ಒದು ೪ ಕ್ಷೇರು ಭಾರವಾದ

A verse from Jaimini with explanation

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು- ೧ ಸಂಧಿ.

ಶ್ರೀವಧುವಿನಂಬಕಚಕೋರಕ್ಕೆ ಸೊಗಯಿಸುವ |
ಭಕ್ತಾವಳಿಯ ಹೃತ್ಕುಮುದಕೋರಕಂ ಬಿರಿಯೆ ಜಗ |
ತೀವಲಯದಮಲ ಸೌಭಾಗ್ಯರತ್ನಾಕರಂ ಪೆರ್ಚಿ ಸಂತಸ ದಳಿಯೆ |
ಆವಗಂ ಸರಸಿಜದೊಳಾ ಮತ್ತವರ್ಣಗಳ್ |
ತೀವಿದೆಳನಗೆಯ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳಂ ಬೀರುವ |
ದೇವಪುರನಿಳಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನೆಮ್ಮನನವರತ ಸಲಹೆ
ಯಲಿ ||೧||

ಅರ್ಥ — ೧ ಶ್ರೀವಧುವಿನಂಬಕಚಕೋರಕಂ = ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ-ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯನ್ನು. ೨ ಸೊಗಯಿಸು = ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ೩ ಭಕ್ತಾವಳಿಯ ಹೃತ್ಕುಮುದಕೋರಕಂ = ಭಜಿಸುವ-ಜನರುಗಳ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ನೈದಿಲೆಯ ಮೊಗ್ಗೆಗಳು ೪ ಬಿರಿಯೆ = ಅರಳುತ್ತಿರಲಿ. ೫ ಜಗತೀವಲಯ

ದಮಲಸೌ ಭಾಸ್ವರತ್ವಾಕರಂ = ಭೂಮಂಡಲದ ವಿಸ್ತೃಯ-
ವೆಂಬನಿಮ್ಮುದ್ರವು. ೬ ಕೆಟಿಕೆನಿಂ = ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆಯಿಂದ.
೭ ಮೇರೆವರಿಯೆ = ಮೇರೆದಪ್ಪಿಹೋಗಿ. ೮ ಅವಗಂ = ಯಾ-
ವಾಗಲು. ೯ ಕಸ್ತೂರೀಕರುಣಾಮೃತದಕಿರಣಗಳ್ = ಕರುಣಾ-
ರಸವೆಂಬ ಅಮೃತದಕಿರಣಗಳಿಂದ. ೧೦ ತೀವಿದ = ತುಂ-
ಬಿದ. ೧೧ ಎಳ್ನಗೆಯ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳ್ = ಮುಗುಳ್ನಗೆ-
ಯೆಂಬ ಬೆಳ್ದಿಂಗಳನ್ನು ೧೨ ಪ್ರವಹಿಸುವ = ಪ್ರಸಾರಮಾಡು-
ವ. ೧೩ ದೇವಸಾರನಿಲಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನ = ಸ್ವಾರಪುರ-
ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತನ. ೧೪ ಅಸ್ತ್ರಚಂದ್ರ = ಮುಂಚುಚಂದ್ರ-
ನು. ೧೫ ಆನಂದ = ಸಂತೋಷವನ್ನು. ೧೬ ನಮಗೆ. ೧೭
ಈಯಲಿ = ಕೊಡಲಿ.

Notice

नोटीस.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तरांस.

इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून-
ल्या महा फी तिजोरींत भरतेवेळीं, ती दाहा तारीखे-
चे आंत भरणा करून, पावती डेपुटी इन्स्पेक्टर-

यांजकडे लागलीच पाठवित जावी ह्मणून हुकुम जा
न देण्यात दिले असून, त्या प्रमाणें मास्तर लोकांकडून व
र्तन होत नाहीं असें आह्मांस समजलें. याजकरितां पुनः
हाली हुकुम देण्यांत येत आहेकीं, माहितीसंबंधाचें
आंत कोणतें भरणा करून पावती डि. इ. यांजकडे ला
गलीच पाठविली पाहिजे. असें त्या मास्तरांकडून हो
णार नाहीं त्यांजला एकदम दंड केला जाईल. कळावें
ता० १० सपटेंबर १८६० मु। बेळगांव

(Signed) W. A. Russell.
द. इ. र. भाग.

ನೋಟೀಸು.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ಬಂದವರಿಂದಲೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಕ-
ಸುಲಭವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ-
ವರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದವರಿಂದಲೂ, ಇಂಗ್ಲಂಡಿನ ಕಾರಖಾ-
ನೆಗಳ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದವರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ದೇಶೀ
ಯರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟವರಿಂದಲೂ ಸಾಕ್ಷ ಪಡೆಯಬೇಕು-
ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಶಾಲಾ
ಗಳ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಇವರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಈ ವರ್ಷ ಮಾಡಬೇ-
ಕಾದ ಹೊಸ ಕೆಲಸಗಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬರುವ
ವರು ಮಾಸ್ತರರು ಕೇಳಿದರೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಡುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ-
ಕಾರದ ಹೋಸ ಕಾಲೇಜಿನ ಪುಸ್ತಕ ವಿಕ್ರಯ ಸ್ಥಾನದವರಿಗೆ
ಸಂಬಂಧ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತಾರೀಖು ೨೩ ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೮೭೭ ಇಸವಿ. ಮುಕ್ಕಾಂ ಕಲಾದಗಿ.

/signed/ Chunkeswar B. D.

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲಾದಗಿ.

नोटीस.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुल मास्तरांस.

डिपुटी इज्युकेशनल् इन्स्पेक्टर जिल्हा कलादगी यां

ज कडून कळविण्यांत येते कीं, कित्येक मास्तर तारीख १० पूर्वीं गेलेले मुलांकडून फी वसूल न आल्यास त्या स एप्रिल महिना पर्यंत माफी मुलांत दाखल कारतात, तें बरोबर नाहीं. माफीचे सदरांत फक्त गरीबी मुलें-जीं मुलें माफी असतील त्यांची मात्र संख्या दाखल करावयाची.

नवीन मुलें कोणत्याही तारीखेस आलीं तरी-त्यांजपासून त्याम हिन्याची चालू फी वरप्रमाणें फी री तीं प्रमाणें घेतलीच पाहिजे.

येणें प्रमाणें मजकुराकडे सर्व मास्तरांनीं चांगलें लक्ष देऊन त्या प्रमाणें वहिवाट करावी.

तारीख १९ आक्टोबर १८६७ इसवी.

(Signed) Vishwanath N.

डि. इ. इ. जिल्हा कलादगी.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्टरांस कळवितें कीं, मास्तरांचे बदलीचे वेळीं-त्याजबद्दल ज्या रे मास्तरानें शाळेकडील बुकें सामान वगैरे शाळेंतील

रु मुकाचें व सामानाचें रजिस्टर पाहून त्याप्रमाणें हु-
कूम तपासून घ्यावें. व त्यांत कांहीं कमती आल्यास
किंवा असलेलें सामान नादुरुस्त असल्यास त्या-
बद्दल लागलाच रिपोर्ट करावा. असें न केल्यास र-
जिस्टराप्रमाणें सामानवगैरे चार्ज घेणारे मास्त-
रांच्या ताबीन झालें असें समजलें जाईल व त्याची
जबाबदारी त्यांजवर राहील.

चार्ज दिल्या घेतल्याबाबद रिपोर्ट देणारे-
घेणारांनीं निरनिराळे करण्याचें कारण नाहीं. दो-
घांचा मिळून एकच रिपोर्ट असून त्याजवर दोघां-
च्या ही सह्या असल्या ह्मणजे झालें.

चार्ज दिल्या घेतल्याच रिपोर्टांत मागील का-
माचा चार्ज कोणत्या तारीखेस किती वाजतां दि-
ला व नवीन कामाचा चार्ज कोणत्या तारीखेस कि-
ती वाजतां घेतला व पूर्वींचें आणि नवीन या स्थळा
मध्यें अंतर किती मैल हें हमेशा स्पष्ट लिहिलें पाहिजे
येणें प्रमाणें सर्व मास्तरांनीं पाहून त्याप्रमाणें व-
हिवाट ठेवावी.

तारीख १९ आक्टोबर १८६७

(signed) Vishnunath Mishr

डि॰ इ॰ इ॰ जिल्हा कलादगी.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व डिपोकीपर व स्कुलमास्तरांस.

डिपुटी इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर जिल्हा कलादगी यांजकडून कळविण्यांत येते कीं, तालुका किंवा जिल्हा डिपोकीपर यांजकडून वक्तशिर पुस्तकें मिळत नाहींत म्हणून वगैरे तालुका डिपोकीपर किंवा इतर यांजकडून इकडे गिल्याचे रिपोर्ट येतात त्यांत ते लिहितात तें खरें किंवा कसें याचे चौकशी करितां विना कारण पत्रव्यवहार पडतो, सबब कळविण्यांत येतें कीं, याउपर सदर बाबरींत डिपोकीपरांबद्दल गिल्ला इकडे कळविणें असेल तर त्यांणीं (डिपोकीपर यांणीं) त्यांच्या (मास्तरांच्या) पत्रांस जीं उत्तरें दिलीं असतील तीं असल इकडे पाठवावीं, अगर मुजीब उत्तर दिलें नसेल तर व

मुक नंबर तारीखेचें पत्र पाठविलें असोन उत्तर दि- लें नाहीं ह्मणून लिहावें. ह्मणजे एकदम निकाल हो- ण्यास ठीक पडेल. कलादगी ता० १९ आक्टोबर १८६७

(Signed) Mushwaneth Wilson

डि. दु. इ. जि. कलादगी.

कलादगी जिल्ह्यांतील सर्व स्कुल मास्तर यांस

आह्मांस असें समजून आलें कीं, कित्येक मास्त र, त्यांचा वर्ग एका ठिकाणाहून दुसरे ठिकाणीं झाला ह्मणजे ते आपल्या ठिकाणीं नवीन येणारे मास्तरां- ची गैर हुशारी दिसून यावी ह्मणून आपण निघून जाते वेळेस युक्तिनें मुलांच्या व लोकांच्या मनांत त्या- जं विषयीं अनेक प्रकारच्या वाईट गोष्टी भरवून दे- तात, व मुलांस आपल्या पाठीमागें शाळा सोडू- न जाण्या विषयीं उपदेश करितात. मास्तरां- ची अशा प्रकारची मात्सर्याची वर्तणूक फार खराब होय यास्तव याजोशीनें कळविण्यां-

त घलेकीं, या उपर असा प्रकार कोणा मास्तरांकडून घडल्याचें आढळल्यास त्या बाबदींत योग्य तजवि ज होण्याबद्दल वरीष्ट अधिकाऱ्याकडे शिफारस केली जाईल. कळावें ता॰ २१ आक्टोबर १८६७

/signed/ Vishwanath V.

डि॰ इ॰ इ॰ जि॰ कलादगी.

Appointments

नेमणुका-

जिल्हा धारवाड.

तारीख १६ सपटंबर पासून ता॰ १५ आक्टोबर पर्यंत बगांवगींवगैरे.

१ ब्याडगी मदतनीस भास्कर रामचंद्र लकडे यांस करूरमंडळगी नवीन शाळेवर अ॰ मास्तर नेमि लें पगार रु॰ १२

१ गळगी अ॰ मास्तर बाबाजी सखाराम पोफळे यांस ब्याडगी येथें मदतनीस नेमिलें. पगार रुपये १० दहा॰

१ करमडी मास्तर येशवंत गणेश जाधव यांस-गळगी शाळेवर अ. मास्तर नेमिलें. प.रु.१२.

१ मिश्रीकोट शाळेचे मखतनीस हांजी साहेब प-ठहराजे साहेब यास करमडीस अ.मा. नेमिलें पगार रुपये १२

१ कर्जगी मह्मनीस सिद्दापा बिन करलिंगपा यांस गैरवर्तणुकीमुळे कामावरून दूर करून त्यां चे जागेवर श्रीनिवास शेषो यांस नेमिलें प.रु.१०

१ बेटगीरी मास्तर रामचंद्र बापूजी मायदेव यांस ७ दिवसांची हक्काची रजा मिळाली.

जिल्हा कलादगी-मास्तरांच्या नेमणुकी.

माहे सपटंबर १८६७

१ रामचंद्र व्यंकटेश देशपांडे यांस परगणे सुरकुंड येथें लोकलफंडाच्या शाळेवर नेमिलें

ता.१ अगष्ट १८६७ पासून ३० मिनहू पावेतों.

खालीं लिहिलेले मामलतदार यांस खालीं लिहि-लेल्या ठिकाणीं अ. लिंगप्रमाणें मास्तर नेमिले आहेत.

इसमाचें नांव	नेमल्याचें ठिकाण.
१ वीरापा बिन फकिरआप्पा…	बदकुरकी ता. बादामी.
१ शिवापा सकरेपा हुडेद…	बिचीइंगळगी ता. हिंगो
१ संजीव रामचंद्र खानपेठ…	लंगडगी ता. मुदेबिहाळ
१ अरंवप्पा रानप्पा गिरी…	मुलगी ता. मनगोळी.
१ घुळपा हुवापा कधूर…	कारंडकी ता. विजापूर.
१ व्यंकाजी नारायण मराठे…	केकूर ता. हुनगुंद.
१ गुंडो जनार्दन मिरजकर…	विजापूरशाळा नं. २ येथें पहिला इसम

धर्माधिकारी.

१ निंबरगीची शाळा चंद्र झाली यातें यीलमा. हणमंत भिमाजी हुनगुंदकर यांस नंदवाडगी ये. मा. ने.

१ रामचंद्र शेषो अमणगी मास्तर मुतगी, माणको चिंतामण सोलापूरकर अ. मा. चिमळगी, व विनायक कृष्ण लोगकेकर अ. मास्तर कारंडखी, यांस अनुक्रमें मनगोळी तालुक्यांत चिमळगी, कुळगी, व मोरकवाड येथें अ. मा. ने मिळे. मु॥ कलादगी. ता॥ १।१०।८७ } /signed/ V. Vishnu.

डि. इ. इ. जि. कलादगी.

ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ — ಸಂಚಿಕೆ ೮

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ನವಂಬರ ೧೮೭೬

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು.

೧ ಪರೀಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಂಬಂಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿಷಯದ ಪರೀಕ್ಷಣವು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.

೨ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕೂಡದು.

೩ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

೪ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದು.

೫ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನವುಂಟಾಗುವದಾಗಿ

ದಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಸಣ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ ಹಾಗೆ ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಪರೀಕ್ಷಕನ ಚಾತುರ್ಯವಡ-ಗಿಸ್ಪುವುಂಟು.

ಸೂಚಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮಗಳು.

೧ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉತ್ತರಗಳೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರರೂಪ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಬೇಕು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ರೂಪವನ್ನು ಕಾಯಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕ್ರಮವು ಸುಲಭವಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಮಭಾಗಿಗಳಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಯತ್ನಪಡಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಅದರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳೂ ಕೂಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಾಗಿರಬೇಕು. ಉತ್ತರವು ಸೂಚಿತವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ, ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಕನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು, ಕಠಿನದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ತಾವರಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ, ಉತ್ತರವೂ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಾಗಿರಬೇಕು. (೧) ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇತುರೂಪ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅನು-

ಮಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ (೨) ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠದ ಸಂಕೇತಗಳಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಂದಲೂ ಬಾಲಕರ ವಿಚಾರವು ಪುಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

೧ ಶಿಕ್ಷಕನು ಪಾಠಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಮೊದಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತುಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೨ ಬೋಧಕರ ಪ್ರಶ್ನಪದ್ಧತಿಯು ಪರೀಕ್ಷಕರ ರೂಪದ್ದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಕಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬುವಂತಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಾಧಾರಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಯೋವನಿಜಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಅವು ಹಾಗು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಗುಣದ ಜ್ಞಾನವಾಗಬೇಕು; ಸುಲಭ ವಿಷಯದಿಂದ ಕಠಿಣವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು; ತನ್ನ ಗೊತ್ತಾದ ವಿಷಯದಿಂದ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

೩ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಬರುವವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಉತ್ತರ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೇಳಬೇಕು. ಯಾರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ-

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರವರ-
ವಾಗಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು
ಬಾಯಿಂದ ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಸಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ
ವನ್ನು ಸ್ವಂತ ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರ-
ಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳುವ ಉತ್ತರವು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿದ್ದ-
ರೆ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾ-
ರ್ಥಿಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳು-
ವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅದೇ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಅ-
ದನ್ನು — ಅವರ ಮಾತುವರಕ್ಕೆ ಕೈಬಿಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯತ್ನಮಾ-
ಡಬೇಕು.

೫ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬೇಕಾ-
ಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿಯೂ, ಸ್ಪಷ್ಟ-
ವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

೬ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದಂಥ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿ-
ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣತರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ-
ಯಿಂದ ಅವರಕ್ಕಿಂತ ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ
ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ.

ఈ పద్ధతి యందు ఉపాధ్యాయుఁడు విద్యార్థులను ప్రశ్నించి ఉత్త
రములను రాఁబట్టును. ఉపాధ్యాయుఁ డుత్తరము లడిగెడి క్రమమును
గమనించినచో, ఉపాధ్యాయుఁ డుత్తరములను రాఁబట్టు
టకును, ప్రశ్నలను బహువిధములుగా మార్చి యడుగు
టకును యత్నించును. ఈ పద్ధతి యందు ఉపాధ్యాయుఁడు
తన విషయము చెప్పుటకు ముందు విద్యార్థుల యభిప్రాయములను
గ్రహించును. కావున ఉపాధ్యాయునకు బోధన సులభమగును,
శిక్షణ యందు విద్యార్థులకు తెలిసినదానిని తెలుపు
చుండుటచే విద్యార్థుల ఆసక్తి పెరుగును. ఈ పద్ధతి యందు
ప్రశ్నలను సరిగా వేయవలెను గనుక ఉపాధ్యాయుఁడు అభ్యాస
శీలుఁడై యుండవలెను. ఇట్టి ఈ పద్ధతి యుపయోగించు
టకు ఉపాధ్యాయుఁడు ఈ పద్ధతి యందు పరిచయము
కలిగి యుండవలెను. ఈ పద్ధతిని సోక్రటీసు గారు ప్రథమ
ముగా ఉపయోగించిరి కావున ఈ పద్ధతి సోక్రటీసు పద్ధతి యనియు చెప్పబడును.

౧ కొందరు విద్యార్థులు సరియైన ఉత్తరము నిచ్చుట
చే మోసపుచ్చబడుదురు.

౨ కొందరు తమకు తెలియని విషయములకును ఉత్త
రములు చెప్పుటకు యత్నించి పొరబడుదురు.

ಸ್ರುವರು.

೩. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ್ದರೆ, ಯಾವನು ಏ-
ನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸಲು ಹೇಳಬಹುದು.

೪. ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ತಾವೇ ಉತ್ತರಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬ-
ರುವರು.

ಪಾಠದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಸ್ವಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಟ್ಟು ನಡೆಸಿ ಕೆಲಸವ-
ನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ ಈ ತೊಂದರೆಗಳೆಲ್ಲ ದೂರಾಗುವವು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ರಮ ಹಿಡಿದರೆ, ಈ ಪದ್ಧ-
ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಬಹುದೊ-
ಡ್ಡ ಲಾಭವೇನೆಂದರೆ, ಸುಲಭವೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಆದ ಸಂಗ-
ತಿಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತ-
ದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೂಡಿ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ, ಅದರ ಪದಾ-
ರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೋರಿಸಿದನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕನು ಅದ-
ನ್ನು ಫಲಕದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಬರೆದಿಟ್ಟರೆ,
ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ಆ ಉತ್ತರವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿ-
ಯಗಳಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮ-
ರಿಯುವದು ಸುಲಭವು.

జన్మాంతర స్మరణే యన్నిష్టు జ్ఞానంతో యుండకపోవడంకి, ఆ
విస్మృతి యుండకబోవలెనన్నే తత్త్వము గల్గి దంతవిషయముగను
బహుస్పష్టి.

అదేశకోర్కెను ప్రాక్ప్రాప్తస్తానము గూరుచు విస్మృ-
తిగల్గిన్ను బదులుమాత్ర పోలేదు. పూర్వజన్మస్మృ-
తిలేటక ప్రశ్న పెద్దతి యుండకలసిదనం తగ సామర్థ్యా-
ము కవిస్మృతి యున్నదిగాని బహుదు. కవియోగ్యులను
వదన్న మునిసుదాగన్నట్టరు పూరుమంది విద్యార్థిగ-
త్నపేశిమాత అవశిగెలువ ప్రశ్నగల్గనక్యబహు
ము. అదెందుకు ల్గదవల్గె మనరావలసినవాద ప్రా-
ప్తదే.

Natural philosophy

పదార్థవిజ్ఞానము.

ప్రాణియూ, ఒండునేకందినొల్గగె ౨ అటుముందక్షా
సువదానియూ లుంటు. బ యాంబడు౧ శేరు భాగవృష
ప్రాణియూ, ఒండునేకందినొల్గగె ౭ ఘాటుముందక్ష-
సొనుపదానియూ ఇద్దు, అ యాంబదనాటుటిబా

ದು ಅದಕ್ಕೆ ತಗಲಿತು. ತಗಲಿದಕ್ಷಣವೇ ಬಹಳ ಉಷ್ಣವುಂಟಾಗಿ ದ್ರವವಾಗವು ಅದರಿಂದ ಸಿಡಿದು ಹೋಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ಚಂದ್ರದು ನೀರಿನಿಂದ ನೊರೆಗೆ ಆ ಭೂಮಿಗೆ ವೇಗದಿಂದ ತಿರುಗುವದರಿಂದ, ಈ ಹೊಸ ವೇಗದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ.

೨೮ ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ಬಂದರೊಂದು ತಗಲುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿದರೆ, ಚಿಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥವು ತಿರುಗಿದನಂತರದ ವೇಗವು ಬಹಳ ಮೊದಲಿನ ವೇಗದಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದು ಮೊದಲು ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬಾಲಕ್ಷಣ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೨೯ ಇದು ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕೌತುಕವು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಈ ಮಹಾಸ್ಪಟಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಇದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕೆಲ ಜನರು ಈ ಕೌತುಕದ ಆಧಾರದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಉಂಟೆಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಂಡರು.

ವೇಳೆ.

೮೦. ಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಯುವಿಕೆಯಿಂ ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ವೇಳೆಯ-ಸಂಬಂಧವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ವೇಳೆಯಸಂಬಂಧವಿ-ಲ್ಲದೆ ಗತಿಯುಂಟಾಗದು. ಈ ವೇಳೆಯು ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂದೂ ಸಾ-ಪೇಕ್ಷವೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವು.

೮೧. ಕಾಲದ ಯಾವದೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರವೇಳೆಯೆಂ-ದು ಹೆಸರು. ಆ ವೇಳೆಯ ಪರಿಮಿತಿಯು ಯಾವದೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿನೋಡುವದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೮೨. ಒಂದು ಪದಾರ್ಥದ ಗತಿಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ವೇಳೆಯು ಸಾಪೇಕ್ಷವೇಳೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೮೩. ವೇಳೆಯನ್ನು ಗಣಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವದಕ್ಕೋ-ಸ್ಕರ, ಅದು ಅಳೆಯಬಹುದಾದ ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವ-ದು ಆವಶ್ಯಕವು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಯಮಿತವೇಳೆಯ-ಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಆಶ್ರಯಿಸು-ವದು ಅಗತ್ಯವಾದೆ.

೮೪. ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಧ್ರುವಸೂತ್ರದ ಸುತ್ತ ಪರಿಭ್ರಮ-ಣದ ಸಂಗತಿ ಯಾವದು ನಡುವೆಯುಂಟು. ಅದು ಭೂಮಿ-ಯ ಒಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ. ಈ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕಾಲವು...

ವಾಗಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೆಯುಂಟಾ-
ಲದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪಾತ್ರಗಳಿಂ ಬಸ್ತು ಭಾರಿರಿನ ಯಾಭಾರಗಳಾಗಿವೆ.

೮೫. ದಿವಸವು ೨೪ ತಾಸುಗಳಾಗಿಯೂ ಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಒ-
ದೊಂದು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ೬೦ ಮಿನಿಟುಗಳು. ಒಂದು ಮಿನಿಟಿಗೆ ೬೦ ಸೆ-
ಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

---

೬ ನೇ ಭಾಗ.

ಆಕರ್ಷಣವು.

೮೬ ಆಕರ್ಷಣವೆಂದರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಗಳ-
ನ್ನು ಸೆಳೆಯಿಸುವ ಗುಣ.

೮೭ ಆಕರ್ಷಣವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪ-
ಡುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳ ಮೂಲಕಾರ-
ಣವು ಇನ್ನು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೊಂದು-
ಇನ್ನೊಂದರ ರೂಪಾಂತರವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

೮೮ ಆಕರ್ಷಣದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳು ಯಾವವೆಂ-
ದರೆ— ೧ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ, ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕೆಲವು ಅಂತರ-
ದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಎಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಸ್ನೇಹಾಕರ್ಷಣ, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಎಳೆಯುತ್ತವಲ್ಲ, ಅದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ೩ ವಿದ್ಯುದಾಕರ್ಷಣ; ೪ ಲೋಹಚುಂಬಕಾಕರ್ಷಣ, ೫ ರಸಾಯನಾಕರ್ಷಣ, ೬ ಕೇಶಾಕರ್ಷಣವೆಂದು ಬೇರೆಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳುಂಟು.

೧ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವ ಸೃಷ್ಟಿ-ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು. ಈ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ-ರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಎಳೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಂ-ಟು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ-ಯ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣದಿಂದಲೇ, ಅವರವು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ-ದನ್ನು ಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಆಯಾ ಪದಾರ್ಥ-ದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರವುಂಟಾ-ಗುತ್ತದೆ.

೨ ಇದೇ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಾದರೂ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಲಂಬವಾಗಿ ಭೂಮಿ-ಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾ-ರ್ಥಗಳು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಎದುರಾಗಿ ಬಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಣ-

ಬಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಎಲ್ಲ
ಂದಕ್ಕೆ ಹಾರದೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

೯೧ ಸಮಾನಗಾತ್ರದ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಭಾರವು
ಒಂದೇ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವು ಭಾರವಿಲ್ಲದಂಥ ಪದಾರ್ಥಯಾವದೂ ಇ
ಲ್ಲ. ಹೊಗೆಯು ಗಾಳಿಗಿಂತ ಹಗುರಾದದರಿಂದ ಅದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋ
ಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾದರೂ ಭಾರವುಂಟು.

೯೨ ಸರ ಇಸಾಕ ನ್ಯೂಟನ್ನನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದೇನಂದರೆ-
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ದೂರಿರುವ ಪದಾರ್ಥದ ಮೇಲೆ-
ಭೂಮಿಯ ಆಕರ್ಷಣವು ಆ ಪದಾರ್ಥದ ಅಂತರದ ವರ್ಗ
ಕ್ಕೆ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮೇ
ರೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಹೋಗುವ ಪದಾರ್ಥದ ಭಾ
ರವು ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಅದರ ಅಂತರವು
ಕಡಿಮೆಯಾದ ಹಾಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

೯೩ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸ್ಥಾನದ ಭಾರವಾದ ಪದಾ
ರ್ಥವು ಅರ್ಧಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಒಯ್ದ ಸಮಾನಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋ
ದರೆ, ಅರ್ಧಕ್ಕೊಂದು ಭಾರವಾಗುವದು. ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಭಾರವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಗ.

౯౪ భూమియొక్క [illegible] వస్తువు [illegible] ఆకర్షణ [illegible] కేంద్రమునకు [illegible] దూరము [illegible] ఆకర్షణ [illegible]. ఈ నియమము ప్రకారము చేయగా [illegible] వస్తువు [illegible] గలుగును.

౯౫ భూమధ్యబిందువునుండి సమానాంతరములో [illegible] భూమియొక్క ఆకర్షణ [illegible]. [illegible] భూమి [illegible] అది [illegible] వస్తువు [illegible] ఆకర్షణ [illegible]. [illegible] వస్తువు [illegible] ఆకర్షణ [illegible] వస్తువు [illegible] ఆకర్షణ [illegible]. [illegible] వస్తువు [illegible] ఆకర్షణ [illegible] వస్తువు [illegible].

ಶೋಕಮುಂ ಯಾಕಷ್ಣಣಂ, ಅಮೃತಾಕಷ್ಣಣಂ, ರಸಾ
ಯನಾಕಷ್ಣಣಗಳುಂತು ಯಾವಿಷ್ಯುಗಳ್ತ್ರಯುದಿಂತವರ್ಣ
ಪ್ಪುದುವವು.

Shabdamanidurpunu.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅವಿಶೇಷದಿಂದ ದಂತ।

ಸ್ವವರ್ಗದೊಳವುವುಕವರ್ಗದೊಳವಿರ್ದಂತ॥

ಸ್ವಪತವಿದುಂ ಬಿಂದುವಬಿ।

ಸ್ಪುಪಾಶಬಡುವ ವಚನದ ವರ್ಣನತಪ್ಪದವರ್ಗಂ॥೪೩॥

ಅಥ ಬಿಂದುತ್ರಯಮಿಷ್ಟದ ವಚನತ್ರಯಮಿಷ್ಟದ ಸ್ವರಾಂ
ತ್ಯಂಜನಾಂತಂಗಳ್ಗಿಷ್ಟದ ಸಾಮಾಸ್ತ್ರಿಂಸಂಬೋಧನೆಯರ
ಯೋಳ್ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂ ಎಲಎಂಬ ವಿಷ್ಣು। ಹಾಸಂಬುದ್ಧಿಯ
ಕಾರಾಂತಮಾದಲ್ಲಿ। ಎಲ ಎಂಬವು ವಿಕಯೋಗಿನವುವೆಂ
ದು ವಿಷ್ಣು। ಬಿಂದು ಚಿಲ್ಲದಿ ಬವು ವಚನದ ಸಡಿನ ಮೊದಲಿ
ಲ್ಲದಿದೆ ಎಎಂಬ ವಿಷ್ಣು। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಅಳ್ಗಸುಳ್ಗನ
ಳ್ಗಮಂಗಳ್ಗೆ ಯಶೋಕಲ್ಗನಾಡಿಯ ದಂಡ ಯಾಡಿ ಯಶುಳ್
ಗಳ್। ಮದುಳ। ವಮುಂಜಿಕ್ಕ। ಎಳ್ಗಮಾಳ। ತಳ್ಗದುಪ್ಪರಿ।

ಅದಂತೆ ಬಂದುದಂಗೆ। ಪೆಂತ್ರನೆ। ಕೂಳ್ಗನೆ। ನಂದನಮು। ಲತಾಂ-
ತವನಮು। ಅಬಂದುದಂಗೆ। ಭಟ್ಟಕೆ। ದೇವಕೆ। ಪರ್ವತಸಮೂ-
ಹಕ್ಕಂ ಬಿಕಪ್ಪು। ಎರೆಯುಭಿಮನ್ಯು ಅಭಿಮನ್ಯುವೆ। ಅ-
ಭಿಮನ್ಯು। ಎಂದುಂಟು। ಎರೆತುಂಬಿ। ಎರೆತುಂಬಿಯೆ॥

ಪರಿಮಂದ್ರಿತ ಬಹುತ್ವಂ
ಬೆಳೆಗಳ್ಗೆಲ್ಲಂಟು ರಾಗಮುಂ ಬಹುವಚನ
ಸ್ಥಾರಿತ್ರಯುಗಂ ಕಳೆನಜ.
ಪರಿಣಾತಿಯೊಳ್ ಕ್ಷಾಯುಕಣ್ವವಚನದೊಳ್ ತ್ರಿತ್ವಂ॥ ೫೪॥

ಅರ್ಥ - ಆ ಮಂತ್ರಣದೊಳ್ ದ್ವಿವಚನ ಬಹುವಚನಂಗಳ್ಗೆ
ದಸಳ್ಗಂ ಕಳ್ಗಳುಮಾಗಮ ಮುಂಟು। ಸುರತರು ನಂದನಂ-
ಗಳಿರ। ದನಿಗಳಿರ। ಮುಗಿಲ್ಗಳಿರ। ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷವಾಚಕದೊ-
ಳ್ ಮದುವೆ। ಕಳ್ಗೆ। ದೇವಿಯರ್ಕಳಿರ। ಬುಧರ್ಕಳಿರ। ಬಿರಿ-
ದುಮುಂಬುದರಿಂದ ರೂಪವ ಮೋಡೆಯುಮಾಗಮಮುಂಟು।
ನೆಂಟರಿರ। ನಲ್ಲರಿರ। ದೇವಿಯರಿರ। ಬಿರುದುಮುಂಬ್ರಾಯ-
ರ ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಗಳ್ ಎಂಬುದರ ಮೊದಲಾಗಮುಂ ಕಿರಿದೆ-
ಯಾಕ್ನಾಸ್ವರದ। ಜಳ್ದಿ ದ್ವಿರಾಂತರಾಳ್ಗಂಗಳ್ ಅಕಳಿನಂ
ಹೊಗಿಸಿ ದುಸ್ರಾದಿಗಳ್। ಬಹುವಚನ ತ್ರಯ ಯಾಳ್ಗಳ ವ-
ಚನಮುಂಟು। ಎಷ್ಟಂಗಮದಂದಿಗಳ್ಗನಮುಳ್ಗಪಿರ್। ಕೇ-

ವಾಸುದೇವಂ ಕೇಳ್ಗೆ ದೇವಾ| ಅರಿಯದೆ ನಿಮಮುಮಾ ಮುನಿ ಜನೋಪಕಾರಂ ಬುದ್ಧನಂ|| ಧಾತುದೇಶವಚನದೊಳ್ ದಾ ನಿಲ್ಲಂ | ಪಾಡಿತಿರುಂಬುದಿಗ್ಗೆ ನಿತಿ ಕೋಟಿಗಳ | ತಿಳಿತಿಗಂ ಪಾಡ| ಬಿಕಲ್ಪದಿನಾ ಧಾತು ಅರ್ತ್ಥಮಂ ಪಡೆಗುಂ | ಬಾರಮ- ದಾಳ್ವಿ ನಾಗಮನ ನೋಡ ಚಕೋರ ವಿರೋಳ ಲನೆ ತ್ರಿನಿ | ಬಾರಮುಖ ಪರಸ್ತ್ರೀ ನಿತಂಬಭರಾಲನೆ | ಕೇಳ್ವಾಮಕಾ| ಳ್ದೋರಗ ಕೇಳ್ವ ಪಾಶ್ಚೆಯಿಂ ನಗುತ್ತರಮಂ ಕುಮುದಾರುಪೇ- ಣುಪ| ಗೌರವಿಪ ನದಾರಮು ಗಳ್ದುಗಿ ಕೋದಪೆ ಯಾ- ಪದಾರ್ತ್ಥಯಂ ||

ಅಭಿರೂಪದಿನಾ ಪ್ರಥಮಾ
ವಿಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗಾರ್ಥವಚನಸಂಬೋಧನದೊಳ್
ಪ್ರಭವಿಸುಗುಂ ದ್ವಿತೀಯಾ
ವಿಭಕ್ತಿ ಕರ್ಮದೊಳನೂನಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ॥೧೧॥

ಅರ್ಥ — ಲಿಂಗದೊಳಂ ಅರ್ಥದೊಳಂ ವಚನಮಾತ್ರದೊಳಂ ಸಂಬೋಧನದೊಳಂ ಪ್ರಥಮಾವಿಭಕ್ತಿ ಸ್ಫುಟಂ |- ಲಿಂಗಮೆಂಬುದು ವಸ್ತುವಿನ ರೂಪಂ ಪೇಳ್ವುದು | ಅರ್ಥಮೆಂಬುದು ಭಾವವಿಶೇಷಮಂ ಪೇಳ್ವುದು | ವಚನಮಾತ್ರಮೆಂಬುದು ಗಣನೆಯಂ ಪೇಳ್ವುದು | ಸಂಬೋಧನೆ-

యెంబడు అభయముఖకరణముం పేర్కుడు। లంగర్త్యా। గ్రాం
ద్రం। చంద్రం। మనుష్యం। గోయిని। విశాస్త్రమందు।
ప్రాప్తమందు। ద్వైక్యరమందు। నాఘ్నతెరనద్విదు।
నివర్తస్త్యమందు నివారణమని యుర్వదు। విశాస్త్ర
మందు రూపాంతరమని యుర్వదు। ప్రాప్తమందే-
య్యప్రమువదు। ద్వైక్యరమందు నయనాదిగ విషయ
మద్విదు। అఖ్యనివర్తస్త్రు। మనియం మారదం।
రాప్త్యం। విశాస్త్రుక్తిరిదం రతరం। రాయం మోక్షం।
ప్రాప్త్యుక్తి। యూరగర్బురం। మరసం పాదం। ద్వైవ్వి
రక్తి। నేసరం నోరతం। గితమం రెక్షం। నద్యర్త
నప్తదం। రసమం విదం చూతం తూసిరం॥

The examination of Students

ಶ್ರೀಲಿಂಗರಾಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಅಂಗ್ಲ ಶಾಲೆಗಳ ಅರ್ಥ ಶ್ರೀಲಿಂಗರಾಜ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು ಸಂಖ್ಯೆ ಪಟ್ಟಿ.

ಮೊದಲನೇ ವರ್ಗ.

ಸಂಖ್ಯೆ.	ಹೆಸರು.	ಜಾತಿ	ವಯಸ್ಸು.	ಇರುವ ಊರು.	ಸಂಖ್ಯೆ
೧	ನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ +	ಬ್ರಾಹ್ಮಣ	೧೯	ಧಾರವಾಡ	೪೨೧
೨	ವೆಂಕಟರಮಣ್ಣ +	,, ,,	೧೯	[illegible]	೪೭೬
೩	ರಂಗೋ ಗೋವಿಂದ +	,, ,,	೧೯	ಬಿಜಾಪುರ	೪೦೯
೪	ಶಂಕರ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ. +	,, ,,	೧೫	ಹಿರೇಕೆರೂರ ಮಠ.	೪೦೨
೫	ರಾಮಚಂದ್ರ ಮಂಗೇಶ	ಶಾಸ್ತ್ರಿ	೧೫	ಬೆಳಗಾವಿ	೩೮೫
೬	ಗೋವಿಂದ ಗೋಪಿನಾಥ +	ಬ್ರಾ.	೧೮	ಬೆಳಗಾವಿ	೩೬೭
೭	ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವೆಂಕಟೇಶ +	,, ,,	೧೯	[illegible]	೩೫೯

+ ಅಂಗ್ಲೋ ದೇಶನ್ಯೂರುಲರು ನೇಸ್ತಾಂತರ ತ್ರಿರಾಣವಿರೀ ಯುನ್ನಿವರ್ಸ

೮	ಶಂಕರಜವಳೆ.... +	ಬ್ರಾ.	೧೮	ವಂಟಮುರಿ	೩೪೬
೯	ಗೋವಿಂದಶಂಕರ	,,	೧೮	ಕ್ರಾವಹಳ್ಳಿ	೨೨೮
೧೦	ರಘುನಾಥರಾಘವೇಂದ್ರ	,,	೧೯	ಹಂಪಿಹೊಳಿ	೨೨೬
೧೧	ವೆಂಕಟೇಶಗೋವಿಂದ	,,	೨೦	ಶಿರಹಟ್ಟಿ	೨೧೫
೧೨	ಬಾಬಾಜಿಅಂಗಡಿ	,,	೧೮	ಕಿತ್ತೂರ	೨೧೫
೧೩	ರಾಘವೇಂದ್ರಮೂರ್ತಿ	,,	೧೬	ಧಾರವಾಡ	೨೯೩
೧೪	ಜಯವಂತಬಾಯಕಾರವೆ.	ಸೌತ.	೨೦	ಬೆಳಗಾವಿ	೨೮೬
೧೫	ಗೋಪಾಲ...ಕೃಷ್ಣ	ಬ್ರಾ.	೨೦	ಧಾರವಾಡ	೨೫೩
೧೬	ಅನಿಲನಾರಾಯಣ....	,,	೨೦	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೯೯
	ಯರವಡೆವರ್ಗ.				
೧	ಗಣಪತ್ರಾರಾಜಾರಾಮ *	ಕ್ಷತ್ರಿ	೧೬	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೨೫೧
೨	ಕೃಷ್ಣಾಜಿಬಾಪೂಜಿ	ಬ್ರಾ.	೧೮	ಗದಗ	೨೮
೩	ಬಾಪೂಜಿಗೋವಿಂದ *	,,	೧೮	ಜಮಖಂಡಿ	೨೨೦
೪	ವಿಠಲಗಣೇಶ *	,,	೧೯	ಹಾವೇರಿ	೨೧
೫	ಸುಭಾನನರಸಿಂಗ *	ಮರಾ	೧೮	[illegible]	೨೯೪
೬	ವಿಷ್ಣುಶ್ರೀನಿವಾಸ	ಬ್ರಾ.	೧೯	ಸಂಕೇಶ್ವರ	೨೦೦

* ಇಂಗ್ಲೀಷವರ್ಣಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರು

౭	సాంబమూర్తి అక్కాజీ	బ్రా.	౧౯	[illegible]	౨౪౦
౮	పాండురంగాచార్యులు	,,	౧౮	[illegible]	౧౯౨
౯	రత్నం పిళ్ళై	,,	౧౮	[illegible]	౧౧౪
౧౦	ఏకాంబర స్వామి	,,	౧౯	[illegible]	[illegible]
	మూడవ వర్గము				
౧	[illegible] v	బ్రా	౧౮	[illegible]	౩౪౫
౨	[illegible] v	[illegible]	౧౮	[illegible]	౩౪౪
౩	కృష్ణా [illegible] v	బ్రా.	౧౮	[illegible]	౩౩౮
౪	[illegible] v	,,	౧౮	[illegible]	౩౧౬
౫	[illegible] v	,,	౨౦	[illegible]	౩౧౨
౬	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	౩౦౨
౭	[illegible]	,,	౧౮	[illegible]	౨౯౭
౮	[illegible] v	,,	౧౮	[illegible]	౨౯౫
౯	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	౨౯౩
౧౦	కృష్ణ [illegible]	[illegible]	౧౯	[illegible]	౨౯౩
౧౧	[illegible]	[illegible]	౧౮	[illegible]	౨౭౯
౧౨	[illegible]	,,	౧౭	[illegible]	౨౭౭

v [illegible]

౧౩	[illegible]	బ్రా.	౧౯	[illegible]	౨౬౫
౧౪	నోరి వెంకటేశ్వర.	,,	౧౬	[illegible]	౨౬౪
౧౫	[illegible]	,,	౧౮	[illegible]	౨౬౪
౧౬	[illegible]	,,	౧౮	[illegible]	౨౫౫
౧౭	[illegible]	,,	౧౯	[illegible]	౨౫౫
౧౮	[illegible]	,,	౧౮	[illegible]	౨౭౦
౧౯	[illegible]	,,	౧౮	[illegible]	౨౪౯
౨౦	నోరి వెంకట సూర్యారావు.	,,	౧౮	[illegible]	౨౨౨
౨౧	రామకృష్ణుడు.	,,	౧౮	[illegible]	౨౧౯
౨౨	[illegible]	,,	౧౭	[illegible]	౨౧౫
౨౩	[illegible]	[illegible]	౧౮	[illegible]	౨౦౩

(Signed) Bhoojung Krishna[?]

[illegible]

Circular:

[illegible]

[illegible]

ಡಿಪುಟಿಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ
ಇಂಥ ರಹೂಟ ಮಾತ್ರವು ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ವಸ್ತಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ,
ಅಥವಾ ಸರಕಾರ ಹುಕುಮುಗಳನ್ನು ನಿಜ್ಜಗೆ ಸ್ಪೈಲಗೆ-
ಹಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ರೇವ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಮಾ-
ಸ್ತರರಿಗಳಿಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ತಕ್ಕದ್ದು. ಅಥವಾ ಅವರು ಇದ್ದಕ್ಕೆ
ಪ್ರಕಾರದ ಅಪ್ಪಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಡಿಸಿದರೆ ಅವರ
ನ್ನು ಕಲಿಸುವಂದದ ದುರ್ದಾನದ ಮಾತು. ಆದದರಿಂದ
ಮುಂದಿನ್ನು ಇಂಥಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಸಿಗಲಾರದಲ್ಲದು
ಲಿಕ್ಕುಲ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅಥವಾ ಹುಕುಮು ಅವರು ನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ
ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಡಿಪುಟಿಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರುಗಳು ಯಾ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ
ತಕ್ಕಳಿಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ನಮ್ಮ ರಿಗಳ ಭಾರಸ ಮಾಡತೀ-
ದು. ಶಿಕ್ಷೆಯ ನಿಯಮಗಳ ಭಾರಸಮಾಡದೆ ಬರೇ ತೋ-
ಟಗಳು ಇರುವುದು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನದ್ದಲ್ಲ. ತಾರೀ-
ಖು ೩೦ ಅಕ್ಟೋಬರ ಸನ ೧೮೬೭ ನೇ ಇಸವಿ ಮು-
ಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾವಿ.

(Signed) W. A. Russell.

ಇಂ. ಇಂ. ದ. ಭಾಗ.

Notice.

नोटीस.

इज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिण भाग यांज
कडून देण्यांत येते ऐसीजे. कित्येक सरकारी शाळां-
तून गरीब मुलांस फी शिवाय घेण्याची वहिवाट ए-
कसारखी नाहीं. याजकरितां हुकूम देण्यांत ये-
तो कीं, गरीब मुलें शेकडा २० वीस प्रमाणें घ्यावीं
ह्मणजे शाळेंत १०० मुलें फी देणारीं असल्यास
२० मुलें फी शिवाय घ्यावीं. फी शिवाय जीं मुलें
घ्यावयाचीं त्यांजला फी देण्याची अगदीं अयप
त नाहीं अशी खातरी मास्तरांनीं करून घेतली
पाहिजे.

सदरहू प्रमाणें वहिवाट सर्वत्र ठिकाणीं ज्यारी
नें राहण्या विषयीं डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं लक्ष-
द्यावें. ता० ९ नोवेंबर १८५७ मु॥ बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell.

ए. इ. द. भाग.

Appointments.

नेमणूका बदलीवगैरे.

(जिल्हा बेळगांव)

माहे आक्टोबर १८६७ इसवी.

१ न्यामत अलीखांयास बेळगांव येथील मुसलमानी मुलीचे शाळेवर हेडमास्तर नेमिले प.रु.१२

१ कृष्णाजी जयराव हेडमास्तर देशनुर यांस बेळगांव येथील ए. कानडी शाळेंत मदतनीसच्या जागेवर बदली केला प.रु.१५

१ वीरापा काप्पा हेडमास्तर गोकाक व्हर्नाक्यूलर स्कूल यांस गुर्लहस्बूर येथील हेडमास्तरच्या जाग्यावर बदली केला. प.रु.१२

१ नारायण रामचंद्र हेडमास्तर उगरगोळ यांस देशनुर येथील हेडमास्तरचे जागेवर बदली केला. पगार रु.१४

१ गोपाळ श्रीनिवास शिक्षक संकेश्वर यांस तेलसंग येथील हेडमास्तरचे जाग्यावर बदली केला. पगार रु.१३

A verse from Jayamini:

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವು.

ವಾ|| ಪಾವನೆ ತುಲಾಭಾರಮಂ ಮಾಡಿಸಿ ಹೊಂಬೆಸವೆ|
ಪಾವನತರಸ್ವರೂಪಿ ನಾರದಾದಿಮುನಿ|
ಸೇವನತಪಾದಕಂ ಸೇರುವರಂ ದೃಷ್ಟಿಂ ಮುಕಲಾ-
ವಂ ಸ್ವಸ್ಥನು ಹಿಯೆ||
ಭಾವನೆಯ ಸೊಬಗಿನಿಂದೆ ನಿಂದಿರಲುರರ|
ಭಾವನೆಯ ಕೃಷ್ಣನಂ ಬಿಡಿಹೋಗುವ ಸುರರ| ತ್ರಿ
ಭುವನದ ಯವ್ವನಯಂ ದೇವಗಣದರಂ ಸಾಲ-
ಕ್ಷಣಂ ಮನ ನಿಚ್ಚಳ್|| ೨||

ಅರ್ಥ— ೧ ಪಾಪಂ = ಪಾಪವನ್ನು. ೨ ಅನವರಾವಾದ ಆಬಂಗಾರವನ್ನು. ೩ ಸೋಂಕುವವ. ೪ ಅತಿಶಯವಾದ ತ್ರವಾದ ಅಂಗಾರವುಳ್ಳಂಥ. ೫ ನಾರದಮೊದಲಾದವರು ಕ್ಲೀಷ್ಟರಿಂದ. ೬ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎರಡುಪಾದಕಮಲಗಳುಳ್ಳಂಥ. ೭ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಮಾನಿ ಕೌರವ. ೮ ಪಾದಿಯ. ೯ ಮನಸ್ಸು. ೧೦ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ. ೧೧ ಎಲ್ಲಾಸುರರನ್ನು ತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳುವ ಅಗ್ನಿ. ೧೨ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪ್ರಥೆಯುಳ್ಳ
ಯರ. ೧೩ ಈ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳಂಥ. ೧೪ ದೇವಗಂಗೆ
ಯು ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಂಥ ಶಿವನು. ೧೫ ದಂಡಕ್ಷಿ
ತ ೧೬ ನಮ್ಮನ್ನು ೧೭ ನಿತ್ಯವು ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ನ
ಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲೆಂಬರ್ಥವು.

ವಾ॥ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೋಶಿಗೆ ದ ಮುಂಚೆ ಶ್ರಗ ಮಲದಂತದ
ಬ್ರಸ್ತಿನ ವಶಾ ಕಗಾಂಧ್ರರುಣಾಂ ಭಾಗವಿ।
ನ್ಯಸ್ತ್ರಸಿಂಧೂರ ದುಂದುಭಿ ನೊಂದಿಸಿ ಮೊದನೆ
ಮೂದುವೈ ಗನಿವರಿಸವೆ॥
ಕ ಪ್ರೈದೆಮಣಿ ದುದುಮೆ ಮೊಗಲು ದಯಾಳುರು
ವಿಸ್ತಾರದಂತೆ ಭದ್ರಾಕೃತಿ ಯೋಗೊತ್ತಂಸ।
ಮತ್ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರದಾಯಕ ವಿನಾಯಕ ಮಾಳ್ಪುದೆಮ
ನಿರ್ವಿಘ್ನತೆಯನು॥ ೩॥

ಅರ್ಥ- ೧ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ೨ ಹುಟ್ಟಿದ. ೩ ಮುಂಜಾವಿ
ನ ಬಿಸಿಲು. ೪ ನಿಬಿಡಿಲವಾದ ಹಲ್ಲಿನ. ೫ ಕಾಂತಿ. ೬ ಮೂ
ದಾಕೆಂಪು. ೭ ಹಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಶೋಭಿತ ಕುಂಕುಮವು. ೮
ಹುಟ್ಟುವ ೯ ಎಳೆ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಕಾಂತಿ. ೧೦ ಮೂಡುವ. ೧೧
ಎಳೆ ಸೂರ್ಯನು. ೧೨ ದಿಪ್ಪಾದ. ೧೩ ತಲೆಯ. ೧೪ ಕ್ರ

ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು. ೧೫ ತೀರಿಸಲಾಗಿ. ೧೬ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸ-
ಪ್ರವೇಶದ ದ್ವಾರಿ. ೧೭ ಮಂಗಲಾಕೃತಿಯುಳ್ಳ. ೧೮ ಶೋಭಿ-
ಸುವ. ೧೯ ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿನಾಯಕನೇ
೨೦ ಮಾಡುವರು. ೨೧ ನಮಿಸಿ. ೨೨ ಕಂಟಕರಹಿತತ್ವ-
ವನ್ನು.

ವಾ॥ ಭೂಸ್ವರ್ಗಮೆ ಪಾತಾಳ ಮೂರ್ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿಸಂ।
ಭಾಸ್ವತ್ಕಂದೆನಿಸಿಕೊಂಬ ಬಳ್ಳಿಯ ವರಗಳ್ಗೆ।
ಸೇವ್ಯಮಾದ ಜನವಟ್ಟದ ಬಾಲುಪರದೆ ಸಲ್ವಾಪೆ-
ಪ್ರಣವೀಂದ್ರ ಪಾಣಿ॥
ಶ್ರಾವ್ಯ ವಿದುಭುವ ನಹೋಲ್ಕೆ ಸಕಲಜನಂದನು।
ಶ್ರಾವ್ಯಮಪ್ಪಿಂತೆ ಸ್ವವದನಾಬ್ಜದಲ್ಲಿನಿ।
ಸೇವ್ಯಾಪಿ ಸಿದ್ಧಮಲಸು ಮತಿಯುಂ ತಾಯಿನಗೆ ಕಾಯೆ
ನಣಿಸೊಡಿ ಸೋಳಿ॥ ೪॥

ಅರ್ಥ:- ೧ ಭೂಮಿ. ೨ ಸ್ವರ್ಗ. ೩ ಪಾತಾಳ. ೪ ಮೂರು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ. ೫ ಯಾವಾಗಲೂ. ೬ ಎಲ್ಲಾ ಸುರರಿಂದ. ೭
ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಕ್ಷ ಯಾರದ್ದಾದ. ೮ ಬ್ರಹ್ಮನ
೯ ಪಟ್ಟದರಸಿಯುಳ್ಳಾತ. ೧೦ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ.
೧೧ ಮಂಗಳಗುಣಗಳುಳ್ಳಂಥ. ೧೨ ಜಾಣನ ಕಾಲಿ

ಕ. ೧೩ ನಿರ್ಜಿತರು. ೧೪ ಕೆ ರಾತ್ರಿಯು. ೧೫ ಭಾಷ
ಯಲ್ಲಿ. ೧೬ ಶ್ರೀಯುತರ ದರ್ಶನಾರ್ಥ್ಯರು. ೧೭ ಆ ಸುರತ್ನಾಳಿ
೧೮ ನಿನ್ನ ಮುಖಕಮಲದಲ್ಲಿ. ೧೯ ಬಾನಿ ಬಾಗಿದ್ದು. ೨೦ ಚಿತ್
ಬಿದ್ದಿಯನ್ನು. ೨೧ ಸೋತು. ೨೨ ಮಾತಿ.

॥ ಪಾರಿಜಾತರ್ಥದಂ ವರಯತಿ ಕೇಳುಗಡಂ।
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಜಾನೆಯುತ್ತಿಯಗಳ್ ಕಾಷಣಂ।
ಬಾರದಿ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಸೋಪಾನದಂತಿರದಿ-
ಮುಟ್ಟಿಗಳ್॥
ಸೇರದಿ ಸುಮಾರ್ಗದೊಳ್ ನಿಜವವಿತ್ತು ಶುಭನಗ।
ಭೀರದಿ ಪರಿ ತೋರ್ಪಿ ರಾತ್ರಿಬಂಧಮಂ।
ಶ್ರಾರದಿಯ ರಚನಾ ಸೇವೃತ್ತಿಯೋ ಹೋಷಮಂ ಪೊ
ರದಿಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ॥೫॥

ಅರ್ಥ- ೧ ಇಷ್ಟಪಡಿ. ೨ ಅನ್ನ ರತ್ನ ಧನವನ್ನು, ವಸ್ತ್ರ
ರತ್ನವನ್ನು ೩ ಯತಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ. ೪
ಹೋರಾಟವನ್ನು. ೫ ಅನ್ನೆಯುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ, ತನ್ನವಂ
ಶರತ್ತು ಯಾರಿಗೋ ೬ ಸಿಂಡಿಯು ೭ ವಿಶೇಷ ವಿಶೇ
ಷಣ ದರತ್ನ, ದೀಪ್ತಿವಗಳ್ ಸುಗುಣ. ೮
ಬಂಧ್ಯೆ ಬಡವರಿಗೆ ೯ ... ಮಾಡುವವರಿಗೆ. ೧೦

[illegible]

Notice.

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस कळावें कीं,

१ आक्टोबर १८६७ इसवीचे शाळापत्रकांतील २१७ पासून २२१ पानापर्यंत चार नोटीशी मेहरबान कानडी जिल्ह्याचे डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं दिल्या आहेत त्या आमच्या जिल्ह्यास ही लागू आहेत असें समजावें.

२ कित्येक शाळांत परीक्षेचे तिसऱ्या येतेस लागू असलेले सर्व विषयांची चांगली तयारी असून चवथ्या वर्गास अभ्यास लागू होण्यास आपली कोणकोणते विषय शिकविले पाहिजेत याची मास्तरांस माहिती नसल्यामुळें, कळविण्यांत येतें कीं, बीजगणितांतील पहिले चार नियम, युक्लीडचे २० सिद्धांत; हिंदु

स्थानचा इतिहास, हिंदुस्थानच्या नकाशा काढणें, वक्
विता गद्यरूपानें लिहिणें, येणें प्रमाणें जेथें तिसऱ्या
यत्तेचा संपूर्ण अभ्यास झाला असेल तेथें विद्यार्थ्यां
च्या वरील यत्तेस लागू होण्या करितां त्या त्या भागा
ंचाही अभ्यास चालू ठेवावा.

३ कित्येक मास्तरांचे हयगईमुळें नकाशे व सामा
न फारच ना दुरुस्त असल्याचें आह्मीं परीक्षेस गे
ल्यावेळीं नजरेस आलें. कोणतेंही सामान यत्किं
चित् ना दुरुस्त झालें असें वाटतांच सादीलवार
खर्चांतून तत्काळ दुरुस्त करवीत जावें. नोकरीं
नीं हयगय व बेपरवाईपणा दिसून आल्यास दु
रुस्तीचा खर्च जास्ती करणार मास्तरांकडून घेत
ला जाईल.

४ शाळेंतील व आसपासची जागा स्वच्छ राख
ण्याकडे विशेष लक्ष देत जावें. ता० मु॥ धारवाड.
२०।११।८७

(Signed) Nagesh Vinayak.

डि. इ. इ. जि. धारवाड.

Notice:

ನೋಟಿಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೇದ ಡೆಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ-
ಪೆಕ್ಟರವರ ಕಚೇರಿಯಿಂದ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೇದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ-
ರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ. ನಿಮ್ಮ ಸಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮುಂ-
ದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ದಫ್ತರಿಯಿಂದ [illegible] [illegible]-
ತ್ತುವರು. ಇದನ್ನು ಚೌಕಸಿ ಮಾಡಿ ಪತ್ರಕರಿಗೆ ತಾರೀಖು-
೧೫ನೇ ಸೆಪ್ಟಂಬರ ಸಂ. ೧೮ [illegible] ಮಾಹೆಗೆ
ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಮುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.
ದಾಗರದಿಯಿಂದ ಬರೆದು ಬರಲಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ [illegible]-
ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ತಾರೀಖು ೨ ಮಾಹೆ ನವಂಬರ ಸಂ. ೧೮೭೭ನೇ ಇ.

ಸಹಿ. ಮುಕಾಮು ಬೆಳಗಾಂವಿ

(Signed) Chanbasapa B. Kurur

ಡೆಪುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಜಿಲ್ಹಾ
ಬೆಳಗಾಂವಿ.

Vivek Chintamani

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ಪ್ರಮಾಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಚೇತನಾ
ತ್ಮಕವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ। ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವೇದ-
ವೇದಪ್ರವರ್ತನು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ಗ್ರಂಥವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಮಾ
ಋಗ್ವೇದ। ಯಜುರ್ವೇದ। ಸಾಮವೇದ। ಅಥರ್ವಣವೇ
ದ ಎಂಬ ಸ್ವರೂಪವೇದಂಗಳೀಶ್ವರ ಪ್ರಣೀತವೆಂದು ಹೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವೇದಂಗಳಲ್ಲಿ॥

ವೇದಪ್ರಭೇದಗಳು

ಋಗ್ವೇದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಯಜು
ರ್ವೇದವು ನೂರೊಂದು ಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಸಾಮವೇ
ದವು ಸಾವಿರ ಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಅಥರ್ವಣವೇದವು ಒಂಬ
ಭೇದವಾಗಿರ್ಪುದು॥

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ.೯

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ದಶಂಬರ ೧೮೬೭

Physical Geography.

ಭೂಗೋಲಶಾಸ್ತ್ರವು.

ಹಿಮಪಾತರೇಷೆ ಅಂದರೆ ಬರ್ಫಿನರೇಷೆ ಭೂಮಿಯ ಮಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಬರ್ಫು ಹತ್ತುತದೆಯೋ ಇದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಷೆಯು ಎತ್ತರವು ಯಾವದಾದರು ಸ್ಥಳದ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಹವೆಯ ಮೇಲೆ ಅಮಲ ನಡೆಯುವ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಷೆಯು ಉಷ್ಣಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಹು ಎತ್ತರದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಟಿಬಂಧದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋದಹಾಗೆ ಅದು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಷೆಯು ಶೀತಕಟಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತದೆ.

ಅಂಶವು.	ಉಷ್ಣಮಾನದ ಅಂಶ	ಘಾಟುಗಳು.
	೮೧°	೧೬೦೦೦

ವಯಸ್ಸು.	ಉಷ್ಣಮಾನದ ಅಂಶ.	ಘಾಟುಗಳು
೧೦	೮೧°	೧೬೫೦೦
೨೦	೭೮°	೧೬೦೦೦
೩೦	೭೧°	೧೪೦೦೦
೪೦	೭೦°	೧೦೦೦೦
೫೦	೫೩°	೬೦೦೦
೬೦	೪೫°	೫೦೦೦
೭೦	೩೮°	೧೦೦೦
೮೦	೩೨	೦

[illegible] ತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ [illegible] ಎಂದರೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ೧೬೦೦೦ ಘಾಟು ಹೋದರೆ [illegible] ಹೋದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು. [illegible] ಅಂಶಗಳ [illegible] ಇಲ್ಲ [illegible]. ಇದು [illegible]. ಇದರ ಕಾರಣವು [illegible] ಸೂರ್ಯನ [illegible]

ಜಡ ಮೇಲೆ ಎಂದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ದ್ರವರೂಪ. ಕ್ರಾಂತಿವೃ
ತ್ತಗಳ ನಡುವಿನ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಚಲನೆಗೆ ಕಾಲ ಕಲ್ಪನೆ॥
ಹಾಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅವನ ಪ್ರಕಾಶವು ಅತ್ಯಂತ ಬಿಸಿ-
ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ನಿಮಿತ್ತ ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಉ-
ಷ್ಣಮಾನವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಮವತೀ ರೇಖೆಯು-
ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು ನಿಶ್ಚಿತವೇ ಸರಿ — ಎತ್ತರ ಆಕಾಶ-
ಉಷ್ಣವು ಯಾಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡು-
ವದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಇದರ ಉತ್ತರವು ಅದರ ಬುಡದಿಂ-
ತಲು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕಿರಣ-
ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶವಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣವು ಬಹಳವಾಗ-
ಬೇಕೆಂದು ಭಾಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಅ-
ತಿ ಉನ್ನತ ಪರ್ವತವು ವಿಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರು-
ವದಿಲ್ಲ. ಈ ಉನ್ನತವು ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಅಂತರಕ್ಕೆ
ಹೆಚ್ಚು ನೋಡಿದರೆ ಅತಿ ಸ್ವಲ್ಪವು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರ-
ಣಗಳ ಕಿಂತಲು ಅವುಗಳ ಪರಾವರ್ತನದ ಕೆಲಸವು ಹೆ-
ಚ್ಚು. ಬರವಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದದ್ದೇ ಸರಿ. ಸೂರ್ಯ
ನ ಕಿರಣಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಆದರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭಾಗದ ಮೇ
ಲೆ ಬೀಳುವವು. [illegible]

ತನ್ನಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಉತ್ತರದ ಭೂಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ
ದರವು ಜ್ಞಾತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಂದರದಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಪ್ರ
ನಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣವು ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವಾದ
ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣದಕಿಂತಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಂದ
ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೈಲುಗಳಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣತೆಯು ಕೂಡಿ ಬೀಳುತ್ತ
ದೆ ಹೇರಂತು ಗುಡ್ಡದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಂದ ಉಷ್ಣವು ಸ್ವಭಾವವೇ ಯ
ಪ್ರಸಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಬರುವ ಗಾಳಿಯ ಕೂಡ ಕರಿದು
ಗುವದರಿಂದ ಉಷ್ಣಕ್ಕೆ ಕೂಡಿ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳ
ವದಿಲ್ಲ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸೋಮವಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಧ
ಕಿಂತಲು ದಕ್ಷಿಣಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ
ವರ್ಷಂಪ್ರತಿಯ ಶೆಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕ
ಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಗೋಳಾರ್ಧವು ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲು
ಹೆಚ್ಚು ಥಂಡಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಆಗಿದ್ದರೂ ಯಾವಷ್ಟು ಶೆಕೆಯು ಬೀ
ಯಾಂಬುವದು ತಿಳಿದದೆ ಯೋ ಅಷ್ಟು ಶೆಕೆ ಇಲ್ಲ
ತ್ತದೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಯಿಲ್ಲಾ ಉಷ್ಣ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯೆರ
ಗೋಳಾರ್ಧದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ಪಕ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಪರ

೫. ಪಾಸಿಫಿಕ ಮಹಾಸಾಗರದ ೨೨ ಅಕ್ಷಾಂಶದ

ತ್ರ ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿ ಭೇದ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು
ವಿಷುವವೃತ್ತದಿಂದ ಸಮಾನಾಂತರವಾದ ೨೩ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿ
ಣೋತ್ತರ ಜನರಿಯೋ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಇವುಗಳ ಉಷ್ಣಮಾನ-
ವು ೧೪ - ೫ - ೧೬ - ೪ ಅದೇ ಯೆಂದು ಹಂಪೆಲಬಹುದು ಬರ
ದಿದ್ದಾನೆ. ಆಫ್ರಿಕಾ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೪೦ ರಿಂದ ಅಕ್ಷಾಂಶ-
ದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಉಷ್ಣಕಾಲದ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೬೦ ಅಂಶದ ಕಿಂತಲು
ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಗ್ಗು ನೆಲೆಯು ಸಾಗರದ ಅಕ್ಷಾಂ
ಶವು ೮೦ ಅಂಶವಿದ್ದರೂ ಉಷ್ಣಮಾನವು ೬೦ ಇರುತ್ತದೆ. ಶೀ
ತ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶೀತ ಪ್ರದೇಶದ ಅಕ್ಷಾಂಶವೆಂದೆನ್ನ-
ತ್ತವೆ. ಸಮಶೀತೋಷ್ಣದ ಬೇಸಿಗೆಯು ೧೦ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆ-
ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಗಡ್ಡೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ವೀಪದ ಸ್ಥಾನವಿಶೇ
ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಗಚೇಕೆಂದು ನಾನು ನನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಗೋಲಿಯ
ಮತ್ತು ಸಮಶೀತೋಷ್ಣದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೀ-
ತದ ಅಕ್ಷಾಂಶದಲ್ಲಿಯ ಭಾಗಗಳ ದಕ್ಷಿಣ ಶೀತಸಾಮ್ಯ
ಬಾಡಿದ್ದಾನೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೫೪ ಅಥವಾ ೫೫
ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಸಮುದ್ರ ವಾನ ಸ್ಥಳಗಳು ಶೀತವಿರುವದಿಲ್ಲ. ೪೦
ಅಂಶ ಉತ್ತರ ಗೋಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ೭೦ ಸಮಾಂತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ
... ... ಜನರು ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು-

ಬಂದದೆ. ಮ್ಯಾಜೆಲನ ಸಾಮುದ್ರಧುನಿಯಲ್ಲಿಯು ವರ್ಷ ಬ್ರಾ
ಶ್ಚಿಂಯಲ್ಲಿ ಬರಷ್ಟು ಬೀಳುವದು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇ.ಇ
ಕ್ಷಾಂಶದಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಜಾರ್ಜಿಯಾ ಎಂಬ ಸಮುದ್ರದ್ವೀಪ ಯು.ನೆ
ವಣಗಾ ಬರುವಿನಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಗೋ-
ಳಾರ್ಧ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಗೋಳಾರ್ಧಗಳ ಉಷ್ಣಮಾನದಲ್ಲಿಯ
ಭೇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮೂರು ವಿಧವು ಎಂದು ನೆನಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದ
ಲನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಉತ್ತರ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು
ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಉದಕ ಬಹಳ ವಿರುತ್ತದೆ.
ಇದರಿಂದ ಸಮುದ್ರಗಳ ದಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ವೀಪದ ಒಳಗಿನ
ದಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭೇದವು ಅವೆರಡು ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ
ಎರಡನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ವಿಷುವದ್ವೃತ್ತದ ಉತ್ತ
ರಕ್ಕೆ ಅದರ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿಂತಲು ಏಳು ದಿವಸ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರಗೋಳಾ
ರ್ಧಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾರ್ಧಕ್ಕಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣತೆಯು ಸಿಗು-
ತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವದ ಕಡೆ
ಬರತಕ್ಕ ಸಮುದ್ರಪ್ರವಾಹದ ರೂಪದಿಂದ ವಿಷುವದ್ವೃತ್ತದ ಕಡೆ
ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಉಷ್ಣ ಅಕ್ಷಾಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ
ಯೋ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ದಡೆಯು ತಂಪು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅ
ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಉಷ್ಣಮಾನವು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ತ

ರಸ್ತುದಬರಘನಂ ದೂಷಿಗೆ ಏಗೆ ಣಾಮವಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಅದಕೆ
ಉತ್ತರಸ್ತುವ ದಶದಿಗೆ ಭೂಮಿಬಹಳ್ಳ ವಾಸ್ತುರಿಂದಬರಧವ್ಯಮು.
ದಕ್ಕೆದರಿದುಬರದೆ ಅರ್ಥೇನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

Shabdmanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ.

ಹೂಂ ತದಿಷ್ಟಾನಿಷ್ಟದೊಳ್ ಪೆ.
ಯುಮುಗದೆ ಕಾಲಾಧ್ವದೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಂ ಪತ್ತಂ
ನುಡಿ ಗುಂ ಪ್ರತಿಯಂ ಪೇಳ್ದ
ಪ ಪೆಗಂ ನಾತಿಶತ್ರು ಶರಣಾಪೇಕ್ಷ್ಣಿತಿ ಯೊಳ್ ||೫೬||

ಅರ್ಥಂ - ಇಷ್ಟದೊಳಮನಿಷ್ಟದೊಳಂ ಕಾಲದೊಳ್ ಮಧ್ವ
ದೊಳಮೆಂಬ ಯಡೆ ದ್ವಿತ್ವಂ ಯಿ ಪತ್ತುಂ | ಅಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ | ತೇ
ಪ್ಪಿ ಮಂ ತೇಗದಂ | ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪೊಡೆಂ ಬಾಂಟಿದಂ | ಕಾಲಕ್ಕೆ | ಅ
ರುವಿಂ ಪೋಗ್ಗಂ ತಟ್ಟಿದಂ | ಊಡಿ ನಾನಾದಿಂ ರಾತ್ರಿಯನಿರ್ದಂ | ಪ್ರಾ-
ಣಮಂ ತೊರೆದಂ | ಅಧ್ವಕ್ಕೆ | ಅರೆಗಾವುದಮಂ ಪೋದಂ | ಮೊಗ
ವುದಮಂ ನಡೆದಂ | ಪೋದನಾದಿಗಳೊಳ್ ದ್ವಿತ್ವಮಿಲ್ಲೆಂಬುದು |
ಪುಣ್ಯಮಂ ಜ್ಞಾನವಂ ಪಡೆದಂ | ದಾನಿಯಂ ದಾನದಂ ಬೇ-
ಡಿದಂ | ಪಶುವಂ ಪಾಲಂ ಕರೆದಂ | ಶತ್ರುವಿನೊಳ್ | ಶರಣಾ-

దోర్గం హేతువినోర్గం తృతీయేయష్టం। అష్టకష్టుర్
చింటి। చరకమర్కటాలియుం మోసల్ పట్టదు। కావ్యమ-
న్నింపేర్లుప్పట్టరు। కామిని। ఊసి। పదురి। మరం। నిదం।
అర్ధక్కె। నిడియం। గుజ్జం। కేటం। కరియం। అసియం। ఇ
యం। వచనక్కె। ఒందు। ఎరడు। మూరు। ఐదం। ఈ-
రే। మూవర్। తృతీయార్ధదకత్తువిశేషార్థంప్రధమ
యష్టం। అవమాడిదం। అవనిం మాడెపట్టరు। సంబో
ధనకె। ఎలెదేవరక్షిసునిమ్మాతుంటుకాష్యం। సీ
గూడిపట్టమంటు। పిల్లెకెయుంటు। నిమ్మగూడుంటె
చిల్గాడి। సీనిల్లదివల్లమాగ్రమిభాసుతమాజా। నల్ల
రే నిన్నకాలదివదెంతిర్గమోనెవిదేకే। సంభకుంభా
జనవనాగళూర్గం। దేవతాప్రతిమెయూర్గం। హోకా
తరదూర్గం। ఆగ్నేయచిత్రదూర్గం అభిముఖకరణమ
పహారం ఎలెకన్నడికన్నసమరకేయుకేర్గ। తల్లెకా-
పపిండుమరార్గదుర్గమెకన్నుడ్డితవేత్రకోకిల్గమని
క్షేయంకంటకి। ఎలెనవేకానిన్ననిజమంకోరు।
జగమంనేంపాలనల్లోడెవికవిద్యాధరచక్రవర్తి।
శ్రీరామహృదయమెస్త్రీనా। కర్ణకమరక్షదారకనే।

ಎಳಿದಂ ಪೆಸ್ಸಜ ನಿಜ ಗತ್ರಯಮಂ। ಪಾವುದು ಮಾಪತ್ರಿ-
ದುದುದುರಿಕಮುಂ ಅದರೊಳ್ ದ್ವಿತಿಯ ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಿಸು
ಗುಂ॥

ಪ್ರವಿದಿತ ತತ್ಕರ್ಮಂ ಕ
ರ್ತ್ರವಿನಿಂ ಸಿತತಮ ಪದಾರ್ಥಮದು ನಾಲ್ಕುಂ ಭೇ
ದವನಾಳ್ಗುಂ ನಿರ್ವ
ರ್ತ್ಯ ವಿಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವೈಷ್ಯಕಮೆಂದೆತ್ರಂ॥೭೯॥

ಅರ್ಥ - ಆ ಕರ್ಮಂ ಮಾಡುವನಿಷ್ಟಮಪ್ಪ ವಸ್ತು। ತತ್ಪ್ರಯೋ
ಗಂ। ತೊಡಿಗೆಯಂ ತೊಟ್ಟಂ। ಘಾವಂ ಸೋಡಿದಂ। ಪಾದ್ರಿ-
ಯಂ ನಿರ್ವರ್ತ್ಯಮೆಂದುಂ ಕರಣಕ್ಕೆ। ಕೊಡತಿಯಿಂ ಕಡಿದಂ। ಗಡೆ-
ಯಿಂ ಹೊಡಿದಂ। ಕಲ್ಲಿಂ ನೋಯಿಸಿದಂ। ಹೇತುವಿಂದೆ। ಓಲಗ
ದಿಂ ಪಡೆದಂ। ತರಣಿಂ ಸಿಲ್ಕಿದಂ। ದ್ರವಿಣದಿಂ ಬಾಳ್ದಂ। ಸಂಯೋ
ಗದೊಳ್ ಮುಂಬು। ಸಂಗಪಡಂಬಂದಂ॥

ಅಥ ಸಂಪ್ರದಾನರೂಪಂ

ಚತುರ್ಥಿಯದು ರುಚಿಯೊಳ್ ಶ್ಲಾಘೆಯೊಳ್ ಸ್ಪೃಹೆಯೊಳ್
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳ್ ಸಂಗತಿಯೊಳ್
ನ್ನತಿಯೊಳ್ ಸಂಪ್ರದಿಯೊಳ್ ಸ್ವಭಾವಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್॥೮೦॥
ಪ್ರವಿದಿತ ಹೇತುವಿನೊಳ್ ಸಂ

ದಣಿಸಿತೆಯೊಳ್ ಪ್ರಣಾದರಸ್ಕರಣದೊಳ್.
ಧ್ವನಿಸಿದನಂ ಸ್ವಿತದೊಳ್ ಸದೃ
ಶ್ಯತ್ವಯೊಳ್ ಪ್ರತಿನಿಧಾನದೊಳ್ ಇಷ್ಟದೊಳ್ ॥೫೯॥

ಅರ್ಥ- ಸಂಪ್ರದಾನಮೆಂಬುದಾನೊಂದುವಸ್ತುವನಿ ಪನೆಂಬಪಾತ್ರ। ಅಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥಿಯಕ್ಕುಂ। ಸಂಪ್ರದಾನಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ ಗೋವಂ ಕೊಟ್ಟಂ। ತಾದರ್ಥ್ಯ। ರುಚಿಯೊಳ್। ಕ್ಷಮೆಯೊಳ್। ಮತ್ಸರದೊಳ್। ಶಕ್ತದೊಳ್। ಭೀತಿಯೊಳ್। ಉತ್ಪತ್ತಿಯೊಳ್। ಸ್ಪೃಹೆಯೊಳ್। ಸ್ವಭಾವದೊಳ್। ಕಾರಣದೊಳ್। ನಮಸ್ಕಾರದೊಳ್। ಪ್ರಣಾದರಸ್ಕರಣದೊಳ್। ಅನಿಷ್ಟದೊಳ್। ಸಾದೃಶ್ಯದೊಳ್। ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೊಳ್। ಇಷ್ಟದೊಳ್। ಪ್ರವರ್ತಿಸುಗುಂ। ರುಚಿಗೆ। ಕೊಸಂಗಲದ್ದಿಗೆ ಯಕ್ರ। ಕ್ಷಮೆಗೆ। ಶಕ್ತಿಗೆ ಕವಿಮುನಿಪ। ಮತ್ಸರಕ್ಕೆ ನವತಿಗೆನವತಿಮುರುಳಿದಳ್। ಬಿರುದರ್ಗೆಬಿರುದರ್ ನಿಗಮುವರ್। ಶಕ್ತಿಂಗೆ ಶಿತಂತ್ರಣಂ। ಹೋಗಿಗಾಣಕಂ ಭೀತಿಗೆ। ಪಾಪಕ್ಕಂ ಭುಗಂತಕ್ಕಂ। ಮುಲಗಂಜಮುಪ್ಪಂ ಹೋಕ್ಕಾದರದಾವುಸೊಂ ಹೊರು। ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ। ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆತಪಕಂ। ಮೋಹಂಡಿತನಗ್ಗಳ್। ಸ್ಪೃಹೆಗೆ। ಭವನಸುಗಜ್ಞಕ್ಕಿಗ್ಗಿಯು। ಮುಬಿನದುಂಗೆಳ್ಳಯು। ಮಾವಿಷ್ಟದುಂಟೆ

ಮವೃತ್ತಿಮಿಕ್ಕಲಂಘತ್ರಂ। ಭವಿಕಭವಿತವ್ಯತ್ರೀಯಂ। ಜ್ಞಪಂ
ಶುಭಂ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಸ್ತು ಮಂಗಳಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ। ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಂಹ
ಕ್ಕೆ ಶೌರ್ಯಂ। ಕಪಿಗೆ ಚಪಲತೆ। ಕಾರಣಕ್ಕೆ। ಸಿಂಹಸುದ್ಯೋಗಂ।
ಮಳೆಗೆ ಮುಗಿಲ್। ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ। ದೇವರ್ಗೆ ಮೊತ್ತಮಟ್ಟಂ।
ಗುರುವಿಂಗೆರಡಂ। ಪ್ರಾಣ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಗಣಕ್ಕೆ। ಮಾನಿಸ-
ರಂ ಮುಟ್ಟಿಗಕಷ್ಟಮಾಗೆ ನಡೆನಡೆವಂ। ಪಿಶಾಚಕಷ್ಟಮಾಗಿ ನುಡಿವಂ
ಅನಿಷ್ಟಕ್ಕೆ। ಆತಂಗೆ ವಿಷಮನಿಕ್ಕಿದಂ। ಆತಂಗೆ ಕತ್ತ್ರಿಯಂ
ಮುಸೆದಂ। ಸಾದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ। ಆತಂ ಈತಂ ತಕ್ಕಂ। ವಿರಾವತ್ವಕ್ಕೆ
ಸ್ವಾಮಿತ್ವಕ್ಕೆ ದೊರೆಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗೆ। ಜೀಮುತವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕ-
ರೆ ಸಲ್ಲುದು। ಅಕಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಮಾಯ್ತು। ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ। ಭಕ್ತಂ
ಗೆ ವರಮನಿತ್ತಂ। ಕೆಳೆಯಂಗೆ ಸಂತೋಷಮಂ ಮಾಡಿದಂ।

Verses from Jayamuni.

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿಭಾರತವು.

ಛಂದಸ್ಸುಲಕ್ಷಣಮಲಂಕಾರಭಾವರಸ
ಮೊಂದಿಕೆ ವೃತ್ತಿ ಸಂಗತಿ ಚಮತ್ಕೃತಿ ಯುಕ್ತಿ,
ಯೊಂದುಮಿಲ್ಲದಕಾವ್ಯಮಕಾವ್ಯಮದಕೆಂದುಜರೆದುಕಳೆ

ಯೆನುಬಂದಿ॥

ಕಂದುಕಕ್ಕೊಳ್ಳಗಾಗಿಪೇಳ್ವನೆಂದೆನ್ನನಸು.
ರಂದಮಂ ಮಾಡದೆನಗೊಂದಿತ್ತನಸುರುಳದುಕಿ,
ಯೆಂದೀ ದೇವಪುರದಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನೆಂದರಿದುಕೇಳ್ವುದೆಲ್ಲಾ
ಸುಜನರಾ॥೬॥

ಅರ್ಥ — ಛಂದಸ್ಸು ನಾಗವರ್ಮಛಂದಸ್ಸು, ಲಕ್ಷಣಂ ವ್ಯಾಕರಣಲಕ್ಷಣಂ। ಅಲಂಕಾರಂ ಉಪಮಾ ರೂಪಕಾದಿ ಅಲಂಕಾರಗಳು = ಭಾವ = ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ರಸಂ = ಶೃಂಗಾರಮುಂತಾದ ನವರಸಗಳು, ಬಂದಿ = ಹೊಂದಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ = ಲಕ್ಷಣದಿಂದಕೂಡಿದ, ಸತ್ಕೃತಿ = ಸತ್ಕಾರ್ಯವು, ಚಮತ್ಕೃತಿ = ಚಮತ್ಕಾರ ಉಳ್ಳದ್ದು, ಬಂದುಂ = ಬಂದರೂ, ಯುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ, ಕಾವ್ಯಂ = ಕಾವ್ಯವು, ಅಶ್ರಾವ್ಯಂ = ಕೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವು, ಅಕ್ಷಂದು = ಆಗುವದೆಂದು, ಜಡರು = ತಿಳಿಯಿಸಿ, ಕವಿತೆಯನು = ಕವಿತ್ವಯನ್ನ, ಬರೆದೆ = ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ಕಂದುಕಕ್ಕೆ = ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳಗಾಗಿ, ಪೇಳ್ವನೆಂದು = ಹೇಳುವೆನೆಂದು, ಎನ್ನ, ನನ್ನ, ನಸುರಅಂದಮಂ = ನಸುರ-ಹಾಗೆ, ದೂರದ, ಬರದೆ, ನನಗೆ, ದೇವಪುರದಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನು = ನಾರಾಯಣನು. [illegible]-

ತಿಯನ್ನು = ಸುಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, ಇತ್ರನು = ಶ್ರೋತೃವು,
ಎಂದರಿವು = ಹಿಂಗೆಂಬುದನ್ನು, ಯಲ್ಲಾಜನರು ಕೇಳ್ವ
ವರು॥೬॥

ಕನಕಾಲಗಡೆದು ನವನೀತಮಂ ತೆಗೆದು ಬಾ।
ಯ್ಗಿನಿದಾಗಿ ಸವಿಯದರಕೋಲ್ಗೆ ಮುಗ್ಗವಿಡಿದು ರಸ।
ವನಿ ಕರಿಸಿದೊಡೆ ಕಕ್ಕದ ಸುಕಭಾಗದ್ಪುದೆ ಹೋಕತೆ ಕಾವ್ಯ
ಮಂ ಕೇಳ್ವ ಮತಿಸು॥

ಜನಿಸಿದವದಾರ್ಥರುಂ ಬ್ಗದು ಸೂಕ್ತದವಿನೂ।
ತನಕವಿತೆಯೆಂದು ಕುಂದಿಟ್ಟುಜಕೂಡಿ ಪೇಳ್ದ।
ವಸೂಗ್ಲಾದದೂಣಯಂ ಜಾಣಂದನಂದು ಮತ್ಸರದ-
ಮ್ಮ್ಗದಾಲಾಸುವರು॥೭॥

ಅರ್ಥ— ಕನಕಾಲ = ಕನಕಾಲವನ್ನು, ಗಡೆದು = ಕಡೆದು, ನವನೀತಮಂ = ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು, ತೆಗೆದು, ಬಾಯಿಗೆ, ಇನಿದಾಗಿ = ಸವಿಯಾಗಿ, ಸವಿಯದೆ = ತಿನ್ನದೆ, ಅರಕೋಲ್ಗೆ = ಆ ಕನಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮುಗ್ಗವಿಡಿದು = ಮುಗ್ಗಿಯಹಿಡಿ ರಸವನೆ = ಆ ಹಾಲವನ್ನೆ, ಕರಿಸಿದೊಡೆ = ಕರಿಸಿದರೆ, ಕಕ್ಕದು = ಹಿಂದಿದ, ಸುಕಭಾಗೆ = ಅಕಲ್ಗೆ, ಹೋಕತೆ = ಕುಂದದೆ (ಇಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವು) ಕಾವ್ಯಮಂ = ಕಾವ್ಯವನು

ಕೇಳ್ದು = ಕೇಳಿ, ಮಥಿಸಿ = ವಿಚಾರಿಸಿ, ಜನಿಸಿದ = ಹುಟ್ಟಿ
ದ ಪದಾರ್ಥಚಯಂ = ಆ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು, ತಿಳಿದು, ಮೋ
ದದೆ, ಅಭಿನೂತನಕವಿತೆಯೊಂದು = ಹೊಸ ಕವಿತೆಯೊಂದ
ನ್ನು, ಬಿಟ್ಟು = ತೋರಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಜಗದೊಳೆ ತನ್ನ ಹೆಸರ
ಕೇಳ್ವನೊಳ್ = ಆ ಗ್ರಂಥಕಾರನಲ್ಲಿ, ಅವರೊಳಗಣ
ಯಾವ ಕೊರತೆಯು, ಇಲ್ಲದಂಬ ಕೈಳ್ಳ, ಜಾಣರು
ದಂ = ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಮತ್ಸರವಂ = ಹೊಟ್ಟೆ
ಕಿಚ್ಚನ್ನು, ಉಳಿದು = ಬಿಟ್ಟು, ಆಳುವರು = ಕೇಳ್ಪ
ವರು ||

ಜಾಣರಂತವರದೂಗಿಸದೆ ಮಣಿದೊಪ್ಪಿದ |
ಘ್ರಾಣಯಂ ಬಹುದೆಂದು ನಗಿಸೋತ್ರಿಯಿಂದನಿ |
ವಾಣೀಮುರನಿಲಯಲಕ್ಷ್ಮೀವರರ ಶಾನೆನಂಗಿತನುಗ
ಲಾನಿಮಿಣಾಸು ||

ವಿಶೇಯಿಂ ನಾನದಂ ನುಡಿಸುವಂದದೊ ತಿಂನ
ವಾಣಿಯಿಂ ಕವಿತೆಯಂ ಪೇಳ್ವಸಿದನೆಂದರಿದು |
ಕೇಣಮಂ ತೊರೆದು ಮಚ್ಚುದಲಿಸುವರಂ ಜಗದುಳಿವಿದೆ
ಕರು ಕೇಳ್ವ ಕಸು ಜನರು ||

ಅರ್ಥ — ಜಾಣರನ್ನು | ತಲೆದೂಗಿಸದೆ = ತಲೆಯನ್ನ

ತೂಗಿಸಲಿ। ಮುಡಿದೊಡೆ = ಮುಡಿದರೆ, ಅಪದ್ದಕ್ಕೆ = ಆ-
ಗಾಡ್ರದವರಿಗೆ। ಭಾಗ್ಯಂ = ಸೌಂದರ್ಯವು, ಬ-
ರುತಂದು = ಬರುವರೆಂದು, ಸರಸ್ತೋತ್ರಂ = ಮನೋ-
ಹರವಾಕ್ಯದಿಂದ। ಗೀರ್ವಾಣಾಮರನಿಲಯಲಕ್ಷ್ಮೀವರಂ =
ನಾರಾಯಣನು, ಸಂಗೀತಸುಕಲಾ = ಗಾನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ನಿ-
ಪುಣನು = ಜಾಣನು, ತಾನೆ = ತಾನಾಗಿಯೇ, ಶ್ರೀಗೇಯಂ-
ದೆ, ಗಾನಮಂ = ಸಂಗೀತವನ್ನು, ಮಣಿಸುವಂದದೊಲ್ =
ಮಣಿಸುವಹಾಗೆ, ಎಂತೆಂತ, ವಾಣಿಯಂ = ವಾಕ್ಯದಿಂ-
ದ। ಕವಿತೆಯಂ = ಕವಿತ್ವವನ್ನು, ಪೇಳ್ವಸಿದನು = ಹೇಳ್ವ-
ಸಿದನು। ಎಂದು = ಹೇಗೆಂದು, ಅರಿದು = ತಿಳಿದು, ಕೇಣದುಂ-
ಕ್ರೀಡಿಸಿದನು। ತೊಲರು = ಬಿಟ್ಟು, ಮುರುಡಿಸುವರಂ = ದೂ-
ಷ್ಟಿಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು, ಜರೆದು = ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕವಿಜರ-
ರು = ಕವಿಗೊಟ್ಟು, ಸುಜನರು, ಕೇಳ್ವರು = ಕೇಳುವರು।

ದುಷ್ಟೌಘಘೋರತರವಿಷವದನದಿಂದಸಂ।
ದಷ್ಟಮಾನಿರುತಿದೋಷಂ ದೋಷಮಿದೋಷಂ।
ನಷ್ಟಕೇತಿ ಯಾದೊಡಂ ಚಂದ್ರನಂತೆ ನಿಕಾವ್ಯರಸಂ
ಸುಮನಸಗೆ॥
ಇಷ್ಟಮಾಗಲಿ ಸಮಾಜದಿಂ ನಾವನಾದೊಡಂ।

ಕಷ್ಟವಂ ಬಗೆವವಂ ಘೋರಂಗೆ ವಿರಹಿಗಂ।
ದೃಷ್ಟಾಂತಮಾಗಿ ಸಲ್ಲ ಧರಾವಲಯದೊಳ್ಸಂದೇಹಮೇ
ನದರೊಳ್॥೯॥

ಅರ್ಥ:- ದುಷ್ಟಾತ್= ನೀಚನಿಂ ಬಳಿಕ, ಘೋರತ
ರ= ಅತಿಭಯವಾದ, ತೀಕ್ಷ್ಣವದನದಿಂದ= ಕೆಟ್ಟವಿಷದ-
ಹುಳುವಿಂದ, ಸಂದಷ್ಟಮಾಗಿ= ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಇರು
ತ್ತಿರ್ದೊಡಂ= ಇದ್ದರು, ದೋಷಮಿರ್ದೊಡಂ= ದೋಷಗಳಿ
ಟ್ಟ ರಾತ್ರಿಯಿದ್ದರು, ನಷ್ಟಕಲೆಯಾದೊಡಂ= ನಾಶವಾಗಲ್ಪ-
ಟ್ಟ ಕಳೆಯುಳ್ಳವನಾದರು, ಚಂದ್ರನಂತೆ= ಚಂದ್ರನ ಹಾಂಗೆ,
ಬಂದ= ನಂದನ, ಕಾವ್ಯರಸಂ= ಕಾವ್ಯದ ಅಮೃತವು,
ಸುಮನಸರ್ಗೆ= ದೇವತೆಗಳಂ ಬಲ್ಲಾಣರ್ಗೆ, ಇಷ್ಟಮಾಗ
ದೆ= ಇಷ್ಟವಾಗದೆ, ಮಾಣದು= ಬಿಡದು, ಬಿ-
ಡೋಣ್ಣಿತಂಬರ್ಥವು, ತಾವನಾದೊಡಂ= ಯಾವನಾ
ದರು, ಕಷ್ಟವನ್ನು, ಬಗೆವವಂ= ಭಾವಿಸುವವನು, ಘೋ
ರಂಗೆ= ಕಳ್ಳಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ವಿರಹಿಗಂ= ಜಾರಮನುಷ್ಯ
ಗೆ, ದೃಷ್ಟಾಂತಮಾಗಿ= ಸಾಮ್ಯವಾಗಿ, ಧರಾವಲಯದೊ
ಳ್॥ ಭೂಮಿಯುಳ್ಳ ಸಲ್ಲ= ಸರಿಯಾದವಸ್ತುವು, ಇದ
ರೊಳ್= ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸಂದೇಹಂ= ಸಂಶಯವು,

ಏಣಸು = ಏಣಿಲ್ಲವು ॥೯॥

Notices.

ನೋಟಿಸುಗಳು

ಶಬ್ದಮಂಜರಿ.

ಜೈಮಿನಿ ರಾಜಶೇಖರ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಸುಳುವು ಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ, ನಾನು "ಶಬ್ದಮಂಜರಿ" ಎಂಬ ಕೋಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ಇದರೊಳಗೆ ಅಮರಕೋಶದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಶಬ್ದಮಂಜರಿ ಎಂಬ ಹಳಗನ್ನಡ ಕೋಶದೊಳಗಿನ ಹಳಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು, ಧಾತುಪಾಠದೊಳಗಿನ ಧಾತುಗಳು, ನಾನಾರ್ಥ ಕೋಶದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು, ತದ್ಭವ ಶಬ್ದಗಳು, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು, ಕೂಡಿ ಅಂತು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ (೧೨೦೦೦) ಶಬ್ದಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಯಾವತ್ತು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರೆದು, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಬರೆದು, ನಾಮಪದ ಕಾರಕ, ವಿಶೇಷಣ, ಕ್ರಿಯಾಪದ, ಅವ್ಯಯ ಮುಂತಾದ ವ್ಯಾಕರಣದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಕ್ಷರ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ತೋರಿ-

ಅನಿಸ್ತ್ರೀನ. ಇದರ ಹೊರತು ಈ ಮುದ್ರೆಗಳ ಕಲೆಯನ್ನರಿತ
ಪುರಕಟ್ಟಮಂಜರಿಯಾಗಿನ ೧೧೯ ನಾಥಿಸಕನನ್ನು ಅನ್ವ
ಸಾಳವಾನಿ ಬರೆದು, ಇಂಥಾ ಕಟ್ಟವು ಪುಷ್ಟಸೇವಾಥಿಸಕರು
ಳಗುಂಪೆಂಬದನ್ನು ತೋರಿಸಿಂಗದೆ. ಜಂಪುಮನಿ ರಾಜ-
ಕೇಸರಿ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಂತ
ಜನವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಈ
ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಬಹು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ
ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಅಷ್ಟಪತ್ರೀ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಮಂಗಳ
ವಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಯ ಅಚ್ಚು ಕೂಡದೊಳಗೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಿ
ಕರಿಸುವನು. ಇದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ೭೦ ಪತ್ರ ರವ
ಪ್ರಕಟವಾದಿತು. ಇದರ ಕ್ರಯವೇನೆಂದರೆ, ಮುಂಗಡ ಹಣ
ಕೊಡುವವರು ಒಂದು ಪ್ರತಿಗೆ ೨॥ ರೂಪಾಯಿ, ಮುಂದೆ
ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಮುದ್ರೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡು
ವರು ೨।।। ರೂಪಾಯಿ, ಸಹಿಮಾಡದೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ
ಳುವವರು ೩ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು. ಈ ಮು
ದ್ರೆಗಳನ್ನು ಬರೆಸುವವರು ಮಹಾರಾಜಶ್ರೀ "ಭುಜಂಗರಾವ
ಜಿ ಅಪ್ಪಾ ಮಾಲಗಾರ" ಪ್ರಿನಸಿಪಾಲ ಶ್ರೀ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ರಾಜ
ಬೆಳಗಾವ ಇವರ ಕಡೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರತಿಯ ಹಣಾಂಗಳ

ನೇಣ್ಣಾವಿಯ ಕೈಬ್ರು ಅಂತಿಂಗಳ ಅಪ್ಪರ ಕೊಳ್ಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ ಠಿಂಕರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವೆವೆಂದು ಬರೆದು ಸಹೀ ಮಾಡಿ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಟಿಕೀಟ ದಫ್ತರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮೇ॥ ಅಥವಾ ಜೂನ ತಿಂಗಳದೊಳಗೆ ಅವರವರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವೆವು.

ಮುಂಗಡ ಹಣವ ಕಳುಹಿಸುವವರು ರುಪಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಹುಂಡಿಯಾಗಲಿ, ಅರ್ಧಾ ಆಣೇದ ಟಿಕೀಟುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಾ॥ ಗೂ ಪಾದರ ಮುದ್ರಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವದಿದ್ದರೆ ಪಾದರಿ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರಿಗೆ ಪೋಷ್ಟೇಜ ಟಿಕೀಟವನ್ನು ಹಾಕಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅವರು ತಿಳಿಸುವರು.

ತಾರೀಖು ೭ ನೇ ಮಾರ್ಚಿ ೧೮೬೮ ನೇ ಸಂವತ್ಸರ

ಶ್ರೀ. ಯಾಸಿಬಿ

सही गंगाधर मडिवाळेश्वर.

ट्रान्सलेटर ए. बेळगांव.

Notice

ನೋಟಿಸ.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲಮಾಸ್ತ್ರರಿಗೆ ಈ ನೋಟಿಸಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ—

ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಯೆರಡು ಸಾರೆ ಯಿನ್ಸ್ಪೆಕ್ಷನ ಯಿಂತೆ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಾಲೇ ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಾಗ್ಗೆ ಮಾಸ್ತರರು ತಂತಂಮ ದಿವಾಂ ದಫ್ತರದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಹೊರತಿಂಗಳ ತನಕ ಬೇಕಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಿಂಥೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬರಿಯಬೇಕು. ಪರಂತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರಿಯದೆ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರಿಯಬೇಕು. ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಯಾವ ಮಾಸ್ತರರಾದರು ಖಲಿತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಯಿಂಥೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಆ ಮಾಸ್ತರರು ತಾವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂಮ ಯಿಂಥೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಬಾರದು.

ತಾರೀಖ ೯ ನೇ ಮಾಹೆ ಡಿಜಂಬರ ಸಂನ ೧೮೬೮ನೇ ಯಿಸವಿ ಮುಕ್ಕಾಂ ಅಥಣಿ.

(Signed) Chanbasapa K.

ಡೆ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಬೆಳಗಾಂವಿ.

Notice.

ನೋಟಿಸು.

ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ. ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ. ಮುಂಗಡ ಪುಸ್ತಕ ಭಿಮಾಜಿ ನಾರಾಯಣ ಬಳ್ಳಾರಿ ಇವರಿಗೆ ನೇಮಣೂಕ ಆದ ಮಾದರ್ಲೋಪ್ಪು ಸಾಲಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆವದಿ ಮೇಲೂ ನಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕವಾದರೂ ಛಾಪಿಸಿ ಇಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ವರಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಂಜೂರಿಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ೧ ರುಪಾಯಿ ದಂಡ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

೨ ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಸ್ತರರು ರಜಿಷ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ದರತಿಂಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಮಾಡುವ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲ. ಹಷ್ಟೆ ಆಸ್ತ್ರರಲ್ಲಿ ೨ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಂದುಹಾಕಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರೆ ದಾಖಲುಮಾಡಬೇಕು. ದರತಿಂಗಳ ತೆಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ತಿಂಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿರುವದು ಅದನ್ನು ಬರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗುವದು.

೩ ಬಹಳ ಮಾಸ್ತರರು ಹಜೇರಿ ಬುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಬರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಿಂದಲೇ ಬರಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು.

೪ ಲೋಕಲ ಫಂಡದ ಶಾಲೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದ ವಿನಹಾ ಅ-
ರ್ಧ ಆಣೆ ಫೀ ವಸೂಲು ಮಾಡಬಾರದು. ಎಂಬದಾಗಿ ನಿಶ್ಚ-
ಯಿಂದ ಬಹಳ ಹುಡುಗರು ಕೊಟ್ಟಿರಲು ಕೆಲವು ಮಾಸ್ತರರು ಅ-
ದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಆದೆ. ಶಾ-
ಲೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದೆ ಇರಲು ಫೀ ವಸೂಲ ಮಾಡಿದಂತೆ ತಿಳಿ-
ದು ಬಂದರೆ ಮುಲಾಜೆ ಮಾಡಿದಂಥ ಮಾಸ್ತರರ ಕಡೆಯಿಂದ-
ಆ ಹಣವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

೫. ಎಷ್ಟೋ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೮ ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಡುಗ-
ರು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಮುದುಕರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಆಗಿರು-
ವದಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಾಸ್ತರ-
ರನ್ನೋ ಮಾಡಿತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ತಾವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗು-
ತ್ತಾರೆ. ಹಜೀರಿ ಬುಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರ ಬಂದ ತಾರೀಖು ನೋ-
ಡಿ ಅದರ ತಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಆಗಿರುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬು-
ವದು ಬಹಳ ಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾಯಿತು.

೬ ಫೀ ರೆಜಿಸ್ಟರ ಬರೋಬರ ಇಟ್ಟಿಯಿಂದ ಇರುವವರ ಪತ್ತೆಯಿಂ-
ದ ಹಜೀರಿ ಬುಕ್ಕಿನೊಳಗಿನ ಸರಾಸರಿ ಕೂಡ್ಸಿದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕೂ-
ಡ್ಡ ಹುಡುಗರ ಕಡೆಯಿಂದ ಫೀ ವಸೂಲಾದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕಿಗಳ-
ನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ತೋರಿಸಿ ಇಂಥವರ ಹಾಜರೀತಿ ಕೊಳ್ಳಗೆ ಬರೀ-

ಮಾಡುತ್ತ, ಹೋಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ತಪಾಸ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ
ಅಡ್ಡಿ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಿಳಿಯುವದು

ತಾ॥ ೧೬ ಮಾಹೆ ಡಿಸೆಂಬರ ಸನ ೧೮೭೫ ಇಸ್ವಿ
ಸಾ॥ ಮುಕ್ಕಾಮ ಧಾರವಾಡ.

(Signed) Ganesh Vinayak Bapat.
ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ
ಜಿಲ್ಹಾ ಧಾರವಾಡ.

Viveka chintamany

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ.

ವೇದವಾಕ್ಯಸ್ವರೂಪ.

ಮು॥ ಪ್ರಮಾಣ ವೇದಂಗಳಾದೊಡೆ। ವಿಧಿವಾದ। ಅರ್ಥವಾದ। ಮಂತ್ರವಾದ। ನಾಮಧೇಯಂಗಳೆಂಬ। ಮುಖ್ಯಭೇದದಿಂ ನಡು-ವು। ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಯೋಗಂ ಹೋಮಾದಿ ಪುರುಷಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಾಜ್ಞೆಯಿಂದೆ ಮಾಡುವ ಸರ್ವಂ ವಿಶೇಷಂಗಳಿಂ ತಿಳಿಸಿ। ಧರ್ಮದೊಳ್ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುದಂ ಬುದ್ಧಿ ವಿಧಿವಾದವೆನಿಸುವದು। ಸಂಧಿಗಳಂತೆ ಅತಿಶಯಾರ್ಥ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂದ ಬಹುಪ್ರಕೃತಿಯಿಂ ಅರ್ಥವಾದವೆನಿಸುವದು। ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡಲ್ಪಡುವಂತೊಪ್ಪುವದೇ-

ಮಂತ್ರವಾದವನಿಸುವವು। ಜನನೀಜನಕರಂತೆ ಯಾನಾದಿ
ಗಳಿಗೆ ಕಿಸರಂ ಶೀಘ್ರದೀ ನಾಮಧೇಯಮಪ್ಪುಂ

ವೇದಾಂಗಗಳ್.

ಮತ್ತಮಾವೇದಕ್ಕೆ। ಪಾದ। ಹಸ್ತ। ಮುಖ। ಘ್ರಾಣ। ನೇತ್ರ ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳಾದಕ್ರಮದಿಂ। ಛಂದಸ್ಸು। ಕಲ್ಪ। ವ್ಯಾಕರಣ। ಶಿಕ್ಷೆ। ಜ್ಯೋತಿಷ। ನಿರುಕ್ತಿ। ಗಳೆಂಬಿವಿ ಷಡಂಗಂಗಳಪ್ಪವಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸೇ ಮಂತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಂ ಅಕ್ಷರದ ಗಣನೆಗಳಂ ಮಾಡುವದು। ಕಲ್ಪವೇ ಅಶ್ವಲಾಯನೀಯ ಬೋಧಾಯನೀಯ ಆಪಸ್ತಂಭೀಯಾದಿ ಸೂತ್ರ ರೂಪದಿಂ ಯಜ್ಞ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು। ವ್ಯಾಕರಣವೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಯಂ ಸಮರ್ಥಿಸುವದು। ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಉದಾತ್ತಾನುದಾತ್ತ ಸ್ವರಿತ ಪ್ರಚಯಂಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಸ್ವರಕರಣ ಪೂರ್ವಕ ಮಾದ ವರ್ಣೋಕ್ರಮದಿಂ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಕವ ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು। ಜ್ಯೋತಿಷವೇ। ಲಗ್ನ। ತಿಥಿ। ನಕ್ಷತ್ರ। ಯೋಗ। ಕರಣಾದಿಗಳಿಂ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಂಗಳಿಗೆ ಕಾಲಂಗಳಂ ತಿಳಿಸುವದು। ನಿರುಕ್ತಿಯೇ। ವೈದಿಕ ಶಬ್ದನಿರ್ವಚನಮಂ ನಿಯಮಿಸುತ್ತಿರ್ಪುದು॥

ಉಪಾಂಗಗಳು.

ಇವುಗಳು। ಮೀಮಾಂಸೆ। ನ್ಯಾಯ। ಪುರಾಣ। ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕುವೇದಗಳಿಗೆ ಉಪಾಂಗಂಗಳಪ್ಪುವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರ್ಪ್ಪುವು॥

ಉಪವೇದಗಳು.

ಇವುಗಳು। ಆಯುರ್ವೇದ। ಅರ್ಥವೇದ। ಧನುರ್ವೇದ। ಗಾಂಧರ್ವವೇದಂಗಳೆಂಬವೇ ಉಪವೇದಚತುಷ್ಟಯಂಗಳಪ್ಪುವುಗಳಲ್ಲಿ। ಆಯುರ್ವೇದವೇ। ವ್ಯಾಧಿನಿದಾನ। ವ್ಯಾಧಿಚಿಹ್ನೆ। ಮಂತ್ರೌಷಧಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಂದ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿಗಳಂ ತೋರಿಸುವದು। ಅರ್ಥವೇದವೇ। ದಕ್ಷಿಣೆ। ಆಜ್ಯ। ಚರು। ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಪುದರಿಂ ಧರ್ಮಾದಿಚತುರ್ವರ್ಗ ಸಾಧನಮಾಗಿಹುದು। ಧನುರ್ವೇದವು ಶತ್ರುಜಯಾರ್ಥಮಾಗಿಯೇ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು।। ಗಾಂಧರ್ವವೇದವು ಸಾಮವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿಹ ಸರಿಗಮಪಧನಿಯೆಂಬ ಸಪ್ತಸ್ವರಗೀತಪ್ರಬಂಧಗಳಂ ಸಂಭಾವಿಸುತಿರ್ಪ್ಪುದು॥

ಉಪನಿಷತ್ತು.

ಇವುಗಳುಶತರುದ್ರ। ಬೃಹದಾರಣ್ಯ। ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ। ಕೈವಲ್ಯ

జాబాలిస్వర్గ| కఠవల్లీ| కాత్యాయన| బృహన్నారాయ
ణా| హంస| పరమహంస| బాష్కల| బ్రహ్మబిందు| ఆరుణి|
అమృతబిందు| ఛాగేయ| పైంగబ్రహ్మ| జాబాలి| తేజో
బిందు| వాజసనేయ| బోధాయనీయ| ఆశ్వ-
లాయనీయ | మైత్రాయణీయ| సాంఖ్యాయనీ
య| భాగురాయణీయ| శౌనకీయ| శివసంకల్ప
వణి| ఈశావాస్య| కల్పవల్లి| నిరాలంబ| తైత్తిరీయ
ఛాందోగ్య| కౌషీతకీ| మాండూక్య| ముద్గల| మ
ఠర| తెంబవాండలాదవి| శతోపనిషత్తులగళ
ల్లిజ్ఞానాంగమైన భస్మరుద్రాక్షాదిగళ్ బ్రహ్మజ్ఞా
నకరము| విపరాసు తిపర—

స్మృతులు.

బృహద్యమస్మృతి| అత్రిస్మృతి| హారీతస్మృతి| విష్ణు
స్మృతి| యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి| ఉశనస్మృతి| అంగిరస్మృ
తి| యమస్మృతి| ఆపస్తంబస్మృతి| సంవర్తస్మృతి|
కాత్యాయనస్మృతి| బృహస్పతిస్మృతి| పరాశరస్మృతి|
వ్యాసస్మృతి| శంఖలిఖితస్మృతి| దక్షస్మృతి| గౌతమ
స్మృతి| శాతాతపస్మృతి| వసిష్ఠస్మృతి| గర్గలిఖితస్మ

ಯನಾಮಧೇಯವು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಕ್ರಮವಾದ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳವುಗಳೊಳಗೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಗೌತಮ ಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು। ಆ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ! ಜಾತಿ। ವರ್ಣ। ಆಶ್ರಮಾಚಾರಂಗಳುಂ ದಾಯವಿಭಾಗಾದಿ ನೆಂಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಭೇದಗಳುಂ ಮಹಾಪಾತಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂಗಳುಂ ವಿಧಿಸುವದಹೊಳಗನೆ । ಸಂಮಿ। ಕಂನಡಿಗ। ಆಂಧ್ರದ್ರಾವಿಡರೆಂಬವರೀನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಕ್ಷತ್ರಿಯ। ವೈಶ್ಯ। ಶೂದ್ರರೀ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳವರಲ್ಲಿ॥

ಷೋಡಶಕರ್ಮಾದಿ.

ಗರ್ಭಾಧಾನ। ಪುಂಸವನ। ಸೀಮಂತ। ಜಾತಕರ್ಮ। ನಾಮಕರಣ। ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ। ಚೌಲ। ಉಪನಯನ। ಉಪಾಕರ್ಮ। ಉತ್ಸರ್ಜನ। ವೇದವ್ರತ। ಗೋದಾನಕ। ಸ್ನಾತಕ। ವಿವಾಹ। ಸ್ಮಾರ್ತಾಗ್ನಿಹೋತ್ರ। ಶ್ರೌತಾಧ್ವರೀಷ್ಟಿಕರಗಳೆಂಬ ಷೋಡಶಕರ್ಮಗಳೊಂದೆನೆಯು। ಯಜನ। ಯಾಜನ। ಅಧ್ಯಯನ।

ಅಧ್ಯಾಪನ । ದಾನ । ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗಳೆಂಬ ಷಟ್ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದ ಹರಿಯುಂ ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೆಯುಂ ಕೂಡಿದಾತನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಪ್ಪಂ॥

ಕ್ಷತ್ರಿಯಕರ್ಮ

ಬಳಿಕ ಪ್ರಜಾಪಾಲನ । ಯಜನ । ಅಧ್ಯಯನ । ದುಷ್ಟಮೃಗಪಕ್ಷಿಶತ್ರುಸಂಹಾರ । ಅನ್ನದಾನ । ವಸ್ತ್ರದಾನ । ಭೂದಾನ । ಕನ್ಯಾದಾನ । ಹಿರಣ್ಯದಾನ । ಗೋದಾನ । ಉಭಯಮುಖಿಗೋದಾನ । ಮಹಿಷೀದಾನ । ಅಶ್ವದಾನ । ಶ್ವೇತಾಶ್ವದಾನ । ಕಾಲಮುಖದಾನ । ಮಹಾಮೇರುದಾನ । ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಾನ । ವಿದ್ಯಾದಾನಾದಿ ಮಹಾದಾನ । ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಮಾಡಿ । ದೇಶಕಾಲಪಾತ್ರಪರೀಕ್ಷಿಸಿ । ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ್ಯಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮಾನುವರ್ತನಾತನೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಪ್ಪಂ॥

Atmosphere, Rain, Dew, and lightning

ವಾಯುವು, ಮಳೆಯು, ಮಿಂಚು.

ವಾಯುವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದು; ಆದರೂ ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವದು. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಇತರವಾದ ಎಂಥಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ವರ್ತಿಸುವದು. ಅದು ಮೇಲೆ ನಾಲ್ವತ್ತು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯವಾದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಚಲನೆಯ ಪರಿಮಾಣವಾಗಿ ವಾಯುಉಂಟೆಂದು, ದೃಕ್ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನೆಲದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ನೆಲಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ಸಮುದ್ರಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ತೆಂಕಲಿಂದ-ಬರುವ ಗಾಳಿ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಬಡಗದಿಂದ ಬರುವ ಗಾಳಿ ಬಡಗಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಬಹಳ ಬಿರುಸಾಗಿ-ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಸುಳಿಗಾಳಿ ಎಂತಲೂ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು. ಹ-ಡಗಿನ ಹಾಯಿ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಚನ್ನಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೆ ನಾವೆಯು ನಡೆಯುವದು.

"ಗಾಳಿಯಿಂದ ಕಾಳು ಹಾರಿದರೆ ಕೋಳಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬೀತೇ!"

ಎಂತಹ ಶೈತ್ಯ, ಛಾಯೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಕಾಶ ಮೂಡಿದರೂ ಛಾಯೆ ನ್ಯೂನ ಹೊಂದರೆ, ಯಾವ ಜಂತುವಿನಾಗಲಿ ಜೀವವುಳಿಯದು, ಅನ್ನಧಾನ್ಯಗಳಾಗದು, ತರುಗುಲ್ಮಲತಾದಿಗಳು ಬೆಳೆಯಲಾರವು, ಮಾನುಷ್ಯಜೀವ ಅರೆ ಕ್ಷಣವೂ ಉಳಿಯದು.

« ತಂಪಾಗಿ ಕಂಡರೆ ಮಂಗನಾದರೂ ಉಪ್ಪಾಗಿಸುತ್ತದೆ »

ವಾಯುವು ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ಶಾಂತವಾಗಿಯೂ ಮೆಲ್ಲವಾಗಿಯೂ, ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ತೀವ್ರವಾಗಿಯೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತವಾಯು ತಾಸಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಮೂರು ಮೈಲು ಹರಿದಾಡುತ್ತ

ಸಾಮಾನ್ಯ	"	"	"	"	೭	"	"
ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಬೀಸುವ	"	"	"	"	೩೦	"	"
ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೀಸುವ	"	"	"	"	೫೦	"	"
ಬಿರು	"	"	"	"	೭೦	"	"
ಕಠೋರ ಬಿರು	"	"	"	"	೧೦೦	"	"

« ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹಡಗು ಸಾಗದೆ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತದೆ » ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

పండుబట్టల్లవల్ల కొట్టు నీరు కాబూడు బసిలినట్లు ఇట్టి బిసెలుగా యుత్రా గా యుత్రా నీరు కటిమి యూ నువదు. పండుగడిగే నీరు తండు చేశియవచ్చి- ప్రట్టద్వారకి ఆ నీరు కా యుత్రా గా యుత్రా గుపేలున్ని క్షాలంవక్షాని సౌం యర్ కర్మ తగలుత్రా, బట్టలనీరు నటింపు కూవివాని, మిల్లక్కీరువదు. ఆవనీంయుటు వర్గసూక్ష్మ ప్రానిద్వారి కంటిగి కాంగసువచ్చు.

సముద్రమోచరాద జలస్త్రగగ్గనీరు, మెచ్చి- పొగ్గదప్రకార, క్రిందిబవపు సూయో కర్మలుండ నటియ కలవానని, పట్టువదు. ఆనె మోగుసదంధ నటియుట కార్యద్వార అప్పల్ల నలబికెంపు, తగుప్ర గొగ్గ సమిర్గ నర్గా సువదు. ఒకే పెంబట్టు జలపాత్రనె బండు నట్టుమ ట్టిపటి ఈ పాత్ర యాగ్గి కువ నటియు ముట్టకలతగలి, మనట్ట త్రాగానిమవదలంద బండు బండాని, నుటి యువకదు. తాత్రిగాళవ నటింయ ఎనారవార మొక్కు- గల్లిగ పక్కట్ట తంబూగ్గి తాసిరచి ఆ నటియు బంధు రూపవాని, మర్గ బదువదు- మర్గయుండ పక్షిత్ర- యోగాళ్లన ఉంటు. అదువిల్లడి పోయిని దీనెచుక్క

ಮುಂತಾದ ಒಂದು ಜೀನಸಾದರೂ ಮೊಳೆಯಲಾರದು ಬರ ಉಂಟಾಗುವದು.

ಬೆಳಗುಹೊತ್ತು ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ನೀರು, ಮೇಣ ಹೆಪ್ಪಿದ ಹಾಗೆ, ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಇರುವದು; ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಭೂಮಿ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಹತ್ತರದ ಹವೆಯು ತಂಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಮೊನೆಯುಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೆ ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಹತ್ತುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಜು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಂದ ಹವೆಯು ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಮೋಡವಾಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಹತ್ತರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಹೊಗೆಯುವಂಥ ಮಂಜು ಆಗುವದು. ಈ ತರದ ಮಂಜು ಬಹಳವಾದರೆ ಇಷ್ಟನಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ೧೮೬೮

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ನಿಯಮಗಳು.

ಈ ನಿಯಮಗಳು ಶಿಕ್ಷಕನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ನಡಿಸತಕ್ಕವುಗಳು. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

೧ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ನಡಿಸದೆ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಸಂಗಡ ಒಮ್ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ನಡಿಸಬೇಕು.

೨ ಒಂದು ವರ್ಗದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ನಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು.

೧ ವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಾಠವು.

ಉಚ್ಚಾರದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೋಟುಗಳ
ನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳ ಹೇಳಿ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರೆ
ಲಿಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಬಹು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ——
ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಅವನು
ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಲಗೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಬರೆಯುವರು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಹೇಳುವದೆಲ್ಲಾ ಆದ ಮೇಲೆ
ಶಿಕ್ಷಕನು ವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದು ಪದಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು
ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಎಲ್ಲರು ಬ
ರೆ ಓದೋಣದಿಂದ ಹೇಳಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗದೆ ಶಿಕ್ಷ
ಕ್ರಮವು ಬೇಗನೆ, ಹುಡುಗರ ಹಲಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪುಗಳ
ಳಿದ್ದರೆ ಅವು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾ-
ದ ಹುಡುಗನು ಸೊಲ್ಪ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ
ಸಂಶಯ ಬಿಡುತ್ತದೆಯೋ, ಅವನ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಯಾ
ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಯಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಪ್ಪು
ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆಯೋ, ಅಂಥವ
ಹಲಗೆಯನ್ನು ಮಾಸ್ತರನು ತಾನೇ ಚನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ
ಅ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತ ಹಲಗೆ ಯ ಮೇಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ—

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಅಂಕಗಣಿತದ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪಾಠ.

ಅಂಕಗಣಿತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದರೆ, ವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಅಂಕಗಣಿತದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಕ್ಕಷ್ಟು ವೇಳೆ ನೇಮಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ವೇಳೆ ತೀರಿದಕ್ಷಣವೇ, ಮೊದಲು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದವರು ಕೈ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ, ಕೈ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದವರ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಓದಿಸಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದವನ್ನು ಬೇರೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವನು ಮಾಡುವಾಗ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ತಪ್ಪಿದವರಿಗೂ, ಮೊದಲೇ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದವರಿಗೂ ಆ ಉದಾಹರಣೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳು.

ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ, ಲಿಖಿತೋತ್ತ

ಳವೆಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಡಲ್ಪ ಉಳ್ಳಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಬಳಿಕ ಉತ್ತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಆಗತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದರಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ವಿಶೇಷ ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಭಾಗವದಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತು ಬೇಸರಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ಎರಡನ್ನೆ ಉತ್ತರಮಾರ್ಗದ ಪರೀಕ್ಷೆಯು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಬಹು ಸಾವಕಾಶವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಯೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ಬಹು ಬೇಸರಿಕೆಯ ಕೆಲಸವು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಈ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಬೆರಸಿ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಪಾಠ ಕಲಿಸುವ ನಿಶ್ಚಯ.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಂಥಾ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದಾಗ್ಯೂ ತಾನು ಕಲಿ-
ಸಬೇಕಾದ ಪಾಠವನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಿ ಕೊಂಡು, ಅದರ
ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊ
ಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಮೊದಲು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು, ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ, ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ, ಯಾ
ವ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಆ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದರ-
ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಕಲಿಸು-
ವಾಗ ತೊಂದರೆ ಬೀಳದೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ವಾ
ಗುವ ಹಾಗೆಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸುಬೋಧ ವಾಗುವಂತೆಯೂ
ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ಮೊದ
ಲು ಯೋಜನಾ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಾ
ಠ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಬಹುಶಃ ತೊಂ
ದರೆ ಪಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಶ್ರಮವನ್ನೂ, ವೇಳೆಯನ್ನೂ ವ್ಯ
ರ್ಥ ಕಳೆದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉದ್ಧತನದಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ-
ತಾವ್ಹೇಳಿದ್ದು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ-
ನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಂಥ ಮಾದರಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾ
ಕಲ್ಲ.

Shabdmanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಅದುಂ ಪಂಚಮಿಯತ್ತರ।

ಪಾದಾನಕ್ಕಿದ್ದೊಳ್ಗಿರದೊದವುಗುಮಾತ್ರಂ॥

ಶಾದಾನಷ್ಟ ನಿಷ್ಕ

ಪಾಠಾಂತರ ಹೇತುವಿನೊಳ್ಗುದಯದೊಳ್ ಕ್ಕಾಗದದೊಳ್ಗೆ॥

ಅರ್ಥ – ಅಪಾದಾನದಿಂದಾವುದಾನೊಂದರಿಂ ತೊಲಗು-ವದು। ಅಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿಯಕ್ಕುಂ। ಪ್ರಯೋಗಂ। ಮರದ-ತ್ತಣಿಂ ಪಣ್ಣುದುರ್ದುದು। ಕೆರೆಯತ್ತಣಿಂ ಬಂದಂ। ಅ-ತ್ತಣಿಂ ಪಿರಿಯನೆಂಬಂತಪ್ಪವಕೊಳ್ಗಪಾದಾನಮುಂ ಮೇ-ಕೆ ಮೂಱು ವಿಕಲ್ಪಿಸುವರು। ಕೃಷ್ಣನಿಂ ಪಿರಿಯಂ ಬಲಭದ್ರಂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂ ಕಿರಿಯಂ ದುಶ್ಶಳೆಯುಂ ಬಂತೆ। ಪತ್ರ ಮಾಪಂಚಮಿ ಭಯದೊಳ್ಗಂ। ಸ್ಥಾನದೊಳ್ಗಂ। ಇಷ್ಟ ದೊಳ್ಗಂ। ಅನಿಷ್ಟದೊಳ್ಗಂ। ಹೇತುವಿನೊಳ್ಗಂ। ಉದಯ ದೊಳ್ಗಂ। ಗುರುತ್ವದೊಳ್ಗಂ ಬಿತ್ತರಿಸುಗುಂ। ಭಯಕ್ಕೆ। ಪುಲಿಯತ್ತಣಿಂ ಪಾರ್ವ ಬಂದುದು। ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ। ಸ್ವಾಮಿಪ ತ್ತಣಿಂ ನಿರ್ಗಮನಾದುದು। ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ। ರಂಭೆಯತ್ತಣಿಂ

సాముఖ్యప్రసిదుడు। అనిష్టకి। పగెయత్రసంబం
ధనేబంధుడు। తోంతుటింగె। బద్ధ్యాస్త్రసదత్రణాం
సికబంధుడు। ఉదయస్తకి। సద్భాశ్వరత్రణాంసా
క్షిదం। పిమోగె। కృష్ణనత్రణాంబలభద్రం పికయం॥

పత్తీపుల జాత్యవయవవి।
కృతలక్షణసన్నిధాన సంస్పర్శనసహా॥
సత్యసంబంధ దోర్యంత।
దత్తసంబంధదోర్యమింటు షష్టిగెయోంతం॥౯౧॥

అర్ధ – సంబంధ దోర్యషష్టియప్పం। అదుస్వామి
సంబంధదోర్యం। కులసంబంధదోర్యం। జాతిసంబం-
ధ దోర్యం। అవయవసంబంధదోర్యం। లక్షణసం
బంధదోర్యం। సన్నిధానసంబంధ దోర్యం। సంస్పర్శ
సంబంధ దోర్యం। సంబంధసంబంధదోర్యం। అ-
ప్పం। అద్దుస్వామిసంబంధకి। రాజునేయం। సాపే
కరపం। కులకి। పద్మనోంము। పద్మమోంకి। ప-
ప్పర్యం। పద్మతమ్ము। జాతిగె। ఆనె యపచ్చె।
పదుటెయ భత్తు। సెల్లయ పిండు। అవయవస్థెపు
డదో తొలంబు। పొలవసిన్య। పోతెయ స్పర్శ।-

ಪುರುಷಂಗೆ। ಪೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಾನಸಂ। ಕತ್ತುರಿಯರಾಪ್ತರಂ। ಬಂಧುವಪುರುಷ। ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ। ಕೆಳೆಯರೊಳ್। ಯೋಗ ಮುಂದು। ಅದರಕೆಲಂ। ಸಾಮೀಪ್ಯಕ್ಕೆ। ತೋಳ್ಗಳಿಂದಿ। ಕಲ್ಗ ಸಿದಲ್ಗಳ್। ನೀರಹಾವಿನ। ಸಂಬಂಧದಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ। ನೊಸಲಕಣ್ಣದೇವಂ। ತೋಳ್ಗಬಾಳ್ಗಕಾಂತೆ। ಪರಿಯ ಕೊಪ್ಪಳತಾವರೆ। ಪುತ್ರಂ ಶೇಷದೊಳ್ಗಂ। ವಸ್ತ್ರವಿಕಾರದೊಳ್ಗಮುಂಪು। ಬಾಳ್ಗದರೆ। ಅದರಮರಿ। ವಸ್ತ್ರವಿಕಾರಕ್ಕೆ। ಮೊಸ್ತಳೊಳ್। ಎಲ್ಲಾವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ ಷಷ್ಠಿಗತಮಾದುದಾಗಿ ಸಂಬಂಧಮುಂಟು॥

ಧೀರನಾವುದುತಾನಾ।
ಧಾರಮಧಿಕರಣಮಕ್ಕು ಸಪ್ತಮಿಯಕ್ಕುಂ॥
ಧಾರಣವಿಷಯವ್ಯಾಪಕ।
ಸಾರವ್ಯವಹಾರಕಾಲಸಾನ್ನಿಧ್ಯಗತಂ॥ ೬೨॥

ಅರ್ಥ — ಅವುದಾಧಾರದಧಿಕರಣಮಕ್ಕು। ಸಪ್ತಮಿಯುಕ್ತಂ ಅಧಿಕರಣಕ್ಕುದಾಹರಣೆ। ಸಾಸಿರಸ್ನಿಗ್ಧಸ್ತ್ರರಂ। ಪೆರ್ಗೊಳಾಲ್ಪ್ಯ ರನ್ನ। ಅಸಾತ್ರಮು॥ ನಿರ್ಧಾರಣದೊಳ್ಗಂ। ವ್ಯಾಪಕದೊಳ್ಗಂ। ವಿಷಯದೊಳ್ಗಂ। ವ್ಯವಹಾರದೊಳ್ಗಂ। ಕಾಲದೊಳ್ಗಂ। ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದೊಳ್ಗಂ। ವರ್ತಿಸು

సం। నిర్ధారణాయాం యుద్ధః। సుగంధమేఘ్నశ్రమయం
మేఘ జాతియత్రగుణ వస్త్రం యోగ్యమర్మ సుగంధ।
దేవనాం శ్రేష్ఠో యోగ్యమన్త్రం। క్రియాశీ। పంచార్థకాద్ది
తం నానాపృష్టం। మమదేవానాం శ్రేష్ఠః మయూరు। జాతిగ।-
రత్నం గవాం శ్రేష్ఠో నాస్తి వస్తుత్రయం। విశేషణే। యో-
గమానాం శ్రేష్ఠః। సంవత్సరే శ్రేష్ఠః చైత్రః। ద్రవ్యశ్రేష్ఠ। పంచమో
స్థ్యంశు। దశనామ శ్రేష్ఠం। ఏకస్యాశ్రేష్ఠే। వ్యవహారే। తద
మాఘ్నగర్భం। వీరణా శ్రేష్ఠ సిద్ధం। కాలశ్రేష్ఠ। వసంతమాశ్ర
ప్యందుదు। శరదామ శ్రేష్ఠ దక్షిణాయనం। ఉత్తరం। సత్రే
ధర్మే। యజ్ఞం। బహుశ్రేష్ఠో యజ్ఞం॥

ఇంతి పేర్ల విభక్తిగ।
ర్ంతు చెప్పవి మనసు యత్నేష్టే ప్రథమా॥
ధనం తారకయంద్రత్ము।
ధనం తారకయు మెల్ల షష్ఠీ మారశాంబిధ॥౯౩॥

అర్థ — ఈ పేర్ల విభక్తిగర్థ యథాసంభవములు
గా మాతం చెప్ప విమలు। అప్రథమా ధనం మాత్రం ద్వి
తీయా ధనం మాత్రం షష్ఠీ యందు। ప్రథమ ... ద ద్విగ।
వర్ణం రయు ప్రపవసవిక। ఉత్తభవద్రవ్య మాంక। సం-

ಮಾತ್ರಂ ಸಾ। ವೃಷಂ ಪಿಕೆ। ಗಸ್ತಂ ಸೋಂಕೆ। ಎನಿವರ್ಕೆ ಘನ್ಣ।
ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಧದೊಳ್ ಷಷ್ಠಿತ್ರಯೋಽಗಂ। ಎಲವೈರಾನೀಸ-
ಸ್ತಹೋಂ ಕೆಕಾಲ ವಿಕಪ ಯಾ। ನಾತಮೆ ಯತಿಂ ಹುಂ ಮನ
ಬರ್ಸಹು। ಎನ್ನಂ ಕೊಂದೆ ನಾಕಂ ಮಕಯತಿ ಅವರ್ಕಘನ್ಣ॥

ಸಾರ್ಧಾ ಪ್ರಥಮಾರ್ಧವೃತ್ತಿ।
ಯಾರ್ಧೇ ಚತುರ್ಥಾರ್ಧದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯತೃತೀಯೌ॥
ತೃತ್ಯಾರ್ಧದೊಳ್ ಪ್ರಾಪ್ತಮುಚಿತಾ।
ಮಧ್ಯೇ ಪಂಚಮಯೋರ್ಗಂ ವೃತ್ತಿ ಯಾಸಮರ್ಧ॥೬೪॥

ಅರ್ಧ-ಪ್ರಥಮಾರ್ಧದೊಳ್ಗಂ ತೃತೀಯಾರ್ಧದೊಳ್ಗಂ ಚತು-
ರ್ಥಾರ್ಧದೊಳ್ಗಂ। ಸಮಬ್ದಯದಿಂ ಪಂಚಮಾರ್ಧದೊಳ್ಗಂ
ದ್ವಿತೀಯ ಯತ್ನಂ। ಪ್ರಥಮಾರ್ಧದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯಡೆಗೆ। ಸು-
ಟ್ಟಿರ್ಸಿಂಬಲ್ಲ ನಟ್ಟಮಕ್ಕೆ ನಿರಾಯು। ತೃತೀಯಾರ್ಧ-
ದೊಳ್ ದ್ವಿತೀ ಯಡೆಗೆ। ಕೇವಲಂ ಪೊರಡಲಟ್ಟಿ ಪಿಡನಿಂಬಲ್ಲ।
ಪೊರನ ಟ್ಟಿಪಿಡನಂ ಬಾಯು। ಚತುರ್ಥಾರ್ಧದೊಳ್ ದ್ವಿತೀ-
ಯಡೆಗೆ। ಪೂರ್ವಂ ಬದ್ದಿನೆಕೊಟ್ಟನಿಂಬಲ್ಲ ಪೂರ್ವಂ ಬದ್ದಿಯಂ
ಕೊಟ್ಟನಂ ದಾಯು। ಪಂಚಮಾರ್ಧದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯಡೆಗೆಮಾ-
ಣವಕನತ್ರಣುಂ ಕಾಸ್ತ್ರಮಂ ಚಿಸಗೊಂಡನಿಂಬಲ್ಲಮಾಣ
ವಕನಂ ಕಾಸ್ತ್ರಮಂ ಚಿಸಗೊಂಡನಂ ಬಾಯು। ವೃತಿಯಾ-

[illegible]

తృతీయస్య షష్ఠయోగః।

[illegible]

[illegible]

చతుర్థ [illegible] ॥ [illegible] ॥

ಅರ್ಥ:- ಷಷ್ಠಿಯೊಳಂ ತೃತೀಯೆಯೊಳಂ ಚತುರ್ಥಿಯಕ್ಕುಂ। ಸಪ್ತ
ಮಿಯೊಳ್ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಷಷ್ಠಿ ಚತುರ್ಥಿಗಳಕ್ಕುಂ। ತೃತೀಯೆಯೊಳ್ ಕ್ರ
ಮಮಿಯಕ್ಕುಂ। ಷಷ್ಠಿಯಾಗಾದ ಚತುರ್ಥಿಗೆ। ನಾಮಾದೆಯಂ ನಾ
ಳ್ಗಾದೆಯಂ। ಕೋಡೆಯಾದೆಯಂ ಕೋಡೆಗಾದೆಯಂ। ಎಲೆಗಂ ಯಾ
ಣ್ಣಂ ಎಲೆಗಾಣ್ಣಂ। ತೃತೀಯೆಗಾದ ಚತುರ್ಥಿಗೆ। ಶಿಷ್ಯನಂ ಕ
ಲ್ಪಿಸಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂ। ಆಣೆಯಂ ತುಳಿದನೆಂಬ
ಲ್ಲಿ ಆಣೆಗೆ ತುಳಿದನೆಂದಾಯ್ತು। ಸಪ್ತಮಿಗಾದ ಪ್ರಥಮೆಗೆ।
ಒಂದುದಿವಸದೊಳ್ ಬಂದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿವಸಂ ಬಂದ-
ನೆಂದಾಯ್ತು। ಸಪ್ತಮಿಗಾದ ಷಷ್ಠಿಗೆ। ಬಾಗಿಲ್ಗಳೊಳ್ ಬಲ್ಲಹನೆಂ
ಬಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ್ಗಳ ಬಲ್ಲಹನೆಂದು। ಶಿವನೊಳ್ ದೇವನೆಂಬಲ್ಲಿ ಶಿ
ವನ ದೇವನೆಂದಾಯ್ತು। ರಸಿಕರೊಳ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬಲ್ಲಿ
ರಸಿಕರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದಾಯ್ತು। ಸಪ್ತಮಿಗಾದ ಚತುರ್ಥಿ
ಗೆ। ಶ್ರಾವಣದೊಳ್ ಪುಟ್ಟಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ರಾವಣಕೆ ಪುಟ್ಟಿದನೆಂದು।
ಬಿಂಬದೊಳ್ ತೇಜಮೆಂಬಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಕ್ಕೆ ತೇಜಮೆಂದು। ಅಲ-
ಕೊಳ್ ಕ್ಷೆಂಬಲ್ಲಿ ಅಲಗಿಗೆ ಬಿಕ್ಷೆಂದಾಯ್ತು। ತೃತೀಯೆಗಾದ ಪ್ರ
ಥಮೆಗೆ। ಒಂದುವರ್ಷಮನಿರ್ದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಒಂದುವರ್ಷಮಿ
ರ್ದಂ। ಇಂತುಮುಂ ವಚನಂಗಳಿಂ ಕಾರಕಮಂ ನಿಂದು ತಾರ್ಥ
ಮಂ ದರಿವುದು॥

అక్షం జాతి యోగ్యతః|
స్త్రైణ బహుత్వం బహువ్రీహికేశత్వం||
పూజ్య ప్రథమ విశేషణా
మత్స్యం మాష్ట్యదూ జాతి యజ్ఞదజ్ఞయు మొంటర్||లు

అర్థః- జాతి యోగ్యైకవచన మిదుగిం బహువ-
చనముం పేర్కొదు| అదుకారణం క్రియాపదంబు
వచన మాగలాపేదు| ప్రయోగం| ఆనినాం
దవ్వ ఆనేకర్ననాంశి దవ్వు| శుమశి యాంతి దవ్వుడ
దుశి గర్భ యాంతి దవ్వు| శాలాక్షంతి దవ్వు శాలాక్ష్గశ్కాటి దు-
వ్వు| జాతి యల్లర్జ్యయుం బహు వచనక్కేకవచనం
విశేషణా మానీ పూజ్య బహువచనముం పేర్కొదు|
ప్రయోగం| మహారాజ్య మహామాత్యుయింగళు వెల్లమ-
న్నవం| ఇవెల్లమన్నవంగళ్| మనం సంచాల మాడువ
మనంగళ్ సంచలంగళాదువు| త్రిభువన మనిపే
ళ్తాతం కన్నవమాంగ్ త్రిభువనంగళ్ నలష్టం||

Physical Geography.

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರವು.

ಪರ್ವತಗಳು.

ಕಾಣಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೊಕ್ಕತನವೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಪೃಥ್ವಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೆಟ್ಟಗೆ ಬೀಳುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಉಷ್ಣ ಜಡ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆಯಲ್ಲಾ ಅವುಗಳ ಸುಖಕರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಾವು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಂದರೆ ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ ಇದರಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯು ಕಾಲಪ್ರವಾನಿಯೂ ನೀರಿನಿಂದ ಕಾಲಾಂತರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವಿಗಳು ಹೋಗುವಾಗ್ಗೆ ಪರ್ವತಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಂದ್ರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಯುಮಂಡಲದ ಉಷ್ಣಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸಿ ನೀರಾಗಿ ಮಳೆಯರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಂಜಿನರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ ಬರಫಿನರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾ-

ಮುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅರಬಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಅಡ್ಡಿಯು ಬಿದ್ದ
ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲು-
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಸುಕಾಗಿಯೂ ಗಳ್ಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರ ಸೇ-
ರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಶಿಖರಗಳೂ, ಕಣಿವೆಗಳೂ, ನದಿಗಳೂ ಮುಂ
ತಾದವುಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ
ಉಸುಕಾಗಿಯ ಗಳು ಒಂದರಮೇಲೊಂದು ಶೇಖರಗೊಂಡು
ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವು ತಗ್ಗಿನ ಸ್ಥಳಗಳೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿ-
ದ್ದ ಶಿಲೆಗಳಾಗಿ ಕೂಡಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪದರುಗಳು
ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿ ಬಂಡೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ
ದ್ದರೆ ಉಸುಕಿನ ಪದರುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದರೆ ಇಂಗಿ ಹೋ-
ಗುವದು. ಇಲ್ಲವೆ ಎರಡನೇ ಪ್ರಕಾರದ ಪದರುಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದರೆ ತ್ರಾವಕ ಪ್ರಸ್ಥಗಳಾಗಿ ನೀರು ಉಳಿದು ಬಾ-
ಗ ಬೀಳುವದು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥ್ವಿಯ ಪ್ರದೇಶ
ದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಖನಿಜಗಳು
ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸಿಗದೇ ಹೋಗುವವು. ಪೃಥ್ವಿಯ-
ಥರಗಳು ಬಿಸಿಯಾದಾಗ ಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬಂಡೆ
ಹೊಂದುವ ಬಾಂದುಬಿನ ಕಲ್ಲಿನ ಸಂತೆಸಾಲ್ತಿದ್ದರೆ—

ಕೋಲಿನ ಥರಗಳ ಹೊಂತು; ಎರಡನೇ ಥರಗಳು ಸಂಮನ್ಯ
ಷ್ಟಿಗೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದ ಹೊಂಗುವಪ್ಪು. ಕಳ್ಳು ದ್ವಪ್ಪಿ ಉಸ್ತ್ರಾಘಾತ
ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮನುಷ್ಯನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕು

ಗಾಂತ್ರಿದ್ವಸ್

ಪರ್ವತಗಳ ವೃದ್ಧಿಯ ಕುಂಬಗಳಿಷ್ಟಾಂತಿ ಅಶ್ಮಗ-
ಳ ಮೇಲಿನ ಥರಗಳನ್ನು ನಡೆದು ಪ್ರಾಥಿಯ ಹುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ-
ದ್ದನುಕೋಲಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಂಪದ ಧಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯ
ನಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತಲವು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಗಡದ್ದರ ಮ-
ನುಷ್ಯನಿಂದ ಪ್ರಾಥಿಯ ವಲಗೆ ಹುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ಬಾಗ.

ತ್ರಿದ್ವಿಕ:

ಪ್ರಾಥಿಯ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ತಗ್ಗು ಬಂದಿರುವ ಕಾಲ
ದನೋಡುವ ದಕ್ಕೆ ಬಡು ಗಮ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇ-
ಲ್ಲಿ ತಗ್ಗು ಇದ್ದ ಬಂದಿ ಇದ್ದ ಪರ್ವತವು ಅಷ್ಟ ಕಂದರವು
ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಶೋಭಿಸುವದು. ಇದರ ನಿ-
ಮಿತ್ತ ಹಟ್ಟಿಗೆ ಬರಿಯುವದು ಚಿಂತವೇಗರದ ಪ್ರಾ-
ಥಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಪರ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ
ಸೌಷ್ಠಿಯ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ-
ತ್ತ.

ಪರ್ವತಗಳ ಅವಶ್ಯಕವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು ಕೆ-
ಳಗೆ ಬರೆದವರ್ಣನೆಯಿಂದ ನಾವು ಮುಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದರ
ಕಡೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಪರ್ವತಗಳು ದೇಶದ ಅಸ್ಥಿ ಇದ್ದಂತೆ ಅವೇ ಯಾವದಾ-
ದರು ಪ್ರಾಣಿಯ ಅಸ್ಥಿಗಳು ಅದರ ಆಕೃತಿಯು ಸಣ್ಣದು ಅ-
ಥವಾ ದೊಡ್ಡದು ಅದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆಯೋ ಅದೇ ಪ್ರ-
ಕಾರವಾಗಿ ದೇಶದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರ್ವತಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.
ಪರ್ವತಗಳು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅ-
ದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನದಿಗಳು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತವೆ. ಪರ್ವತಗಳು
ಸಮುದ್ರದ ದತ್ತು ಬಂದ ಕೆಳದ ಕೊಳ್ಳಗಿನ ನದಿಗಳು ಸಾಗಾ-
ವು ಆಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ
ಇರುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರಿದ್ದರೆ ಅ-
ವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನದಿಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿ ನಿದಾನದಿಂದ-
ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಉದ್ದವಾದ ನದಿಗಳು ಹಡಗಗಳು ನಡೆಯು-
ವಂತೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ ಬ-
ಹಳ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯು-
ವಂತೆ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ-
ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವವು. ಅವು ಸಾಧ-

ವಾಗುತವೆ. ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗುವ ದಲ್ಲಿದ್ದೆ, ಬಸ್ತ್ರ
ಮಹಾತ್ಮ್ಯವೇ ಸುಹೋರಹಿಸುತವೆ. ಸ್ನಿ. ನೂಯಾವ
ವಾದರೂ ಚೀರ್ಘರೋಗಗಳು ಜನ್ ಭಾಸ್ತ್ರಳು ಅಜೀರ್ಘರವಿಷ
ತಗಳ್ಳ ಪ್ರತಿಗೆ ಅನುಸಾರಿಸುತವೆ. ಸಾವಿನ ತಗಳ
ರೋಗಳ್ಳಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಸ್ವೇಗಳ್ಳಿನಿಂದ ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ-
ಅವುಗಳ್ಳಿ ಚಿಂನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಕವಕ್ಕೆ ತಾಂಬ್ರಮುಂತಾದ ಧಾತು
ಗಳು ಅವಿಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಚಿಬ್ರ-
ತ್ರದ ಅಥವಾ ಕರಡುದಲ್ಲಿ ರುವಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಭರಿತ
ವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳ್ಳಿ ನಿರಾರಬನೆಗಳು ಅವಿ ಎಂದು-
ತಿಳಿಸಿ ಕೊಂಬರಬಾರದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಅವುಗಳ್ಳಿ
ಸಾರ್ರಬಲ್ಪಿಂ ತಿರಿಂ ಕಾಳಾಯಕ, ಎರಕಸ್ತ್ರು ಮುರಗಳ್ಳಿ-
ಪುರುವ ಬಸಾಯಕಲ್ಲು ಗಳಿದ್ದರೆ ಕಲ್ಲದ್ದಲಿಯಾ ಬಹುಳಚ
ರ ಅವಿ ಎಂದು ತಿಳಿ ಯತ್ನತ್ವ ಅವಶ್ಯಕಲ್ಲ. ಒಂದುವೇ
ಳೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ್ಪರ ಪ್ರಕಲ್ಲಿ ನಾರ್ದಿಂಬಟ್ಟಿ ಣಾತ್ರೆ
ವಳ್ಳದಳ ತಾಮ್ರಗಳಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಅವುಗಳು ಬ-
ಬ್ಬಬರ್ಗ್ರಾಂಟ್ಟಿಗೆ ತ್ರಿರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮುಟ್ಟಿಗಳಿಂದ
ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಲಂಬನ ಪತ್ರಂನ ಜನಗವಮಂಗಿನಿಂ
ದ ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ ಅಥವಾ ಸಿಗಸಿ

ಅಥವಾ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಉಪ್ಪು ಒಂದೇ ಜಾತಿಯ ಧರ್ಮ—
ಸಹಿಸ್ತೈಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಯಾತರಾದರೂ ಬಿಂದುವಿ
ನ್ನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ್ನಡತೆ ಇರುವರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ದಿಟವ ದಿಂದ ಅ-
ಸೇಶದ ಜನರ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರವು ಕಲ್ಲಿನ್ನಡತೆಯ ಪ್ರಕಾರ
ಪ್ರಿಗಳು ಅಂಶೋನ್ ಜಿಂಪ್ಟಿನು ।   [ಶ್ಲೋ ೨,೬... ೬-
ಬಿಂಸಿಳ್ಳದ ಆ ಕಳಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗಾದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ್ನಡತೆಯು ನ್ಯಗ
ಪಟ್ಟಿ. ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರ ಮಾಸಿಗಳ್ಳೂನ್ನ ಜನರ ಸ್ವಭಾ-
ವ ಮನಿ ಪೂರ್ಣ ಉಪ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತ್ಯಾಂವಾಕ್ಯ
ವಚನದ ಗಾಡೇಶದ ಪರ್ವತಾವಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಆದೇಶದ
ನದಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದೇಶದ ನದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಸ
ರಿಸಿ ಮೂಸ್ತಾಲಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಕನೇತ್ರ
-ಪಾರದ ಅನು ಕೂಲತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ಯಾವದಾ-
ಶ್ಯಕ್ಕೆ ದವಿಕ್ರಸ್ತಾರಿರುತ್ತವೇ. ಯೋ ಆದಿದಾ ಕಾಲ
ಮೇಲಿಂದ ಆದೇಶದ ಜನರ ಉದ್ಯೋಗವು ಇರುವದರಿಂ-
ದ ಗುಣ್ಣಗಳುಂಟು. ಉಂಟಾಗತಕ್ಕಂಬರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಲ್ಲ-
ದೆ ಬರಬಹುದು.

ನಂಬರು-೬೦೯

ಪ್ರಕಟನೆ.

ಸರಕಾರದವರ ಅನುಮೋದನದಿಂದ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ, ತಾರೀಖು ೩ನೇ ಮಾಹೆ ಮಾರ್ಚ ಸನ ೧೮೭೮ನೇ ಇಸವಿಯ ನಂತರ ಮುಲಕೀ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರಿಯ ಮೊದಲನೇ ಕ್ಲಾಸಿನ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರು ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಗೆ ಜಮೆಯಾಗುವ ದರಖಾಸ್ತ ಪ್ರತಿ ಫೋಟ್ಸನು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಫೀ ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುವದು. ಎರಡನೇ ಕ್ಲಾಸಿನ ಸರ್ಟಿಫೀಕೇಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಬರುವ ಉಮೇದವಾರರು ಪ್ರತಿ ಫೋಟ್ಸನು ಎಂಟು ಆಣೆ ಫೀ ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗಾಗಲಿ, ಡೆಪುಟಿ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರರಿಗಾಗಲಿ ಸದರ್ಹು ಪ್ರಕಾರ ಫೀ ಕೊಡುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವ ಉಮೇದವಾರನು ಸರಕಾರೀ ಠರಾವ ನಂಬರ ೩೪೪೯ ಎ, ತಾರೀಖು ೧೯ನೇ ಸಪ್ಟಂಬರ ಸನ ೧೮೭೬ನೇ ಇಸವಿ ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳಂತೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಮುಕ್ಕಾಂ ಮುಂಬಯಿ, ತಾರೀಖು ೧೮ನೇ

ಮಾಹೆ ಡಿಶಂಬರ ೧೮೭೬ ಯಿಸವಿ.

(Signed) A. Grant.

ಡಿರೆಕ್ಟರ ಆವ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಶನ.

ನೋಟೀಸು.

ನಂಬರು ೮೯೧

ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದೊಳಗಿನ ಬಿಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ ಪರೀಕ್ಷಕರಿಗೂ, ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ. ಅಂಗ್ಲೋ-ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ, ಮತ್ತು ದೇಶಭಾಷೆಯ ಶಾಲೆಗಳ ಮೊದ-ಲನೇ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡಿನಲ್ಲಿ "ಮೊದಲನೇ ಮತ್ತು ಯೆರಡನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳು" ಯೆಂಬಲ್ಲಿಗಳ ಅರ್ಥವು ಅಕ್ಷರಶಃ ಇದ್ದಾನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇಹೊರತು "ಮತ್ತು" ಯೆಂಬಲ್ಲಿ-ದ್ದರ ಅರ್ಥವು "ಅಥವಾ" ಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಅಂಗ್ಲೋವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ, ಶಾಲೆಗಳ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಟಾಂಡ-ರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಶ ಮೊದಲನೇ, ಯೆರಡನೇ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪಾಸ ಆಗ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಮರಾಠಿ ದೇಶಭಾಷೆಯ ಮೊದಲನೇ ಸ್ಟಾಂ-ಡರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ದೇಶ ಭಾಷೆಯ ಮೊದಲನೇ ಯೆರಡನೇ ಪು

ಪ್ರತಿಸಗ್ಗಳು ಪಟ್ಟೆಯ ಹೊಂದಿದ್ದರ ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಿಗಡ
ಹಾಸ್ ಪುಸ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಗಪವಳ್ಳಿ ...
ಯವ್ವನಲಿಯುವವರಿಂದು ಪ್ರತಿಸಲ್ಲುವುದು.

ಇಂತಿ
ತಾ॥ ೯ನೇ ಜನವರಿ
ಸಂ ೧೮೭೫

(Signed) W. H. Russell
ಇಂ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ ದಾ. ಭಾಗ.

ನೋಟೀಸು.

ಬೆಳಗಾಂವಿ ಜಿಲ್ಹೆ ಹೊಳ್ಳಿಗಿನ ಯಾವತ್ತು ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಈ ನೋಟೀಸಿನಿಂದಾ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದೇನಂದರೆ. ನಾವು ಸಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದರೆ ಆ ಹುಡುಗನ ಹತ್ತರಿದ್ದ ಹುಡುಗರು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಯಿಲಿಸಿಂ ಮಸಿ ಪಟಪಟ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾಸ್ತರರು ಹೀಗೆ ಆಗದಂತೆ ಹಾರಲಿನಿಂದಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹುಡುಗರು ಓದುವಾಗ್ಗೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಾಯಿತೆರೆದು ಓದುತ್ತಾರೆ. ಅಥವ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಮತ.

[illegible]

[illegible]

(Signed) Chanbassappa B. Dharwar

[illegible]

नोटीस.

धारवाड जिल्ह्यांतील तमाम स्कुलमास्तर यांस.

१ देशभाषेच्या शाळाकरितां सरकारानें अभ्यासाच्या यत्ता ठरविल्या आहेत. त्यांची मास्तरांस जयाच बिलकूल माहिती नाहीं असें नजरेस आल्यावरून या सोबत नमुना ठेविला आहे. त्या प्रमाणें आपापल्या शाळेंत जाड कागदावर त्याची नक्कल काढून वेळापत्रका प्रमाणें फळीवर ठकवून लावून ठेवावी. व त्या प्रमाणें अभ्यास चालवावा.

२ हरयेक यत्ते खालीं कोणकोणते किती किती विषय शिकविले पाहिजेत, याची माहिती मास्तरांस मुखोद्गत आहे किंवा नाहीं, व यत्ते प्रमाणें अभ्यासाचा

क्रम चालू ठेविला आहे कीं नाहीं. हें फार सक्तीनें पाहि
लें जाईल. अमुक वर्गाचा अमुक यत्ते प्रमाणें अ-
भ्यास चालला आहे असें परीक्षेचे वेळीं एकदम सां
गतां येई अशी मास्तरांची तयारी असली पाहिजे

३ यत्तांत लिहिलेल्या अभ्यासाचीं पुस्तकें, म्हण
जे अंकगणित, शब्द लिहिणें, वाचण्याचीं सर्व पुस्तकें
भूगोल व नकाशा, इतिहास, बीज, सिधांत व व्या
करण इत्यादि विषयांत ज्यांची वाकबगारी कमी अ
सेल त्यांणीं तीं पुस्तकें नेहमी स्वतः वाचून अभ्या
स करून विद्यार्थ्यांस शिकविलीं जावें; शाळेचें काम
यथास्थित रितीनें चालून यत्ता प्रमाणें विद्यार्थ्यां
ची परीक्षा ही उतरूं शकेल. स्वतः मास्तरांनीं या
सूचनेकडे लक्ष पूर्णपणें दिलें आहे कीं नाहीं, हें शा
ळेचें परीक्षेचे वेळेस पाहून चुकीचे मानानें त्यांचा
नफा अगर नुकसान झाल्यावांचून रहाणार नाहीं;
हें पक्कें समजावें.

४ यत्तांचे छापील नमुने शाळांनीं हाय लवकर
च पाठविण्याची तजविज होत आहे, तो पर्यंत तू

र्ने काम चालू होण्या करितां लागतचा नमुना पाठविला आहे.

५ अभ्यासाचे कामास कोण कोणतीं पुस्तकें पाहिजेत, त्या पैकीं शाळेचे तसलमातीकडे आहेत कितीव पुढें कोणतीं पाहिजेत. या बद्दल लागलाच लपशिलवार रिपोर्ट न केल्यास फस्तीची जबाबदारी त्या त्या मास्तरांवर राहील.

६ तिसरे यत्ते प्रमाणें २० मुलांची ज्या ठिकाणीं तयारी असेल त्या ठिकाणीं मात्र इंग्रजी शिकवितजावें. असा आलिकडे नवीन ठराव झाला आहे. इकडे आमचे ताब्यांतील एंग्लो व्हरन्याक्यूलर स्कूल मास्तरांनीं लक्ष देऊन ठरविलेल्या यत्ते प्रमाणें अभ्यास झालेल्या मुलांची संख्या जास्त होण्याची मेहनत घ्यावी. तसें न होईल तर तेथून इंग्रजी शाळा अजीच काढावी लागेल.

७ डिपोंत पुस्तकें शिलक नाहींत, यामुळें अभ्यास बरोबर रीतीनें चालत नाहीं, असा बरेच मास्तरांकडून बोभाट आमचे कानीं आला. परंतु याच कारणानें शाळेची स्थिति बरोबर नाहीं, असी आमची खात्री होत-

नाहीं. तथापि आलिकडे जिल्हा डिपोंत सर्व प्रकारचीं पुस्तकें पाठविण्याची तजवीज झाली आहे. तर तालुका डिपोकीपर यांणीं एकदम जिल्हा डिपोवर माग णी करून पुस्तकें सर्व शाळांस पुरवावीं. या पुढें सदई हरकत दाखविल्यास उपयोगी पडणार नाहीं, व मोठ मास्तरांना तालुका डिपोकीपर यांजकडून-पुस्तकें आणवून घेत जावीं. पुस्तकें मिळण्यास हरकत आल्यास इकडे एकदम खुलासेवार रिपोर्ट करावा.

येणें प्रमाणें ७ सात कलमी मजकुरा प्रमाणें वहिवाट ठेवावी. तारीख ८ माहे ज्यानेवारी संन १८६३ इ॥ मुकाम कर्जगी.

(Signed) Nagesh Venayak Bapat

डिपुटी एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर

जिल्हा धारवाड.

देशभाषेच्या शाळांकरितां–

ग्रामाच्या यत्ता.

यत्ता पहिली.

१ मिळवणी. तीसपर्यंत पाढे. वीसपर्यंत अककी बाकीसर्व पाटीवरील अंक ह्मणजे, पावकी पासून अडीचकी पर्यंत.

२ सांगितलेलीं अक्षरें पाटीवर शब्द लिहिणें.

३ पहिलें व दुसरें पुस्तक वाचणें.

यत्ता दुसरी.

१ मिळवणी, वजाबाकी, गुणाकार, व भागाकार.

२ लिहिणें व वाचणें.

अ सोपे शब्द लिहिणें.

ब तिसरें पुस्तक वाचून अर्थ सांगणें.

३ भूगोलाच्या व्याख्या. व इलाख्याचा भूगोल.

अ व्याकरणाचे प्रकार ह्मणजे नाम, सर्वनाम, विशेषण वगैरे सांगणें.

ब तोंडचे हिशेब.

यत्ता तिसरी.

१ गणित दुसरे यत्तेच्या पहिले सदरांत लिहिलें आ-
हे. त्या शिवाय विविध गुणाकार, भागाकार, भां-
जणी, पर्यंत व त्रैराशिक

२ थोरल्या पुस्तकावरून दाहा ओळी शब्द लिहिणें

३ चौथें पुस्तक कानडींत तयार नाहीं सबब कानडी
इसाब निती, अगर मारलकुस वाचणें.

४ भूगोल व इतिहास वगैरे.

अ भूगोल चार खंडें पर्यंत साधारण माहिती.

ब देशाचा इतिहास ह्मणजे महाराष्ट्र देशाचें वर्ण

अ धाकटें कानडी व्याकरण.

ब कठीण तोंडचे हिशोब.

चौथी यत्ता.

१ अंकगणित संपूर्ण.

२ कोणतेही थोरले पुस्तकावरून, अगर वर्तमानप-
त्रावरून दाहा ओळी शब्द लिहिणें.

३ वाचन वगैरे.

अ चालू देशभाषेचें पुस्तक, अगर वर्तमान-
पत्र वाचून अर्थ सांगणें.

ब दुसरे व तिसरे पुस्तकांतील कवितेचा पांच साहा ओवी गद्य रूपानें लिहिणें.

क ग्रंथावरून व्याकरण करणें व थोरले व्याकरणाची माहिती असली पाहिजे.

३ नकाशा व इतिहास वगैरे.

अ हिंदुस्थानाचा नकाशा काढणें.

ब हिंदुस्थानाचा इतिहास.

अ यूक्लिडचे सरळरेषा गणितापैकीं वीस सिद्धांत.

ब बिजगणिताचे पहिले चार प्रकार.

क तोंडचे हिशेब संपूर्ण.

पांचवी यत्ता.

१ गणित चौथे यत्ते प्रमाणें.

२ शब्द लिहिणें चौथे यत्ते प्रमाणें.

३ वाचन चौथे यत्ते प्रमाणें.

४ इतिहास व भूगोल चौथे यत्ते प्रमाणें.

अ यूक्लिडचे सरळरेषा गणिताचें पहिलें पुस्तक संपूर्ण.

ब बिजगणित समीकरण पर्यंत.

क इंग्लंडचा इतिहास.

ड देश भाषेंत निबंध लिहिणें.

(Signed) Nagesh Vinayak [illegible]

डि. इ. इ. जिल्हा धारवाड.

ನೋಟೀಸು. ನಂಬರು. [illegible]

[illegible]

ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟ ಸೈನ್ಸ್ [illegible], ಯಂತ್ರ[illegible] ತಿಳಿಯುವ[illegible]

ಇಷ್ಟು ಮುಂದೆ [illegible] [illegible]

[illegible] ಬಾರದು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ [illegible]

[illegible].

೧ ಈ [illegible]

[illegible]

[illegible]. ಅವರ [illegible]

[illegible]. ಈ [illegible] ಬಾಲಕರು [illegible]

[illegible]

[illegible] ಅನುಕೂಲ [illegible]

೨ ಈ [illegible] ಅವಶ್ಯ[illegible]

[illegible]

ಷ್ಟಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪತಕ್ಕವೆಯೋ, ಅದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ವರವ-
ರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಮ
ತ್ತು ಮುಂದಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತ ವೇಗ್ಗೆಯೂ
ಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಶೋಧವಲಾದೀತೋ, ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವರ್ಗಗಳಿ
ನಕ್ಕ ಶೋಧಕಕ್ಕದ್ದು. ಸ್ವರಯೂ, ದೀರ್ಘಕಕಹಲಗೆಯೂ, ಮೊ-
ದಲನೇ ಪುಸ್ತಕವು ಒಮ್ಮೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು
ಶಿಕ್ಷಕನು. ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು, ದೊಡ್ಡ ಕಕ್ಕ ಹಲಗೆಯ
ಮೇಲೆ ತಾನು ಬರೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿ
ಸ್ವ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯ ಹೇಳ-
ಬೇಕು. ಅದೇ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಪದಗಳನ್ನೂ ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತ-
ಕದೊಳಗಿಂದ ಒಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆ. ತನ್ನ
ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆಯೂ, ತನ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಬರೆ-
ಯಲು ಹೇಳಬೇಕು. ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸು-
ವಾಗಲೂ ಹೀಗೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಶೋಧಕರಗಳ
ನ್ನು, ವಿಶೇಷವನ್ನು ಕಲಿಸತಕ್ಕ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯೋಗ್ಯ
ಗ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನು ಹುಡುಗರನ್ನು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೆ ನಿಲ್ಲಿ-
ಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೂಗಿ,
ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಂದ ಓದುವಾಗ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಹೇಳಬೇಕು,

ಮತ್ತು ಬಟ್ಟಸಹಿತ ಹೊಟ್ಟೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕರೆಯು. ಹುಳಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಳಿ ಯುಹೇಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಒಂದಾಗಿ ಕೂತ್ರ ತ್ರವೇಶಾಪಿ ಷಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆಡುತ್ತಾ, ಪಾಠವನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮಲಗುತ್ತಾ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಈಗಿನ ಪ್ರಕಾರವು ಇಲ್ಲ ವಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಗರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸ್ಲೇಟು, ಸ್ಲೇಟಪೆನಸಿಲು, ಮೊದಲನೇ ಪುಸ್ತಕ ಇವುಗಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದವರನ್ನೇ ಶಾಲೆಗೋಸ್ಕರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಲಿನ ಯಾವ ವರ್ಗದೊಳಗಾದರೂ ಆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರದ ಹೊರತು ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಸ್ಲೇಟು ಇಲ್ಲದೆ ಇರಕೂಡದು. ಈಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸವರ್ಣಪ್ರಕಾರ ಸ್ಲೇಟು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಂಥವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಿಯಾದ ಪ್ರಕಾರ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಬಿಡುವುದು. ಅವರು ಅವನ್ನು ತರುವ ತನಕ ಪುನಃ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬಾರದು.

ಈ ಹುಕುಮು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರುವ ಜವಾಬುದಾರಿಯು ಮೇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಹುಕುಮು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಹ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಕಾಂ.
ವಿದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯವರು
ಸಂ.
ಡಿಸೆಂಬರ ೧೮೭೭

(Signed) C. U. A. Rus

ಇಂ. ಇಂ. ಡಂ. ಭಾಗ.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೨] [ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಬೆಳಗಾವೀ, ಮಾಹೆ ಜನವರಿ ೧೮೬೮

Education

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪಾಠದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು- ವಿಷಯ, ಮಸಿ.

ಗುಣಗಳು- ದ್ರವಾಸ್ಥಿ, ಕಪ್ಪು, ಸ್ನಿಗ್ಧಜಿಗಟು.

ಉಪಯೋಗ- ಬಿಳೇ ಕಾಗದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವದು. ಅದರ ಉಪಯೋಗವು ಅದರ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದ್ರವಾಸ್ಥಿ ಯಾಕೆ- ಕಪ್ಪು ಯಾಕೆ ಸ್ನಿಗ್ಧಜಿಗಟು ಯಾಕೆ- ಕರಿ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾತರಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಬಿಳೇ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಬರೆಯಲಾಗದು? ಮಸಿಯನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ- ಅಳಲೇಕಾಯಿ, ಬಿಂಡುತಗದ ಹಾರಾ, ನೀರು, ಇಷ್ಟರ ಸಂಯೋಗ.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಯಾವದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪಾಠ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವನು ಆ ವಿಷಯವು ತನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು

ವಿ ಹಾರಿಸಿ ತರುವಾಯ ಅದನ್ನು ಕ್ರಾಸ್ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಕೊಂಬದ-ನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು. ಅದು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಗುರುತು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಕಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಬಲ್ಲವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿ-ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವದನ್ನು ಕಲಿಸು. —

ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಯು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು, ಅವರು ಕಲಿತಿದ್ದರೆ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಕಾಲವು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರಕೂಡದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದು ತಪ್ಪಬಾರದು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನಾಗಿರುವರೆ, ಅಥವಾ ತಾನಿದ್ದ ವರ್ಗದ ಸಂಗತಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಕಲಿಸಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗತಕ್ಕವನಾಗಿರುವರೆ ಅವನನ್ನು ಕಳುಗಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕನು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಹುಡುಗ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು

ಶಿಕ್ಷಕನ ಕೆಲಸ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು. ಶಿಕ್ಷಕನ ಗುಣಗಳು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ- ಅವನ ವಿದ್ಯೆ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವ ಶಕ್ತಿ, ಅವನ ನಡತೆ

ಶಿಕ್ಷಕನ ಗುಣಗಳು.

ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ವಿದ್ಯೆ ಬೇಕೆಂದರೆ:

ಅಂಕಗಣಿತವು ಯುಕ್ತಿಸಹಾ, ಓದೋಣ, ಬರೆಯೋಣ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯೋಣ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ, ಪ್ರಪಂಚ ಭೂಮಿತಿ, ಭೂಗೋಲ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಪಾಠ್ಯಗ್ರಂಥ, ಸಾಧಾರಣ ಇತಿಹಾಸ, ಬೀಜಗಣಿತವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕಲಿಕೆ, ಸ್ಥೂಲ ಭೂಮಿತಿ; ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಯಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ, ಅನುಭವಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಶಿಕ್ಷಕನ ಮನಸ್ಸು ಸಾಧಾರಣ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು, ಅವನಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು, ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೂ, ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವನಲ್ಲಿರಬೇ

ರು. ಮೂಲತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪವನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವನೋ
ರುಪದೇಶಿಸುವ ಗುರುಗಳ ಜ್ಞಾನವು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಜನಸ್ಥಲ್ಲಿ
ಅವನಜ್ಞಾನವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದರಿಂ ತನಾನಾವಿಧವಾಗಿ
ರುವರು ತೀಸಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಜ್ಞಾ
ನವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನ
ವು ಶಿಕ್ಷಕನಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು

Shabdamani-darpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಏಕತ್ವ ವಚನಗೆ ಬರುತ್ತಿಯು|
ನಾಕಂಬರು ಜಾತಿ ವಾಚ ವಿಶೇಷಣ ಮುಖದೊಳ್||
ಸಾಕಾರಮುಂ ಕತ್ವಮು|
ಸೀಕೃತ್ವಮು ನಾತ್ರ ಮೂರಿಕಂ ಚತಿಯೊಳಗಾಪಂ||೮೬|

ಅರ್ಥ — ವಿಶೇಷಣಮಾಗಿ ಕಾರಮುಂ ಕಪಚನಬ್ಯಾರ್ಥ ಪಂ. ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಕಪಚನಬ್ಯಾರ್ಥಪಂ| ವಿಶೇಷ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಸೀಕೃತ್ವಮುಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಮಿಲ್ಲ| ಕಾರ್ಯ| ಇಂ ದೂದಾನಿ| ಇಂತು ಟಾರುರುಕ| ತ್ರಯಾಗ| ನವರುರುಡಂ ನಿ ಕೇರಿ ರುರುನೋಗೆ| ಉಲದುರು ಕೋಗಿರಿ| ಪಾಡಿರುರು

ತುಂಬಿ। ಇಡುಗ್ಗಡುವೆಂಬೇಕವಚನಕ್ಕೆ ಆ ಕೂ ಎಂಬ
ವಾಜೇಸ್ವಮಾ॥ ಜಾತ್ರಿಯೊಳೇಕವಚನಕ್ಕೆ ಬಹುತ್ವತೆಯುಂಬ
ಹುವಚನಮುಂಟು। ಆ ಯೆರಡೆ ಮೋಡುವು ಕೂಡುತ್ತೆ
ಬಂದವು॥

ನೀನರಿ ಸಂಖ್ಯಾಯ್ದದನಂ।
ಜ್ಞಾನದ ಜೋಕೆವೆತ್ತ ಭಾವದೇಕತ್ವಬಹುತ್ವಾ॥
ಧೀನಂ ವಿಶೇಷಣಂಗಳು।
ತಾನತಿಹು ವಿಶೇಷ್ಯಮೇಕವಚನಮಪ್ಪುದು॥೨॥

ಅರ್ಥಃ- ಸಂಖ್ಯಾವಸ್ತುವಿನೊಳ್ಂ। ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳ್ಂ। ಭಾ-
ವದೊಳ್ಗಂ ನೆಲಸಿದೇಕವಚನಮುಂ ಬಹುವಚನಮುಂ ಪೇಳ್ದ-
ಡು। ಸಂಖ್ಯೆಯಕ್ಕೆ। ಪತ್ತುದೆಸೆ ಪತ್ತುದೆಸೆಗಳ್। ಮೂರು-
ಲೋಕಂ ಮೂರುಲೋಕಂಗಳ್। ನಾಲ್ಕುಯುಗ ನಾಲ್ಕುಯು-
ಗಂಗಳ್। ಸಂಖ್ಯೆಗೆ। ಒಂದುನಾಲ್ಕು ಒಂದುನಾಲ್ಕುಗಳ್। ಎರ-
ಡ್ಮೂರು ಎರಡ್ಮೂರುಗಳ್। ಪತ್ತುಮೂರು ಪತ್ತುಮೂರುಗಳ್। ಭಾ-
ವಕ್ಕೆ। ಕಣ್ಗೆರೂಪಂ ಕಣ್ಗಳ್ಗೆರೂಪಂಗಳ್। ಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಶ-
ಬ್ದಂ ಕಿವುಗಳ್ಗೆ ಶಬ್ದಂಗಳ್। ಮೂಗಿಂಗೆ ಗಂಧಂ ಮೂಗುಗಳ್ಗೆ ಗಂ-
ಧಂಗಳ್। ವಿಶೇಷಣಂ ಬಹುವಚನಮಾಗೆಯುಂ। ವಿಶೇಷ್ಯ
ಮೇಕವಚನಮಕ್ಕುಂ। ನೇರಿದವು ಬೆರಳ್। ತೋ-

ఠమవృజషనం। బృష్టిఘువుమోరి॥

విదితవిశేషణపదముల్।

మొదలవిభక్తిగల్గనాం తుశాస్త్రవిధం దలాస్య

పదవత్తు వస్త్రాదవ।

పదదవిభక్తియనితల్గవృవన్యయముబజో

ర్ ॥౯౯॥

అర్థ— విశేషణపదం సన్నిధమా విభక్తియం పచేద

వాస్త్రదమొదలాల్గదు గిన్నయాను వల్లతుదియశా

లశపదదవిభక్తి యనితల్గవృవు। త్రిబాంగం। వి-

రను దాం తుటిగం భాం రం నయశా లక్ష్మదు ప్రాత్రదేం

వం నాలిరగల్ స్త్రవితుం గంగ। వింరంగ। ఉదాం రంగ। స్త

చిగి। గంభాం రంగ। నయశాలగి। స్త్రదు ప్రాత్రదేంవం

గ। స్త్రవితుంగంగి। లిలరగరిం బుదన్యయం। సాంగరశా-

స్త్రం తురుకాజం గంరణం గి। సాంగర విత్త్రం గం। తురు

కాజం గం। రణం గమం బుదన్యయం॥

తూతినుతివితేయాగ్గంతుం।

తూరతు లంగత్త్రయుక్త తరరతుభావం॥

నాంతుం వాస్త్రదవియాళ్।

కూటకూటస్థాన్వయమేవమత్ర సిద్ధం॥౬౫॥

అర్థ— కూటమైనటువంటి త్రయమునకే యన్వయమత్రశే-

యముచున్నా। వాక్యార్థమనకు [illegible] మునకు చేరుటకు

నే మంత్రసిద్ధం। శ్లోకార్థః। శ్రీనేయము మరిని-

న మరిని యుండునటు। దానియము మరిని యు మరిని

యుండునది। అటువంటి మరియు చతురంగము-

నుండును॥

స్వవక్షసము నిత్యం త్రికాత్॥

[illegible]వాక్యార్థ [illegible]॥

[illegible]।

[illegible]॥౬౬॥

అర్థ— [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]॥ [illegible]

[illegible]

[illegible]॥

ಚಕ್ರಿಗಿತ್ತುವಲಂಚವೆಂಬಲ್ಲಿ। ಇದೆಲ್ಲವೆಂಬುದ ದ್ರಾಕ್ಷಾ
ಕ್ಷ್ರವಾಗಿ ಇತ್ತುವಲಂಚಕೊಂಬ ಬಹುವಚನಂ ಸಂದು-
ದು॥

ಅದನವರ್ಗಳೆಂಬುದರ್ಕೆ।
ತಕ್ಕೊಂಬರ್ಕೆ ಪಾವನಾವರ್ಗೆ ವುದುತಾನೆಂ॥
ಬವವಂ ಪಾರಕೆ ನಿಲಲರಿ।
ಯವನ್ಯಯಂತ್ರಾಗುವಳ್ಳ ದಾಕೊಳ್ಳುವಿದರಂ॥ ೩೨॥

ಅರ್ಥ- ಅವಂ ಅವರ್ಗ್ಗೆ ಅದುದಂ ಬಸ್ತ್ರಮಂ ಗರ್ಗ್ನೈತ್ರಂ ತ್ರ-
ಗಳ್। ಮೊಸ್ಸರ್ಳ್ವನೆಂದು ಅನ್ನನಿಂದೊಡೆ। ಅವಂ ಮೊಸ್ಸ-
ಳ್ವನೆಂದು ಅಂನ ನಿನವೇಡ। ಸಿಂಬಗಳ್ಳ ವರ್ಳ್ಪಿಣ್ಣಂ ಪೊ-
ಕೆ ಅವರ್ಗ್ಗೆ ನೋಂಬಗಳ್ಳವರ್ಳ್ಪಿಣ್ಣನವೇಡ। ಅಶೇ ಕೂಥ-
ಮಂ ಕೊಡೆ। ಆವುದು ಕೂಥಿಯ ಪಮುಳ್ಳ ದರುವೆವೇನೆ-
ನವೇಡ। ಆವಂ ಆವರ್ಗ್ಗೆ ಆವುದು ತಾನೆಂಬೆವ್ವ ಅವರ-
ವರ್ಗ್ಗೆ ಅದು ೧. ಬಿದಂ ಪಾರದಸ್ತು ಸಿಕೊಳ್ಳಲರಿಯವಾ
ಗಿ ಚರತ್ರಂ ತ್ರಂಗಳ್। ಅವನಧಿಕರಮುನ್ನ್ರನವನೆ ನೇತ್ರಂ
ಪಾವರ್ಗ್ಗೆ ಪತಿವ್ರತೆಯವಳ್ಗೆ ಮಾನ್ಸ್ರ। ಅವುದು ಚಳ್ಹುರು
ದರು ದಶೇನೀಯಂ। ತಾನವಂಟರುರಂ। ತಾನವರ್ಗ್ಗೆದು
ದೆ। ತಾನದುಪಿರಿದುನ್ನಡವಾಕ್ಯನ್ಯಯಂ॥

ಯುಗಳಾರ್ಥದ ಬಹುವಚನ|

ಕ್ಕಾಗಿ ತಂದಾ ವಿಷ್ಣುಲಿಂಗದೆ ಡೆಗೆ ರತ್ನಂ||

ನೆಗಳ್ದುಂ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಂ|

ಮಗಳಿಂದೆನಿಂದಿ ಹಗದುವಂ ಬೀರತ್ತು|| ೬೩||

ಅರ್ಥ:- ಯುಗಳಾರ್ಥದೊಳ್ ವರ್ತಿಸುವ ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಟುಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲಿಂದ ಏಕವಚನಮಕ್ಕುಂ| ಪ್ರಯೋಗಂ| ಬಂದುವು ಸಂಗಳ್ಗೆ ಪದಯುಗಂ| ಅವಿಷ್ಟುಲಿಂಗಕ್ಕೆ| ಪೇಳ್ದಂಗಳ್ ಪ್ರಮಾಣಂ| ಪ್ರತಿಭೆಯು ಮುಪ್ಪಾನಿಮುಂ ವಿಪ್ರತ್ತೇವಿಯುಂ ಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಚಯಮುಂ ಕಾವ್ಯಗಿಕಾರಣಂ| ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ| ಏನುಂ ಬಹುಂ ಮೂಡುವವುಂ| ತಾನುಂ ಸಾಟ್ಟಿರಂತರಮರ ಸುಜಮುಂ ತಾನುಂ| ದಾನಿಸಲ್ಗುಂ ಭೋಗನಿಧಿಯುಂ ತಾನುಂ ಸಂಭೋಗನೆನಿಪನು ದಿಯಾದಿತ್ಯಂ| ತಾಂ ಕಟ್ಟುಂ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಟ್ಟಿದೆ ಸಗದುದ ಸುಗೆ ಪಾಡಿದಂ| ಬಾಳ್ ಸರಸ್ಥಿತಂ ಪೇಳ್ದಂ| ಬಾಳ್ ಸರಸ್ಥಿತ ಪದಗದುದ ಸುಗಿ ಪೇಳ್ದಂ| ಎಂಬುದಿಂಗಳ್ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಂ||

ಸಾರಮದ್ದ್ಯಾಂತರಂ|

ಕಾರಕಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯೆಗಮರರಿ ನೇಯದ ಬೋಧಂ||

ಧೀರ ರಸಕ್ಕಂ ವಿಕ್ಷಂಸೆಯಿ|

ಶಾರಸ್ವಂ ಪೀಠದಾನಮುಚ್ಯಯುತಮುಗಂ॥ ೭೪॥

ಅರ್ಥ:- ಶಾರಸ್ವಂ ತ್ರಿಯುಗಂ ನೇಯುದದೋಷಯುಕ್ತರಂತ
ಧ್ರಾತ್ರೋಪಮಂ ಮಾಡ್ಡುದು। ವಿಶ್ವಂಕೆಯ ಎತ್ತೆಯುಂ ನ-
ಮುಚ್ಚಯುತ ಮುವಿಂಗಂ। ಅಧ್ರಾತ್ರೋಪ ಮುಂಟು। ಶಾಂ
ಮಾಡಿರಧ್ರಾತ್ರೋಪ ಮನಮರ್ಥ ಮಾನಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ್ ಪಿತ್ತ
ಪ್ರಿಯರು ನೇಯುದದೋಷಂ। ನೇಯುಕ್ತ ಪ್ರಿಯೋಗಂ। ಅರ್ಥ
ಮಾನಿ ನೇರಿಲ। ಹೋಲಿಯ ನಸುಕರಿಮಬಾಕಪ್ಪುಮ-
ಪ್ರಾಣಂ॥ ಧ್ರಾರುಚಿಯ ನಷ್ಟ ಮಿಂದವ। ಧಾಟನಿನೆಕಿಯ
ರಿದುಕಿಂಕ್ಷುದಿದುನಿ ಯಾರ್ಥ॥ ನಿಂಧ್ರಾರುಚಿ ಯನಿಂದು
ಬಗಿಪ್ರದು ನೇಯಂ। ಕಿಂದೂಪ್ಲಯಂ ದಾಗನಂ ಕೆಂಪಾದುದಾ
ನಿ। ಶಾರಸ್ತಕೆ। ಪಕನಿವಾರ್ದಲ್ಲಿಕೆ ನಿಟ್ಟುಮೋಪಾಸ್ತೋತ್ರಂ
ಕೃತಿಬಂಧಮಂ। ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕೃತಿಬಂಧ ಮಿಂಬುದಧ್ರಾತ್ರಾರ
ಕಣ್ಣಸಂದಾನಮೋಗಾಯತನಂ ದಾನಿಯಂಬುದ ಧ್ರಾತ್ರೊ
ಪಂ। ಕ್ರಿಯೆ। ಮುಕ್ಷೂತ್ರನಂ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರನ-
ಯನಿ। ಅರ್ಥಂಬುದಧ್ರಾತ್ರಾಕ್ಷ್ಯಂ। ಕೃತಕಾಷ್ಟಂ ನುದಿದಾ
ರ್ಥನಿಷಂಭರಂಗೆ ಯಾಂದೋಷ। ಅಲ್ಲದೆಂಬುದ ಧ್ರಾತ್ರಾರಂ
ವಿಶ್ವಂಕೆಯ ಎತ್ತಕೆ ಬಾಲ್ಯಮಂಜ ಮಬಿಚರ ಮಬಿಬಿಕೆ
ಗಡಿವ ಎಂಬಲ್ಲಿ। ಬಾಲ್ಯದುಂಟ ಎತ್ತ ಮಧ್ರಾತ್ರಾಕ್ಷ್ಯಂ।

న ముట్టయగు మునిఁగి। అయుం సింహాయుం తండ్రి
న్నాం గర్త యనిసిడప, సింహసింహక్షితీశ్వనం బల్లునక-
యనముట్టయగు మో।। అర్థ్యాదాకం। దాక్షుదింపిక
ప్రత్యయాం బంధకారణం అతనుమవనుం బండని
బల్కి। అతనుం బండనిం బల్కు అతనుం బండుం అవ-
నుం బాడనెందు మార్గుడు।। కారకములకుం విభక్తి
పరిణామము వృదాగి విభక్తి పరిణామక్త్రయోగం।
కముగలసేనాసువ భటరా। కోటియుం గత్తిఘటవరా ధు
రక్షకరగు వరాక్రో।। తెగిత దోంటిభంగంబు రణాపదగర
ముదుజయమెళి వృదద బల్విలనం।। కముగలయుం బల్కి
త్రకసిం బ్రథమయుం। సేనానువభటరాకిం బల్కు అ-
నవనిం బద్వితీయయుం। ఓటయుం గత్తిఘటరాకిం బల్కు
అతనిసిం బతృతీయయుం ధురక్షాదగు వరాకిం బల్కి।
అంతం గంబ చతుర్థియుం తోంతరదోంటిభంగం బనిం
దిం బల్కి అంతనత్రాసింబ పంచమియుం రణదగర
ముచిం బల్కు అతని వంబ షష్ఠియుం జయమెడెళవు
చిం బల్కి అంతసోల్గం బసప్తమియుం। నింగుసప్త
భక్తుల్గదుఖ్యాంపిసిందిగ్గడు।।

పిబతుం ప్రథమేన్విహాన్।
శాసింతం నినయునశేతనశేంచు చతు॥
థ్యాం నిజేష్వేశ్వత
ష్వానణ్ణాంతనచేనిన్ ఎన్ తన్నస్సు॥ ౧౩॥

అర్థ - పిబతుం ప్రథమేస్, నన్ ఆన్ తాన్ ఏంకం వృదు। చతుర్థ్యాం నినశే ఎనశే తనశేండ ఉద్వృదు। షష్ఠ్యాం ద్వితీయాది తమాం నిన్ ఎన్ తన్ ఏండు ప్రత్య యమ్ముల్। విభక్తిప్రయోగస్సు। నన్నన్ని। నన్ను। నిన్ను। నిన్నాం। ప్రథమచతుర్థీ సప్తమీం ప్రత్ర్యేం శ్లేషు॥

ననతనశుతనతనిష్వపి।
ద్విని యునాంశం నిన్నజనరు త్వ్రాంతడే వా॥
ష్వనితహూర్త్రం షేంగోష్ఠి।
ననేంగ హూర్వస్వజేశేగ మర్తంబరేయు॥ ౧౪॥

అర్థ - నన్నును। ఎన్నును। తన్నును। ఎంబవశేనినను నను తనను ఎంబావిత్వమగుం। అవశేప్రయోగం। ననను బలిపెనను శ్రాయగం। తనను మహాస్త్రిమగ మునవిపిపిలి। మేంస్త్రేంయిపిత్రు దించి భాగవము॥

ಮುನಿಸಿದು ನಿನತ್ತು ಸ್ವೈರಣೀಯು ನತ್ತು ಕೆಟ್ಟದಿಗೆ ತನತ್ತು
ಸಂದಿಸುತಿಸಲಂ। ನಿನತು ಎನತು ತನತು ಎಂಬ ನತ್ವಕೆ
ಬಯು ವಚನಹೊಳ್ದಿಲ್ಲ ತ್ರಮುಂಟು. ನಿಮತು ಎಮತು ತ
ಮತು ಅವಕೆಗಿಬುಕಲ್ಪದಿಂದ್ರಿಭಾಗವಮುಂಟು। ನಿಮತ್ತು
ಎಮತ್ತು ತಮತ್ತು ಎಂದು॥

Verses from Jayamini

ಕವಿತೆಗಳು.

ಜೈಮಿನಿಭಾರತವು.

॥ಪದ॥

ಸೊಂಪಾವಳಿಂತಯಿಂದಿನಿವೃಧಾಖ್ಯಾವಮಂ॥
ಮಗಳ್ತೋರುವದಲ್ಲದಸ್ರುಪ್ರಿಕಾರದಿಂ।
ಸೊಂಗಯಿಮಿದೆಕನ್ನಗನ್ನಧಿಕಕೆಯೋಗ್ರಾರಾಜಸುದಕನ್ನ
ಪದನುಡಿಗಳ್॥
ಬಿಗಿಯುಡಿದರಾವಲಕ್ಷ್ಣಾದಿಂದಿಪುಂವಕ।
ಪ್ರಿಗಳನಿಸುಡಿದಕದೇಲಕ್ಸ್ಮಿಮಲ್ಲಿದಿಪಿಕತಿ।
ನಗೆನಿಲ್ಲದಪದಿಂಪಮಾವಪನಿತ್ತಪಗಳ್ಗನಮಿಸಿನಾಂಕ್ರ
ತಿಮೆಲ್ಲಿಸು॥೧॥

ಅರ್ಥ- ಮೊಗಂ = ಮುಖವು ಆವಲಂತಿಯಿಂದ = ಯಾ
ವ ವಿನೋದದಿಂದ। ಒಸೆವುದು = ಶೋಭಿಸುವುದು। ಆಭಾ
ವಮಂ = ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು। ಮಸುಳ್ದೆ = ಮರೆ
ಯಾಗುವದಲ್ಲದೆ = ಕಾಣಿಸುವದಲ್ಲದೆ। ಅನ್ಯಪ್ರಕಾರದಿಂ
ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ। ಸೊಗಯಿಸುದೆ = ಸೊಗಯಿಸು
ವದಿಲ್ಲವು। ಕನ್ನಗನ್ನಡಿ = ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿಯು। ನೆಲೆಯೋಳ್ =
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ। ಭ್ರಾಜಿಸುವ = ಶೋಭಿಸುವ। ಕನ್ನಡದ
ನುಡಿಗಳ। ಬಗೆಯ। ಭಾವವನ್ನು। ಅರಿದರು = ತಿಳಿದರು। ಆವ
ಲಕ್ಷಣದಿಂದೆ = ಯಾವಲಕ್ಷಣದಿಂದೆ। ಮುಂನ = ಪೂರ್ವದ
ಕೃತಿಗಳಂ = ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು। ಉಸಿರ್ದರ್ = ಹೇಳಿದರು। ಅ
ದಲಕ್ಷ್ಯಮಲ್ಲದೆ = ಆ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅಲ್ಲದೆ। ಪೆ
ರ- ಮತ್ತೊಂದು। ಎಸಗೆ = ನಡೆಸೆ। ಸಲ್ಲದು = ಯೋಗ್ಯ
ವಾಗುವದಿಲ್ಲವು। ಅದರಿಂದ = ಆ ಕಾರಣದಿಂದ। ಪೂರ್ವಸೂರಿ
ಬಗಳ್ಗೆ = ಮೊದಲಿನ ಕವಿಗಳಿಗೆ। ನಾಂ = ನಾನು। ನಮಿ
ಸಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ। ಕೃತಿ = ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು। ಪೇಳ್ವೆಂ =
ಹೇಳುವೆನು॥ ೧॥

॥ಪದ॥

ವಿದ್ವತ್ಸಭಾವಲಯ ಮಣಿಯ ವಿರಚಿಸಿದರೆಂಭ।

ರದ್ವಾಜಗೋತ್ರಭವನಂಗಮಾಂಕನಸುತಂ॥
ಸದ್ಭಿನುತರಸನಾಟಕವಿಚೂತವನಚೈತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೋರ್ವಂ
ಹೃದ್ವನಜಪೀಠದೊಳ್ ದೇವಪುರದಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ|
ಪದದ್ವಯವನಾವಗಂ ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಕವಿಗಳ್|
ಸದ್ವಿನಯದಿಂ ಭಜಿಪ ಬಲ್ಪಿಂದವರ ಮುಲಪ್ಪೆಯಿನಿ ಭಾರತದ
ಕಥೆಯನು॥ ೧೧॥

ಅರ್ಥ:- ವಿದ್ವತ್ಸಭಾವಲಯಂ = ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಭಾಮಂಡಲ ವೃ | ಅತಿಯಲಿ = ತಿಲಕವಾಗಿ, ಭರದ್ವಾಜಗೋತ್ರಭವನು = ಭರದ್ವಾಜಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು | ಅಂಗಮಾಂಕನಸುತಂ = ಅಂಗಮಾಂಕನ ಮಗನು | ಸದ್ಭಿನುತ = ನಿಜ್ಜರಿಂದ ನುತಿಸಿಕೊಂಬ | ರಸನಾಟಕವಿ = ರಸ್ನವರವಿಗಳೆಂಬ | ಚೂತವನ = ಮಾವಿನವನಕ್ಕೆ | ಚೈತ್ರ = ವಸಂತಕಾಲಸಮಾನನಾದ | ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೋರ್ವಂ = ಒಬ್ಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೆಂಬ ಕವಿಯು | ಹೃದ್ವನಜಪೀಠದೊಳ್ = ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ | ದೇವಪುರದ = ಸುರಪುರದ | ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ = ನಾರಾಯಣನ | ಪದದ್ವಯವಂ = ಎರಡು ಚರಣಗಳನ್ನು | ಆವಗಂ = ಯಾವಾಗಲು | ಧ್ಯಾನಿಸುವರ | ಕವಿಗಳಂ = ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು | ಸದ್ವಿನಯದಿಂ = ಒಳ್ಳೆ ವಿನಯಗುಣದಿಂದ | ಭಜಿಪ = ಭಜನೆ ಮಾಡುವ | ಬಲ್ಪಿಂದ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ। ಅಮಲ = ನಿರ್ಮಲವಾದ, ಜ್ರಿಮಿದಿ ಭಾರ
ದ। ನರ್ಥಿಯನ್ನು॥ ವಿಶದಪಡಿಸಿದಂ = ನಿರೂಪಣಮಾಡಿದನು ॥೧೧॥

॥ವೃತ್ತ॥

ವರವರ್ಣಂಗಳಿಂದಂ ಶೋಭಿತಮಾಗಿ ರೂಪಿಪಿ।
ಸ್ವರದಿಂದ ಚಲ್ವಾಗಿ ಮಧುರತರ ನವರಸೋ।
ದರಭರಿತದಿಂ ದವಿಲಸಿತಮಾಗಿ ಸುಮನೋಹರಾಕ-
ದಿಂ ಪ್ರಿಯಕರಮಾಗಿ॥
ನಿರುಪಮಂ ಜುಳ್ಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕವಿಗಿಂಪಾಗಿ।
ಚರಿಸುವ ಸುಲಲಿತ ಷಟ್ಪದಗಳುಡೆ ಬವಕಧ್ಯಂ।
ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದಿಪವಿಂ ನೆರದ ಚಿದ್ರತ್ನಭಾನು ಕೀರ್ತಿಕೃತ ಕಾರ-
ರತೋರ್ಗಳ್॥೧೨॥

ಅರ್ಥ-॥ ನೆರದ ಕೂಡಿದ, ಚಿದ್ರತ್ನಭಾ = ಜ್ಞಾನರತ್ನದ ಕಾಂತಿಯುಂ
ಬ। ನೀರ್ಕರುಹಾಕರ ತೋರ್ಗಳು = ನೆತ್ತೋವರದಲ್ಲಿ। ಚರಿ
ಸುವ ಸುಲಲಿತ = ಒಪ್ಪಿಲ್ಲತ್ತ ಷಟ್ಪದಗಳು = ವಾಘ್ಯರವ
ಟ್ಪದಿಗಳೆಂಬ ಭ್ರಮರಗಳು। ಎದೆ ಬವದ = ತೆರಪಿಲ್ಲದೆ ವರ =
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ವರ್ಣದಿಂದ = ಅಕ್ಷರಗಳೆಂಬ ಕಷ್ಟ ಬಂಣದಿಂ
ದ, ಶೋಭಿತಮಾಗಿ, ರೂಪಿಪಿ ಸ್ವರದಿಂದ = ಶಬ್ದ ಧಾತುರೂ
ಪಾವಳಿಗಳೆಂಬ ಸ್ವರೂಪವಿಸ್ತಾರದಿಂದ, ಚಲ್ವಾಗಿ = ಸುಂದರ